

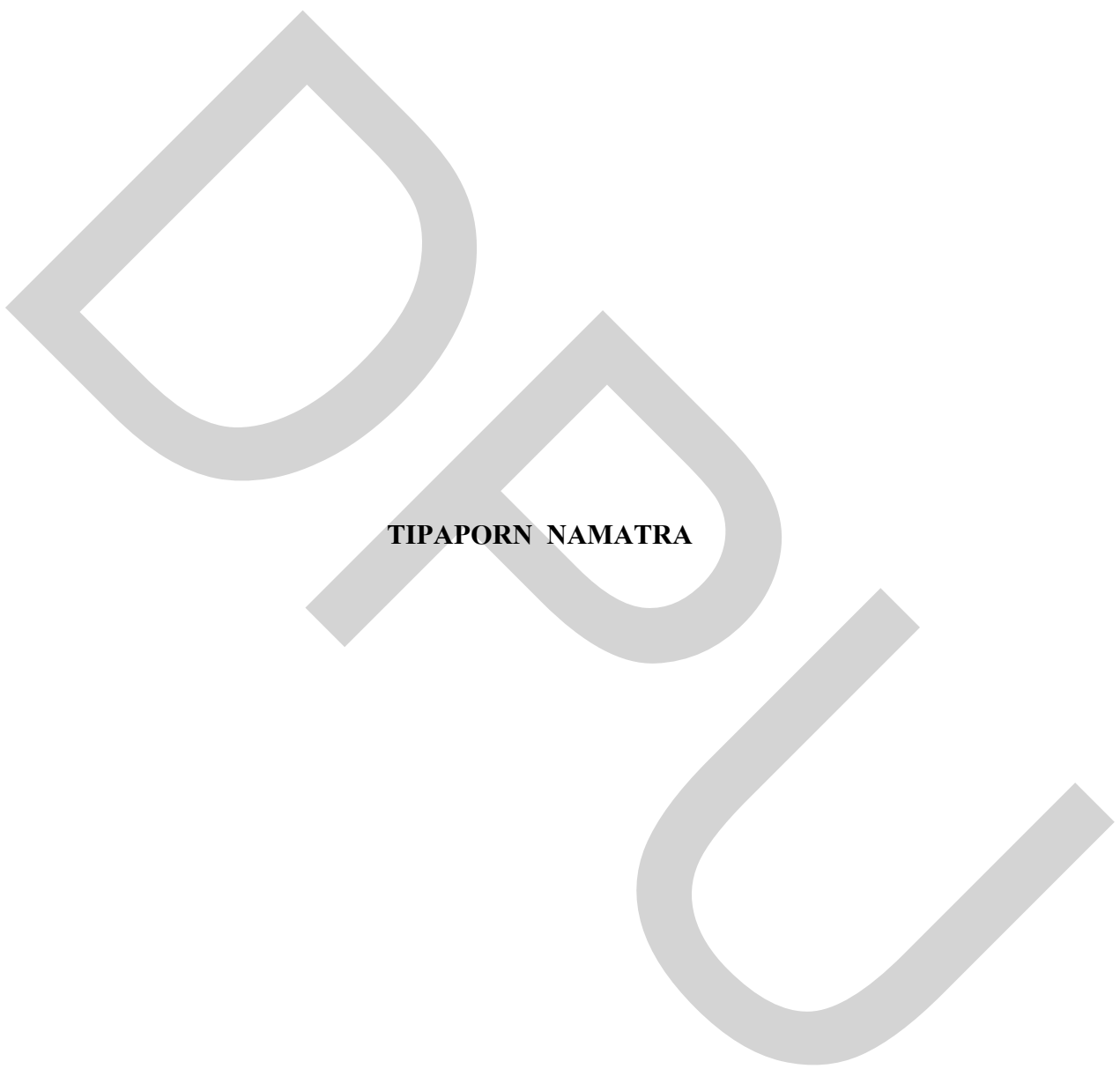
สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว : ศึกษากรณีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ

ทิพาพร นะมาตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2551

Right to Privacy : Studied of Public Figure

TIPAPORN NAMATRA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij pundit University

2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โลจายะ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภักดีธนากุล และ อาจารย์ กุลพล พลวัน อัยการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ รวมถึง ดร. พิระพันธ์ พาลุสุข ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชานิติศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ตลอดการศึกษาที่ผ่านมา

ขอขอบคุณ เพื่อน DPU.46 ภาควิชานิติศาสตร์ และเพื่อน CUD.33 และ CU.41 รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนามไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ กราบขอบพระคุณพ่อและคุณแม่ บุพการีผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้วิจัย

ทิพาพร นะมาตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	8
2 แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและบุคคลสาธารณะ.....	9
2.1 ความเกี่ยวข้องระหว่างสิทธิ “สิทธิมนุษยชน” และ “ความเป็นอยู่ส่วนตัว”.....	9
2.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	11
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	12
2.2.2 แนวคิดการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว.....	13
2.2.3 แนวคิดใหม่ในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	19
2.3 ความเกี่ยวข้องระหว่าง “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” และ “บุคคลสาธารณะ”.....	22
2.3.1 พฤติกรรมปาปราชสี.....	23
2.3.2 ความหมายของคำว่า “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว”.....	26
2.3.3 ความหมายของคำว่า “บุคคลสาธารณะ”.....	28
2.4 ลักษณะของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ.....	31
2.5 ข้อยกเว้นสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ.....	32
2.6 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	34
3. มาตรการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะต่างประเทศ.....	36
3.1 สาธารณรัฐไต้หวัน.....	36
3.1.1 การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	36
3.1.2 กรณีศึกษาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ประเทศญี่ปุ่น.....	46
3.2.1 การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.....	46
3.2.2 กรณีศึกษาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ.....	53
4. สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย.....	57
4.1 การคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ.....	62
4.2 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายของไทย.....	63
4.2.1 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา.....	63
4.2.2 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	66
4.3 การคุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัติต่างๆ.....	70
4.4 การคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่นๆของไทย.....	79
5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนากฎหมายไทยในการบัญญัติเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว	81
5.1 การกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกับความรับผิดชอบละเมิดและ หมิ่นประมาท.....	86
5.2 การกระทำที่กระทบสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกับกรณีของบุคคลสาธารณะ.....	95
5.3 การกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของต่างประเทศและกรณีศึกษา..	101
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	112
6.1 บทสรุป.....	112
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	116
บรรณานุกรม.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	127

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว: ศึกษากรณีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ
 ชื่อผู้เขียน ทิพาพร นมะมาตร
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส
 สาขาวิชา นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับว่าบุคคลควรมีสติโดยชอบธรรมที่จะอยู่โดยลำพัง อย่างสันโดษ ปลอดภัยจากการเข้าถือเอาหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในเรื่องส่วนตัวของบุคคลและกิจกรรมส่วนตัวที่จะเป็นการทำลาย เป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหายทางจิตใจ ทำให้ได้รับความอับอาย รำคาญ นำเบื่อหน่าย หรือเสื่อมเสียชื่อเสียงตามความรู้สึกรู้สึกของวิญญูชน นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิที่จะมีอิสระจากการโฆษณาเผยแพร่ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวที่สาธารณชนไม่มีความเกี่ยวข้อง หรือปลอดภัยจากการจากการเผยแพร่ที่มิชอบ และไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือบุคคลชอบที่จะมี “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” ซึ่งประเทศต่างๆรวมทั้งประเทศไทยได้มีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองและรับรองสิทธิดังกล่าวตามพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล่าวคือห้ามมีการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ยกเว้นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

ในปัจจุบันได้มีการล่วงล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวของปัจเจกชนในรูปแบบต่างๆ โดยวิธีการใช้สื่อสมัยใหม่เป็นเครื่องมือมากขึ้น และสามารถกระทำโดยง่ายขึ้นเพราะเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงมากประกอบเข้าด้วยกัน ข่าวสารข้อมูลส่วนตัวของบุคคลกลายเป็นสินค้าที่มีผู้นิยมบริโภคโดยไม่สนใจว่าจะมีวิธีการที่ได้มาอย่างไร ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของปัจเจกชนไว้แต่ในปัจจุบันยังไม่มียกเว้นข้อยกเว้นการ เช่นประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกฎหมายที่นำมาใช้บังคับ คือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด และประมวลกฎหมายอาญาในฐานความผิดต่อชื่อเสียงโดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้พิจารณาความมีอยู่ของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลสาธารณะที่โดยปกติแล้วจะได้รับการคุ้มครองในเรื่องของความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป การเผยแพร่ข้อมูลเรื่องราวของบุคคลสาธารณะนี้ได้เกิดขึ้นตามสื่อต่างๆอยู่เสมอและเรื่องส่วนตัวของพวกเขาเหล่านั้นจะกลายเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่งผลในเชิงธุรกิจในการแสวงหา

ข่าวที่เจาะลึกเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะดังกล่าว การเผยแพร่ข่าวสารหรือการนำเสนอข่าวนั้นมีส่วนคาบเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและมักจะเกิดขึ้นควบคู่กับกรณีความผิดทางอาญารวมถึงประมาทซึ่งการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวยังคงมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานะของบุคคลสาธารณะ จึงเป็นการสมควรวิจัยเพื่อพิจารณาแนวทางในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนตัวเพื่อสนองรับกับความจำเป็นที่สังคมไทยจะต้องมีในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของปัจเจกชนรวมทั้งบุคคลซึ่งมีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะด้วย โดยวิธีการวิจัยได้ศึกษาโดยนำกฎหมายในเรื่องนี้ของสาธารณรัฐไต้หวันและประเทศญี่ปุ่นมาศึกษาด้วย ตลอดจนแนวคำวินิจฉัยของศาลสูงสาธารณรัฐไต้หวันและประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยนำบทบัญญัติอื่น ๆ มาปรับใช้ แม้จะให้ผลดีในระดับหนึ่งแต่ก็ยังไม่แน่นอนอยู่มาก ควรออกเป็นกฎหมายบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเอกชนหรือกฎหมายที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ชัดเจนและเกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันทั้งฝ่ายศาล อัยการ ทนายความและประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และควรมีการกำหนดค่าเสียหายทางด้านจิตใจให้ชัดเจน โดยที่การกระทำที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นการกระทำที่กระทบถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจซึ่งยากที่จะเยียวยาให้เหมือนเดิม นอกจากนี้ในกรณีของบุคคลสาธารณะ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าเป็นอยู่ส่วนตนน้อยกว่าบุคคลทั่วไป ในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะ ที่สำคัญคือควรมีขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ การกระทำหนึ่งอาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวในทางแพ่งและเป็นการหมิ่นประมาทในทางอาญาด้วยแล้วแต่กรณี ทั้งนี้บุคคลสาธารณะย่อมเป็นเงื่อนไขพิเศษที่ควรจะได้รับพิจารณาแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป ในการพิจารณาคดีหมิ่นประมาทอันเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะควรเพิ่มเงื่อนไขหรือเจตนาพิเศษเข้าไปด้วย เมื่อคำนึงถึงด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนที่ได้รับการรับรองอยู่เช่นเดียวกัน การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่รับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และเป็นสื่อกลางของผู้คนในสังคม เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมและความสุจริตโดยเป็นประโยชน์สาธารณะนั้นสามารถทำได้ ในทางกลับกันการใช้เสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็นที่เกินเลยขอบเขต ไม่ได้ดีชมด้วยความชอบธรรม ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะนั้นถือเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น นอกจากนี้จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของสื่อถือเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงด้วย เพื่อความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันนี้

Thesis Title Right to Privacy : Studied of Public Figure
 Author Tipaporn Namatra
 Thesis Advisor Professor Veerapong Boonyopas
 Department Law
 Academic Year 2007

ABSTRACT

It is generally accepted that all persons have the justified right to live alone in solitary, in peace and free from interference in or others illegal seeking of benefit from his private business and personal activities, which would otherwise destroy or cause devastation and damage to his mind, cause shame, nuisance or irritation to him, or cause damage to his reputation in the view of the general public. In addition, all persons have right to be free from publicity of his personal relationships, which do not concern the general public or from false advertisement or advertisement that has not been willingly consented by him. In other words, all persons have the “right to privacy”, which all countries including Thailand have laws to protect and reaffirm such right which is under the basic human right and human dignity concept; that is, privacy of a person shall not be breached unless for the public interest and national security.

Nowadays there are many types of privacy interference. New age press and communication mechanisms are broadly used as a channel for such interference. In addition, such interference is done with ease due to contribution from growing technology communication systems. Personal information is thus treated as inventory which consumers are attracted to without consideration of its source. Under the Constitution of Thailand, right to privacy has been protected; however, currently there has yet to be a specific law, such as a code or an act, enacted to directly protect and reaffirm such right. When considering together with the current facts, the law enforced in this situation is the Civil and Commercial Code under tort law and the Criminal Code under damage against reputation. This document has been prepared to determine the existence of the right to privacy in the case of public figures who are generally under less protection of privacy than the general public. The publicity of personal information of such public

figures is often made through communication mechanisms and their personal matters are inevitably disclosed, as such publicity affects the businesses which business wise seek personal information of such public figures. The publicity or the presenting of news touches the line of breaching personal privacy, which such breach usually arises together with a criminal offence due to damage against ones reputation. However, the determination of a public figure's status has yet to be clarified. Thus, it is necessary to determine the method of privacy protection in order to support the necessity of the Thai society to acknowledge the right to privacy of all persons including public figures. The determination in this document has been made through the study of Taiwanese and Japanese law and through the study of the high court cases of such countries.

From research and study on this subject matter, it is viewed that the protection of right to privacy through enforcement of indirect regulations, although having results at a satisfactory level, are not concrete and are subject to viability. Thus, a specific law should be enacted to govern or directly protect the right to privacy of a private entity, which would lead to concrete understanding among people in such cases. In addition, there should be clear determination of the amount of damages to compensate the actions of breaching ones right to privacy, affecting human dignity and affecting ones mind which is difficult to cure and recover. In addition, in case of public figures, there should be more consideration under the legal and justice procedure perspective in order to protect such person. Most importantly, a limit should be set to protect the privacy of a public figure. In addition, public figures should have special conditions which are different from those of the general public; that is, when considering a case with regards to a public figure's reputation, a special condition or special intent should be added to the determination. Furthermore, when considering the freedom of speech and expression of the press which is also reaffirmed by law, the duty of the press towards the society must be considered. The presenting of news and information could be done correctly, with justification and with legal intent, for the overall benefit of the public. On the other hand, freedom of speech and expression which crosses the limit, cannot be justified and/or does not benefit the public should be considered as a breach of privacy, which professional integrity of the press should also be considered on this subject matter, for the benefit of a peaceful society.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิของปัจเจกชนที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ “สิทธิความเป็นส่วนตัว” (Right to Privacy) ซึ่งเป็นสิทธิในความเป็นส่วนตัวอย่างเป็นอิสระของเอกชนผู้หนึ่งในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้ แนวความคิดในการให้ความหมายของสิทธิส่วนตัวสามารถให้ความหมายได้หลากหลาย ทั้งในเชิงปรัชญา ศีลธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายมีขึ้นเพื่อคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งไปกระทำการรบกวน หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอีกผู้หนึ่ง

โดยที่ความเป็นไปของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยหลักการแล้วกฎหมายจึงควรต้องมีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ในความเป็นจริงนั้นในทางปฏิบัติเป็นที่ยอมรับกันว่าการปรับปรุงกฎหมายไม่ค่อยจะสอดคล้องกันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ในปัจจุบันการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสารมีเทคนิคและเทคโนโลยีที่สูงและมีประสิทธิภาพที่ก้าวล้ำยิ่งขึ้น อาจมองได้ในทางกลับกันว่าเป็นอันตรายต่อสิทธิส่วนตัวของเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะสิทธิส่วนตัวยังมิได้มีการให้ความคุ้มครองอย่างพอเพียงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นโดยจริยธรรมของผู้สื่อสารหรือในทางด้านกฎหมายที่รองรับสิทธิในข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวน้อยกว่า ในขณะที่เมื่อเทียบกับความรู้สึกรู้สึกต้องการความเป็นส่วนตัวไม่ถูกยุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัวของคนสังคมกลับมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชนนั้นถูกล่วงล้ำได้อย่างง่ายดาย

ตัวอย่างที่เห็นได้ในปัจจุบันคือ

- การติดตามเฝ้าดูพฤติกรรมต่างๆของบุคคล
- การบันทึกภาพหรือบทสนทนาโดยไม่ได้รับอนุญาต
- การแอบถ่ายภาพในลักษณะที่น่าอับอายของบุคคล
- การส่งข้อความภาพหรือข้อมูลของบุคคลที่มีลักษณะอนาจารผ่าน Internet / E-Mail
- การส่งเอกสารตีพิมพ์ที่ผู้รับนั้นไม่ต้องการมาเพื่อการโฆษณา (Junk Mail)

- การเผยแพร่เรื่องราวของผู้ทำแท้งโดยมิได้รับอนุญาต
- การเผยแพร่ชื่อจริงและประวัติของผู้เคราะห์ร้ายจากการถูกข่มขืน
- การเผยแพร่ข้อมูลในการประกันชีวิตโดยมิได้รับอนุญาต
- โครงการจัดทำพาสปอร์ตแบบใหม่ที่เรียกว่า “อี-พาสปอร์ต”
- โครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกประสงค์ หรือ สมาร์ทการ์ด

การจัดเก็บหรือเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวอาจมีผลการกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีนักแสดงหรือนักร้องรวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมถูกช่างภาพอิสระที่เรียกกันว่า “ปาปาราซซี่” (paparazzi) ที่ได้ฉกหรือแอบถ่ายภาพบุคคลเหล่านั้นในขณะที่ใช้ชีวิตส่วนตัวแล้วนำไปเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือทางอินเทอร์เน็ต จนได้รับความอับอายเดือดร้อนใจ และมีหลายรายขู่ว่าจะฟ้องช่างภาพอิสระดังกล่าวเป็นคดีความ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะกรณีการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงกันเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

การละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวมักจะเกิดจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยเอกชนกระทำต่อเอกชน และที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนมากที่สุด คือกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ประชาชนให้ความสนใจติดตามข่าวอยู่ตลอดเวลาในฐานะบุคคลของประชาชนที่เรียกว่า “บุคคลสาธารณะ” (Public Figure) อาทิ ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักเขียน นักการเมือง บุคคลในวงสังคมชั้นสูง นักกีฬา นักธุรกิจ ฯลฯ บุคคลสาธารณะนี้ในทางกฎหมายถือว่าจะได้รับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป

เนื่องจากสาธารณชนจะให้ความสนใจติดตามข่าวคราวของบุคคลดังกล่าวอยู่เสมอและเรื่องราวของบุคคลดังกล่าวเปรียบเสมือนเรื่องราวอันเป็น “ข่าวที่ขายได้” จึงเกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างบุคคลสาธารณะและการหาข่าวของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะกับเหล่าปาปาราซซี่ที่ได้มีการตามติดบุคคลเหล่านั้นเพื่อถ่ายภาพและทำข่าว โดยภาพต่างๆที่ได้มาสามารถนำมาเสนอขายให้ได้เงินด้วย การติดตามทำข่าวในทำนองนี้เองได้เกิดการร้องเรียนหรือฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกค่าเสียหายหรือขอให้ศาลสั่งห้ามบุคคลที่กระทำละเมิดความเป็นส่วนตัวของตนเข้าใกล้หรืออยู่ติดการรังควานการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของตน

สถานะของบุคคลสาธารณะนี้นับว่าน่าเห็นใจอย่างยิ่ง แม้จะถูกติดตามเรื่องส่วนตัวมากกว่าบุคคลทั่วไปก็ตามในฐานะคนของประชาชน แต่ในขณะเดียวกันในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งด้วยเช่นกัน ทำให้หากมีการรุกรานเรื่องส่วนตัวมากเกินไปอันทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตตามปกติสุขได้เหมือนบุคคลทั่วไปก็จะมีผลกระทบต่อนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขาอย่าง

ร้ายแรง ดังนั้นในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะไว้ด้วย

ในต่างประเทศได้มีดารารายานตร์หรือนักแสดงจำนวนมากที่ถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวมากเกินไปเช่น โซเฟีย ลอเรน แจ็กเกอร์สัน โอนาสซิส ที่เคยถูกแอบถ่ายภาพขณะเปลือยกาย หรือดารารายานตร์ที่ถูกติดตามรังควานอยู่ตลอดเวลา เช่น เมล กิบสัน, แคนเทอร์น ซีตา โจนส์, นิโคล คิดแมน และกวินเน็ต พัลโทรว์ ก็ต้องใช้สิทธิตามกฎหมายปกป้องสิทธิในความเป็นส่วนตัว¹

ตราบไคที่มนุษย์ยังคงอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และมีกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดระเบียบในสังคมให้มีความสงบสุขนั้น การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ควรจะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ซึ่งมีผลตามกฎหมายเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 โดยไม่ได้ตั้งข้อสงวนไว้แต่อย่างใด เนื่องจากประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าระบบการเมืองกฎหมาย และการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถปฏิบัติตามกติกาได้โดยไม่มีข้อขัดข้อง จากการเข้าร่วมเป็นภาคีในกติกาดังกล่าว ประเทศไทยจึงต้องดำเนินการเพื่อบูรณาการตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ทั้งกระบวนการด้านนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ ที่จะทำให้บทบัญญัติต่างๆของกติกาได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกติกาให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

ในเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวก็ได้ถูกกำหนดลงในข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ข้อ 17 ดังนั้นประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีด้วย

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ข้อ 17 บัญญัติว่า

“1. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เลหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และอาจถูกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยมิชอบด้วยกฎหมายมิได้

2. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบหลู่เช่นนั้น”

¹ กุลพล พลวัน. “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย”. เอกสารโรเนียว.

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวรวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการหาประโยชน์โดยมิชอบไว้ดังนี้

มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

เมื่อย้อนดูถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ก็ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เช่นกัน

มาตรา 34 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วย วิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของ บุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะ กระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

ทั้งนี้ความแตกต่างในเครื่องขอบเขตการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของรัฐธรรมนูญปัจจุบันและในฉบับ 2540 จะกล่าวถึงในภายหลัง

การล่วงล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อาจเกิดได้จากการกระทำของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือโดยรัฐ ยกตัวอย่างการล่วงล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวที่กระทำโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น การลักลอบบันทึกภาพหรือเสียงของบุคคล การเฝ้าติดตามพฤติกรรมของบุคคล การเก็บข้อมูลส่วนตัวของบุคคลไว้ในระบบหรือคอมพิวเตอร์แล้วนำไปเผยแพร่โดยมิได้รับอนุญาต ส่วนกรณีการล่วงล้ำความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยรัฐ เช่น การค้น การสืบสวนเพื่อประโยชน์ในการบังคับการตามกฎหมายต่างๆ การตรวจค้นจดหมายหรือเอกสารที่จะจัดส่งไปหาผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีของศาล และการตรวจสอบจดหมายและสิ่งของของผู้ต้องขังเป็นต้น อย่างไรก็ตามก็อาจจะสามารถกระทำได้อีกเมื่อกฎหมายได้บัญญัติให้อำนาจรัฐที่จะกระทำได้นั้น

ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะนอกเหนือจากที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ การคุ้มครองจึงเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไป เช่น²

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 การละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัว อาจถือได้ว่าเป็นการละเมิด “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ตามมาตรา 420 และตามมาตรา 421 บัญญัติว่า การใช้สิทธิของบุคคลที่มีแต่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การสะกดรอย การแอบถ่ายภาพ การลักลอบอัดเสียงพูดลงในเทป ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิเป็นต้น บุคคลที่ได้รับความเสียหายเดือดร้อน รำคาญใจสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายฟ้องคดีศาลในฐานะละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวเหมือนการละเมิดในคดีแพ่งทั่วไป ศาลมีอำนาจสั่งจำเลยยุติการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวและชดเชยค่าเสียหายต่อเมื่อโจทก์สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าการละเมิดสิทธิหรือไม่และเกิดความเสียหายอย่างไร

อย่างไรก็ดีมีข้อสังเกตว่า การละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวมักก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายทางจิตใจแต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาในประเทศไทย ศาลยังไม่กำหนดค่าเสียหายทางจิตใจโดยเฉพาะเว้นแต่จะมีอันตรายทางกายประกอบ

2. กฎหมายเฉพาะเรื่องไป เช่น³

(1.) พ.ร.บ.โทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 บัญญัติมาตรา 24 ห้ามการดักฟังทางโทรศัพท์ และมีโทษทางอาญา แต่ปัจจุบันได้มีกฎหมายหลายฉบับยินยอมให้มีการดักฟังทางโทรศัพท์ได้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมบางประเภท โดยให้ขออนุญาตจากศาลตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

(2.) การตรวจสอบจดหมายของผู้ต้องขังของราชทัณฑ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันการก่อเหตุร้ายต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงมหาไทยออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

(3.) การเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งที่เป็นข้อความหรือตัวเลขถือเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในทางสถิติแห่งชาติ ผู้ที่นำไปเปิดเผยหรือเผยแพร่โดยไม่มียานาจ ย่อมมีความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2508

(4.) ผู้ประกอบวิชาชีพบางประเภทมีหน้าที่ตามกฎหมายต้องรักษาความลับของบุคคลอื่นด้วย เช่น แพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของคนไข้หรือผู้ป่วย ซึ่งความลับดังกล่าวย่อมรวมถึงข้อมูลของผู้ป่วยที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับแพทย์

² กุลพล พลวัน. (2543). สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. หน้า 245.

³ แหล่งเดิม

สภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2526 หมวด3 ข้อ 9 ซึ่งกำหนดขึ้นโดยแพทยสภา และกฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยมารยาทแห่งวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการควบคุมประกอบโรคศิลป์ พ.ศ.2579 ซึ่งบัญญัติไว้โดยมีข้อความทำนองเดียวกัน

(5.) ทนายความนั้น ก็ต้องรักษาความลับของลูกค้าความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 โดยทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมารยาททนายความ ทนายความที่ประพฤติผิดมารยาททนายความจะมีโทษตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้

(6.) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 323ก็ได้บัญญัติความผิดฐานเปิดเผยความลับของผู้อื่นโดยบุคคลบางประเภท คือ โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ที่มีหน้าที่โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เภสัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความ หรือ ผู้ตรวจสอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ และรวมถึงผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคสองด้วย

(7.) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ซึ่งให้สิทธิประชาชนทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่น การยกเลิกวิธีการปฏิบัติที่จะให้มีการตรวจเลือกบุคคลบางกลุ่มเพื่อหาเชื้อโรคเอดส์ เช่น นิสิตแพทย์ พระภิกษุ ข้าราชการ หรือผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาในสถานบริการเพื่อตรวจหาสารเสพติดบางประเภท และอื่นๆ โดยเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวของประชาชนโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้

ทางด้านหนังสือพิมพ์ก็ได้มีการจัดทำข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ.2541 ข้อ 27 กำหนดว่า “หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ต่อมาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้มีคำแถลงในปี 2546 เรื่องหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวและภาพละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในข้อ 2 เรียกร้องว่าเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวและภาพต่างๆ หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวเป็นอันดับแรก และในปี 2548 เนื้อหาในจดหมายข่าวได้นำเสนอรายละเอียดการประชุมกรอบเพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ โดยกล่าวถึง “คนทำหนังสือพิมพ์” ควรมีความรับผิดชอบทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพมากขึ้น

ประเทศไทยได้ให้ความสนใจในชีวิตส่วนตัวของบุคคลมากยิ่งขึ้นและได้ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวและมีมาตรการแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิดังกล่าว การส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะได้ผลดีอย่างจริงจังก็ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองกับเจ้าหน้าที่รัฐมีความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างถูกต้องและเท่าเทียมกันด้วย

ทั้งนี้ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมเพราะความเจริญทางเทคโนโลยี รวมถึงปัจจัยอื่นๆในปัจจุบันส่งผลให้บุคคลที่สิทธิความเป็นส่วนตัวได้ยากขึ้น จึงสมควรมีการตรวจสอบว่าบทบัญญัติของกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชนเป็นไปโดยเหมาะสม เพียงพอ มีประสิทธิภาพของการคุ้มครองและเหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นเพียงใดเพื่อเสนอแนะแนวทางในการคุ้มครองที่เหมาะสมต่อปัจจัยภายในกรอบของสังคมไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในกรณีต่างๆ และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่มีอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในกรณีต่างๆ การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในต่างประเทศ และตัวบทกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในประเทศนั้นๆ

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางด้านปฏิบัติ มาตรการป้องกัน และเยียวยาความเสียหายจากการละเมิดสิทธิดังกล่าวแก่บุคคลและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อพัฒนาบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะหรือการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนชาวไทยไว้ แต่ยังไม่มียกกฎหมายอนุวัติการที่จะมารองรับ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่สามารถนำมาใช้เพื่อกรณีดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงสภาพและขอบเขตของปัญหาดังกล่าวเพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาลักษณะของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว และบทกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิดังกล่าวในประเทศไทย โดยนำกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่มีอยู่ในต่างประเทศมาวิเคราะห์

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ตลอดจนความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวตามที่ปรากฏในบรรณานุกรมส่วนท้าย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1.6.1 ทำให้ทราบข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในกรณีต่างๆ และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่มีอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน

1.6.2 ทำให้ทราบเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในกรณีต่างๆ การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในต่างประเทศ และบทกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในประเทศนั้นๆ

1.6.3 ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาทางด้านปฏิบัติ มาตรการป้องกัน ปราบปรามและเยียวยาความเสียหายจากการละเมิดสิทธิดังกล่าวแก่บุคคลและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.6.4 ทำให้เกิดการพัฒนาบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะหรือการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิดและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและบุคคลสาธารณะ

2.1 ความเกี่ยวข้องระหว่าง “สิทธิมนุษยชน” และ “ความเป็นอยู่ส่วนตัว”

สิทธิมนุษยชน คือสิทธิของมนุษย์หรือสิทธิในฐานะที่บุคคลเกิดมาเป็นมนุษย์เช่นสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน หรือเสรีภาพต่างๆในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล เป็นต้น ย่อมเกิดขึ้นและมีตามธรรมชาติและแนวคิดของสังคม สิทธิมนุษยชนจึงเป็นเรื่องของอุดมการณ์และแนวความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งแต่ละประเทศย่อมมีอยู่ต่างกัน จำเป็นต้องปรับใช้ให้เหมาะสมแก่สภาพของสังคมของแต่ละประเทศไป และเพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเหล่านั้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการปกครองไปในทางที่จะไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดกับหลักการแห่งสิทธิเสรีภาพเหล่านั้น¹

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าไปเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากขึ้นทุกที ซึ่งอาจจำต้องยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย รวมถึงกฎข้อบังคับภายในบางฉบับที่ขัดหรือแย้งกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองหรืออาจต้องตรากฎหมายขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับพันธกรณีอันเกิดจากการเข้าไปเป็นภาคี เพื่อทำให้บทบัญญัติต่างๆของกติกาได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกติกาให้มากที่สุด

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าไปเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองค.ศ.1966 นั้นทำให้เรื่องสิทธิมนุษยชนนั้นไม่ใช่เรื่องแค่เพียงภายในประเทศอีกต่อไป ประเทศไทยต้องจัดทำรายงานสิทธิมนุษยชนประจำปีเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อรับการตรวจสอบ นอกจากนี้ประเทศไทยยังอาจถูกรัฐภาคีร้องเรียนกล่าวหาต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน(Human Right Committee) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกติกา หากมีการกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการคุ้มครองตามที่กำหนดไว้

¹ กมล วรรณประภา. สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ โดย กุลพล พลวัน. หน้าคำนำ.

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 มาตรา 199-200 บัญญัติให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้นถือเป็นความก้าวหน้าและการแสดงออกถึงความ รับผิดชอบในฐานะที่เป็นประเทศหนึ่งที่ยอมรับและรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของ สหประชาชาติว่าประเทศไทยได้ให้การเคารพต่อหลักการแห่งปฏิญญา และจะนำไปปฏิบัติอย่าง จริงจังในประเทศของตน

ดังนั้นการศึกษาถึงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยตามกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่คนไทยทุกคน จะต้องทราบและจากกติกาดังกล่าวจะประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

ในบรรดาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนทั้งหมด “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” นับเป็น “สิทธิ” ลักษณะหนึ่งที่ยากในการบัญญัติความหมายหรือให้คำจำกัดความ เนื่องจากต้อง พิจารณาเนื้อหา สภาพสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมแวดล้อมประกอบไปพร้อมๆ กัน

“ความเป็นอยู่ส่วนตัว” หรือ “Privacy” เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่ สังคมในยุคใหม่เกือบทุกประเทศให้ความสำคัญอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการรับรองหลักการ ดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือแม้บางประเทศจะไม่ได้บัญญัติรับรองไว้โดยตรงในรัฐธรรมนูญ แต่ ก็ได้ตราบทบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายเฉพาะ

โดยที่ “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” เป็นสิทธิที่หมายถึง การดำเนินชีวิตของบุคคลผู้หนึ่ง ในสังคมที่เขาอยู่อาศัยอย่างมีความสงบ โดยปราศจากการเข้ารบกวน หรือนำไปเปิดเผยต่อ สาธารณชนที่จะทำให้เขาเกิดความรู้สึกรำคาญ เบื่อหน่าย หรือสูญเสียศักดิ์ศรีในความเป็นตัวเองใน การดำเนินชีวิตเช่นนั้น ทั้งนี้ความหมายของการดำเนินชีวิตของบุคคล มีการดำเนินได้หลากหลาย รูปแบบโดยคำนึงถึง สภาพการปกครองในสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี ความก้าวหน้าและยุคสมัยเป็นองค์ประกอบ

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวถือเป็นสิทธิที่ติดตัวคนมาแต่กำเนิดอย่างแบ่งแยกไม่ได้ซึ่ง เทียบได้กับสิทธิมนุษยชน จึงได้มีความพยายาม ที่จะทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นในสิทธิความ เป็นอยู่ส่วนตัวเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน โดยได้กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขององค์การสหประชาชาติข้อ 12 ดังนี้

บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยผลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ใน เลหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือไม่ว่าจะถูกกลบเกลื่อนในเกียรติยศชื่อเสียง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะ ได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมาย ต่อการก้าวล่วงในสิทธิเช่นนั้น

Article 12 (UN’s Universal Declaration of Human Rights 1948) No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence , nor to attacks

upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

จากปณิญาสากลฯ ดังกล่าว ซึ่งทำให้การรับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมีความชัดเจนมากขึ้น โดยการกำหนดเช่นนี้ถือเป็นหลักสากลที่ประเทศทั้งหลายควรจะปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมักจะถูกล่วงล้ำ ทั้งจากบุคคลธรรมดา นิติบุคคลและรัฐ เช่น นักสืบเอกชน หรือกรณีของนักข่าวที่มักจะกล่าวอ้างสิทธิที่จะรู้ของประชาชน (Right to Know) เพื่อสืบเสาะข้อมูลส่วนตัวของบุคคล หรือโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีบุคคลหนึ่งต้องสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การล่วงล้ำในความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้ เว้นแต่ จะมีความจำเป็นในเรื่องสาธารณประโยชน์ (Public Interest) และความมั่นคงแห่งรัฐ (National Security) เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จากสถานการณ์ปัจจุบันที่เห็นได้โดยทั่วไป การละเมิดหรือล่วงล้ำ แทรกแซงความเป็นอยู่ส่วนตัวยังคงมีอยู่ในหลายกรณีโดยมิได้เข้าข้อยกเว้นแต่อย่างใด

2.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

ความพยายามในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมีมานานควบคู่กับสังคมมนุษย์ เนื่องจากการพยายามที่จะหาความชัดเจนในเรื่อง “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” กับ ข้อยกเว้นของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดให้แน่นอนได้ เนื่องจากกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องรักษาประโยชน์ของสังคม แต่ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องคำนึงถึง “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” ของแต่ละบุคคลให้ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ เสมือนกับการที่มนุษย์ถูกกล่าวว่าเป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อความอยู่รอด แต่ในบางคราวก็อาจเกิดความต้องการที่อยากจะถอยห่างออกจากการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นความขัดแย้งที่ทำให้เกิดความยากต่อการกำหนดขอบเขตของการอยู่ร่วมกันระหว่างบุคคลในสังคม

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ผู้คนต่างให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการทำสงครามอันยาวนานในการก่อตั้งประเทศ จะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่ง “สิทธิเสรีภาพ” ดังนั้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม จึงเป็นหัวใจสำคัญที่เป็นอำนาจสูงสุดที่ยึดถือ และในประเทศสหรัฐอเมริกานี้เองถือว่าเป็นประเทศที่ได้ริเริ่มแนวความคิดและเกิดวิวัฒนาการในเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวขึ้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนับเป็นสาระสำคัญแห่งเสรีภาพภายใต้ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติที่ถือว่า มนุษย์ทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกันในสายตาของกฎหมาย และมีสิทธิขั้นมูลฐานบางอย่างที่ถือเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพโดยกำเนิดของมนุษย์นี้ถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ (Natural Rights) ที่บุคคลใดจะละเมิดมิได้ สิทธิตามธรรมชาติจึงเป็นหลักกฎหมายสูงสุด และเป็นสิทธิที่พลเมืองยกขึ้นอ้างขึ้นต่อรัฐได้ (Civil Rights) ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาภาคสองที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน (Bill of Rights) ซึ่งเป็นบทแก้ไขเพิ่มเติม (Amendments) ของรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา (The Constitution of the United States of America) ในเวลาต่อมา²

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เดิมทีได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายคอมมอนลอว์เป็นหลัก และต่อมาได้มีการพัฒนาเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิทธินี้โดยการพยายามที่จะกำหนดขอบเขตของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยพิจารณาตัดสินคดีที่เกิดขึ้น เพื่อให้ความเสียหายของโจทก์ได้รับการเยียวยามากที่สุดและได้ถูกพัฒนาเป็นลำดับๆ ในเวลาต่อมา

ในแรกเริ่มการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์แก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวอาจกล่าวได้ว่าเป็นการให้ความคุ้มครองในทางอ้อม เช่น ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งเป็นการล่วงเกินและมีผลกระทบต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง โดยการนำเรื่องราวของบุคคลไปเปิดเผยต่อสาธารณะ ในลักษณะของเรื่องราวที่น่ารังเกียจหรือเป็นที่น่าอับอาย ทำให้เกิดความเสียหายและเสื่อมเสียชื่อเสียงอันมีผลให้ผู้ที่ถูกเปิดเผยเรื่องราวนั้นถูกดูหมิ่นหรือถูกลดค่าลงตามความคิดของวิญญูชน หรือการกระทำความผิดต่อความไว้วางใจ หรือละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินบางกรณี เช่น ภาพวาด งานศิลปะ หรือผิวดำ เป็นต้น³

ในปี ค.ศ.1888 ผู้พิพากษา Cooley ได้เป็นผู้เริ่มต้นให้นิยามของสิทธิในลักษณะที่เกี่ยวกับธรรมชาติแห่งจิตใจมนุษย์ในความรู้สึกนึกคิดและสติปัญญา ว่า “สิทธิที่จะอยู่อย่างสันโดษ” หรือสิทธิที่จะอยู่เพียงลำพัง (the right to be let alone)⁴

² ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 139-140.

³ คูกดี Alberthy v. Hutchinson, 3L. J. Ch 209 (1825). Prince Albert v. Strange, I McN. & G.25 (1849). Tuck v. Prister, 19 Q.B.D 639 (1887). Pollard v. Photographic Co., 40 Ch. Div. 345 (1888). อ้างถึงใน Samuel D. Warren & Louis D. Brandies. “The Right to Privacy”. **Harvard Law Review**, 4.

⁴ Thomas M. Cooley. (1888). Cooley on Torts (2nd ed).p.29. Cited in Supra note FN3. Ken Gormley. (1992). “One Hundred Years of Privacy.” **Wisconsin Law Review**.

แต่อย่างไรก็ดี การพิจารณาของศาลก็ยังมิได้มีแนวทางพิพากษาว่าเป็นการกระทำ “ละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” แม้ว่าจะมีคดีที่ถือได้ว่าเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวบ้างแล้วก็ตาม⁵ และแม้ว่าศาลจะใช้คอมมอนลอว์เพื่อตัดสินให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ แต่ก็มีใช้ทุกกรณีที่สิทธิดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครอง เพราะในแต่ละลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดต่างมีข้อจำกัดในตัวเอง เช่น กรณีหมิ่นประมาท จะต้องเป็นการกล่าวต่อสาธารณะและหากมีการกล่าวอ้างเอกลิทธิในข้อความนั้นตามกฎหมาย การกระทำที่เป็นหมิ่นประมาทนั้นย่อมไม่ต้องรับผิดชอบ เป็นต้นในเวลาต่อมาจึงได้มีการพัฒนาการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยถือว่าเป็นความผิดฐานละเมิด

2.2.2 แนวคิดการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว⁶

ในปี 1890 ได้มีบทความหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงว่ามีบทบาทและถูกยกย่องในวงการนิติศาสตร์อันได้แก่บทความที่มีชื่อว่า “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” (The Right to Privacy) ที่ได้ถูกตีพิมพ์ลงในวารสาร Harvard Law Review ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการรับรองสิทธินี้ขึ้นมา โดยผู้เขียน คือ แซมมวล ดี วอร์เรน (Samuel D. Warren) และหลุยส์ ดี แบรินไดส์ (Louis D. Brandeis)

ในสมัยนั้นสื่อทั้งหลายในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น กิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ได้มีการกระทำอันเข้าข่ายล่วงละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเอกชน โดยนำเรื่องราวส่วนตัวมาเปิดเผย ลงชื่อรูปภาพและทำข่าวซุบซิบล้อเลียน เป็นต้น โดยที่บุคคลทั้งสองต่างเป็นห่วงต่อการกระทำต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวในลักษณะดังกล่าว

โดยสาระสำคัญของบทความดังกล่าวนี้ได้กล่าวถึง การที่บุคคลควรที่จะได้รับการคุ้มครองในร่างกายและทรัพย์สินของคนซึ่งเป็นหลักการที่เก่าแก่พอๆกับคอมมอนลอว์ และจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านต่างๆจึงจำเป็นที่จะต้องมีการรับรองและคุ้มครองสิทธิใหม่ๆขึ้นในสังคม ในสมัยนั้น “สิทธิในชีวิต”(Right to Life) จำกัดแค่เพียงการคุ้มครองบุคคลจากการถูกทำร้ายหรือการเกิดอันตรายแก่กายในรูปแบบต่างๆ แต่ในเวลาต่อมาก็ได้รับรองถึงจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกด้วย ขอบเขตของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวจึงได้ถูกขยายออกไปเรื่อย ๆ จนทุกวันนี้ “สิทธิในชีวิต” มีความหมายถึง สิทธิที่จะมีความสุขในชีวิต อีกนัยหนึ่ง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง อยู่อย่างสันโดษ ปราศจากการเข้ารบกวน

⁵ Supra note 10, cited in Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis, “The Right to Privacy”, **Harvard Law Review**, 4. ดูคดี De May v Roberts (1881) และคดี Marion Manola v Stevens & Myers (1890).

⁶ Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis. (1890). “The Right to Privacy.” **Harvard Law Review**, 4.

บทความดังกล่าวยังได้กล่าวถึงสื่อหรือสิ่งตีพิมพ์ในขณะนั้นว่าได้กล่าวถึงขอบเขตของจรรยาบรรณอย่างชัดเจน เรื่องซุบซิบนินทาได้กลายเป็นการคำ และได้มีการตีพิมพ์เรื่องราวเหล่านี้อย่างแพร่หลาย และด้วยความซับซ้อนและความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ทำให้มนุษย์มีความต้องการที่จะแยกตัวออกไปเพื่อที่จะอยู่ลำพังและความเป็นอยู่ส่วนตัวเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้นต่อปัจเจกชน แต่วิทยาการสมัยใหม่และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆก็ได้กล่าวถึงความเป็นส่วนตัว การเข้าแทรกแซงในเรื่องส่วนตัวซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจซึ่งยากที่จะเยียวยาให้เหมือนเดิม

นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ทำให้มีช่องทางการสื่อสารกันได้สะดวกมากขึ้นและสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันการที่ปัจเจกชนสามารถที่จะป้องกันตนจากการตกเป็นเป้าหมายของการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆกลับเป็นเรื่องที่ยากยิ่งขึ้นด้วย และเมื่อมองทางด้านจริยธรรมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อที่ว่าจะต้องไม่ใช่สิทธิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ดูเหมือนว่าจะไม่สามารถนำมาใช้ได้ยกแห่งข้อมูลข่าวสารนี้ เนื่องจากทุกคนต่างต้องการข่าวสารโดยไม่คำนึงถึงวิธีการในการได้มา ส่วนการบังคับโดยกฎหมายจากคำพิพากษา เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดต่อสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เช่น งานศิลปะ งานประพันธ์ และผิดต่อสัญญาโดยปริยายหรือผิดต่อความไว้วางใจ ที่ศาลได้ยกขึ้นเพื่อพิจารณาให้ความคุ้มครองแก่สิทธิส่วนตัวนั้น ไม่เพียงพอต่อการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เอกชนผู้ได้รับความเสียหายเสียแล้ว

บทความดังกล่าวผู้เขียนทั้งสองได้คำนึงถึงการที่สื่อสอดรู้สอดเห็นเรื่องราวส่วนตัวของปัจเจกชนโดยนำเรื่องราวต่างๆนั้นมาเผยแพร่สู่สาธารณชน นอกจากนี้ยังคำนึงถึงกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมที่จะสามารถคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชนนั้นๆด้วย

อย่างไรก็ดีผู้เขียนบทความทั้งสองได้ให้ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้ดังต่อไปนี้

1. ไม่ขัดต่อการเผยแพร่เรื่องราวที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม
2. ไม่รวมถึงบุคคลที่ได้แสดงเจตนาละสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่โดยรอดพ้นจากการรับรู้ของสาธารณะ
3. ไม่รวมถึงการสื่อสารเรื่องราวใดๆ ซึ่งได้รับเอกสิทธิ์ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท แม้จะเป็นเรื่องส่วนตัวก็ตาม
4. เมื่อมีการเผยแพร่ข้อเท็จจริงโดยตัวผู้ขึ้นเอง หรือโดยที่บุคคลนั้นให้ความยินยอมแล้ว จะไม่สามารถอ้างสิทธิความเป็นส่วนตัวได้อีก

5. ไม่สามารถอ้างเหตุว่า ข้อความที่เผยแพร่เป็นความจริงเพื่อไม่ต้องรับผิดชอบ หากแต่ก่อความเสียหายต่อความรู้สึกรู้สึกของเอกชนก็เป็นการละเมิดต่อสิทธินี้แล้ว

6. เจตนาหมิ่นร้ายหรือความมุ่งร้ายของผู้ที่เผยแพร่เรื่องราวไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้

นอกจากนี้การล่วงล้ำสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเกิดขึ้นได้ในหลายกรณี เช่น การโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่างๆ การเก็บสถิติข้อมูลของหน่วยราชการ การติดตามสืบสวนสืบค้นขององค์การบริหารหรือโดยนักสืบเอกชน ยิ่งในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้สร้างอุปกรณ์ที่ทำให้สามารถก้าวล่วงเข้าไปละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ง่ายขึ้นโดยที่บุคคลนั้นไม่อาจรู้ตัวได้

จากแนวทางดังกล่าวได้ทำให้สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รับการยอมรับโดยศาลของมลรัฐต่างๆ เช่น⁷

คดี Schuyler v Curtis, 147 N.Y. 434 , 42 N.E. 22 (1895) ศาลนิวยอร์กยอมรับว่า สิทธิส่วนตัวในชื่อและภาพของบุคคลมีอยู่จริง แต่โจทก์ไม่ได้รับการชดเชยเพราะสิทธินี้ไม่มีในผู้ที่ตายไปแล้ว

คดี Atkinson v Doherty, 121 Mich. 373, N.W.285 (1899) ศาลมิชิแกน ได้ตัดสินยอมรับว่าสิทธิส่วนตัวของโจทก์มีจริง แต่เนื่องจาก โจทก์เป็นนักกฎหมายและนักการเมืองที่มีชื่อเสียง ดังนั้นจึงต้องยอมรับสิทธิส่วนตัวของตน

คดี Pavesich v New English Mutual Life Insurance Co., 122 Ga. 190, 50 S.E. 68 (1905)⁸ ศาลจอร์เจียยอมรับว่า สิทธิส่วนตัวของโจทก์ถูกละเมิด เนื่องจากจำเลยได้ใช้ชื่อและภาพของโจทก์ในการโฆษณาการประกันภัย ศาลห้ามการกระทำนั้น โดยให้เหตุผลที่น่าสนใจว่า ในกรณีที่คอมมอนลอว์ไม่ได้กล่าวถึง (สิทธิ) นั้น มิได้หมายความว่าไม่มีอยู่ แม้จะไม่มีแบบอย่างบรรทัดฐาน คำพิพากษามาก่อน ก็เป็นที่ยอมรับโดยกฎหมายธรรมชาติและถือเป็นสิทธิที่ประชาชนมีเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และเสรีภาพย่อมรวมถึงสิทธิที่จะดำเนินชีวิตตามที่เขาปรารถนา บางคนอาจต้องการมีชีวิตอยู่ตามลำพัง

ต่อมามลรัฐนิวยอร์กก็ได้มีบทบัญญัติรับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ในปี ค.ศ.1903 ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ยอมรับรับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของประเทศสหรัฐอเมริกาว่า “การใช้ชื่อ รูปภาพ หรือภาพถ่ายของบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าหรือการโฆษณาที่เขาไม่ได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือ เป็นความผิดทางอาญาและเป็นการละเมิด และในเวลาต่อมา มลรัฐต่าง ๆ

⁷ ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 146.

เกือบทุกมลรัฐ ก็ได้ให้การรับรองสิทธิส่วนตัว โดยตราเป็นกฎหมายของมลรัฐ และให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนตัวว่าหมายถึง สิทธิที่จะมิให้มีการนำบุคลิกภาพของบุคคลไปใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มิให้มีการโฆษณาเรื่องราวส่วนตัวอันสาธารณะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยชอบ หรือมิให้มีการกล่าวล่วงโดยมิชอบต่อกิจกรรมส่วนตัวบุคคลในลักษณะรุนแรง ก่อให้เกิดความตกใจ หรืออับอายใจ หรือเป็นสิทธิของบุคคลที่จะอยู่ตามลำพัง และดำเนินชีวิตอย่างสันโดษ⁹

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีรัฐธรรมนูญกำหนดสิทธิของประชาชนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีบทบัญญัติหลายข้อที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว นอกเหนือจากการให้ความคุ้มครองโดยคอมมอนลอว์และการให้ความคุ้มครองโดยถือว่าเป็นการละเมิดอย่างหนึ่ง

ภายหลังจากที่บทความเรื่อง The Right to Privacy ของ Warren และ Brandeis ในวารสาร Harvard Law Review ในปี ค.ศ.1890 ทำให้สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รับการพัฒนาต่อเนื่องมาเป็นลำดับและได้มีการพยายามให้ความหมายของคำว่าสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมาโดยตลอด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดขอบเขตแห่งการคุ้มครองซึ่งสิทธิดังกล่าว

โดยได้มีผู้ให้ความหมายของความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ สามารถสรุปได้เป็นแนวทาง 4 ประการ ดังต่อไปนี้¹⁰

แนวทางแรก โดย Roscoe Pound (1915) และ Paul Freund (1975) “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึง การแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพหรือความเป็นตัวตนของบุคคลหนึ่ง (Personality or Personhood) ซึ่งมุ่งความสำคัญไปยังสิทธิของปัจเจกชนที่จะกำหนดสาระสำคัญในฐานะที่ตนเป็นมนุษย์

แนวทางที่ 2 โดย Louis Henkin (1974) “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึง การปกครองตนเอง (Autonomy) เป็นเสรีภาพทางศีลธรรมของปัจเจกชนที่จะกำหนดความคิดของตนเอง การกระทำและการตัดสินใจ

แนวทางที่ 3 ให้ความหมายโดย Alin Westin (1967) และ Charles Fried (1968) “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึง ความสามารถของประชาชนในการกำหนดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและการควบคุมความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น (Ability to regulate information and control the relationship) ซึ่งปัจเจกชนมีสิทธิที่จะตัดสินใจ เลือกเวลาและกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะบอกข้อมูลข่าวสารส่วนตัวของตนให้ผู้อื่นทราบ

แนวทางที่ 4 ให้ความหมายโดย Ruth Gavison (1980) “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึง ความเป็นส่วนตัว ไม่มีลักษณะเฉพาะ และความสันโดษ (Secrecy, Anonymity and

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ Ken Gormley. (1992). “One Hundred Years of Privacy.” *Wisconsin Law Review*. p.1337-1338.

Solitude) และ Gary L. Bostwick (1976) ที่ให้ความหมายว่า หมายถึง ความเงียบสงบ การไม่ถูกรบกวน และการตัดสินใจที่ได้แจ้งให้ทราบแล้ว (Repose, Sanctuary and Intimate decision)

การให้คำจำกัดความเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวนั้น เป็นไปได้ยากในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการพัฒนาเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามแนวความคิดกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธินี้ ได้มีการแยกประเภท ลักษณะ โครงสร้างความสัมพันธ์ของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่หลากหลาย โดยนักกฎหมาย Ken Gormley ผู้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดแบ่งประเภทไว้ 5 ประเภท ดังนี้¹¹

ประเภทที่ 1 การกระทำละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ตามแบบต้นฉบับความเป็นอยู่ส่วนตัวของ Warren และ Brandeis

ประเภทที่ 2 สิทธิส่วนตัวตามบทบัญญัติแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ 4 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐในการจับกุมและการเข้าตรวจค้น ตามใจความสำคัญของมาตรา 4 (Fourth Amendment) (1791) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ประชาชนมีสิทธิที่จะมีความปลอดภัยในร่างกาย ที่อยู่อาศัย เอกสารและทรัพย์สิน และไม่สามารถที่จะทำการตรวจค้นหรือยึดทรัพย์โดยไม่มีเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อถือว่า ซึ่งได้รับการยืนยันและจะต้องระบุสถานที่ บุคคล หรือทรัพย์สินต่างๆที่จะเข้าทำการตรวจค้นหรือยึดไว้ในหมายโดยเฉพาะเจาะจง

ประเภทที่ 3 สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามบทบัญญัติแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับการพูดอย่างอิสระที่ขัดแย้งกับความคิดและความสันโดษของเอกชนด้วยกัน ตามใจความสำคัญของมาตรา 1 (First Amendment) (1791) กล่าวไว้ว่า รัฐสภาไม่สามารถที่จะบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการศาสนาหรือห้ามการปฏิบัติการตามพิธีกรรมทางศาสนาโดยเสรี หรือคัดทอนเสรีภาพของประชาชนในการพูดหรือการพิมพ์โฆษณา หรือสิทธิของประชาชนที่จะชุมนุมกันโดยสงบ และไม่สามารถขัดขวางการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อรัฐบาล

ประเภทที่ 4 สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามบทบัญญัติแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ 14 ซึ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจส่วนตัวที่ได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการพิจารณาคดีแบบ Due Process ตามใจความสำคัญของมาตรา 14 (fourteenth Amendment) (1868) กล่าวไว้ใน ข้อ 1 ที่คุ้มครองบุคคลทุกคนที่เกิดหรือแปลงสัญชาติในสหรัฐ และอยู่ในบังคับของกฎหมายสหรัฐของมลรัฐที่มีภูมิำเนาอยู่ โดยทางมลรัฐไม่สามารถออกหรือบังคับใช้กฎหมายที่เป็นการลิดรอนเอกสิทธิหรือความคุ้มครองที่พลเมืองควรจะได้รับ และไม่สามารถที่จะรอนสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลโดย

¹¹ Ibid. p.1340.

ไม่ชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย และไม่สามารถปฏิเสธหลักการที่ทุกคนจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

ประเภทที่ 5 สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามธรรมเนียมการปกครองของแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นการผสมความคุ้มครองทั้งสี่ประการข้างต้น แต่เป็นการให้ความคุ้มครองในขอบเขตของแต่ละมลรัฐ

จากการกระทำละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ตามแบบต้นฉบับความเป็นอยู่ส่วนตัวของ Warren และ Brandeis ในประเภทแรกนั้น นักกฎหมาย William Posser ได้แบ่งการกระทำต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้เป็น 4 แนวทาง คือ¹²

1. การแทรกแซง (Intrusion) คือ การแทรกแซงกิจในกิจกรรมส่วนตัวหรือก้าวล่วงต่อสิทธิส่วนตัวที่จะมีความสันโดษในสถานที่ของเอกชนผู้นั้น ซึ่งเป็นการกระทำที่น่ารังเกียจ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีความมุ่งหมายแต่เดิมเพื่อป้องกันการบุกรุก และกั้นการลักขโมยทรัพย์สิน แต่ก็สามารถปรับใช้กับการสื่อสารปัจจุบันได้ เช่น การดักฟังโทรศัพท์ การ“ดูดแฟกซ์” การดึงข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวต่อสาธารณะ (Public Disclosure of Private Fact) คือ การเผยแพร่ความจริงในเรื่องส่วนตัวอย่างแท้จริง มิใช่เรื่องทั่วไป และที่ไม่เคยเปิดเผยที่ไหนมาก่อน (เพราะถ้าเปิดเผยมาก่อนจะต้องปรับใช้ First Amendment) โดยเป็นเรื่องที่น่าอับอายของเอกชนต่อสาธารณะ และจะเน้นเรื่องการเปิดเผยหรือเผยแพร่ ในเรื่องที่สาธารณะไม่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งคดีเหล่านี้มักจะต้องการชี้แจงน้ำหนักประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ของสาธารณะที่จะได้ทราบข้อมูลในฐานะที่เป็นข่าว หรือเพื่อความบันเทิง ซึ่งจะเกิดความยุ่งยาก

3. การไขข่าวแพร่หลายในเรื่องราวอันเป็นเท็จ (False Light in the Public Eye) ซึ่งโดยมากสื่อมวลชนมักจะเป็นผู้กระทำ โดยเผยแพร่ต่อสาธารณะและเพียงแต่ทำให้โจทก์เสื่อมเสียตามสายตาของสาธารณชน โจทก์ไม่ถึงกับต้องเสียชื่อเสียงอย่างความผิดฐานหมิ่นประมาท และในการเผยแพร่ซึ่งราวที่ไม่จริงดังกล่าว ย่อมทำให้ผู้อื่นไม่สมควรมีสิทธิเป็นพิเศษที่จะรายงานให้สาธารณะทราบ กล่าวได้เรื่องเท็จว่าไม่ใช่เรื่องราวที่เป็นผลประโยชน์ต่อสาธารณะนั่นเอง ข้อยกเว้นที่สำคัญคือการเป็นบุคคลสาธารณะจะถูกจับตามองได้มากกว่าคนธรรมดา

4. การแสวงหาประโยชน์จากเรื่องส่วนตัวโดยไม่ได้รับความยินยอม (Appropriation) กล่าวคือ เป็นการใช้ ชื่อ หรือภาพของเอกชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า หรือการโฆษณา หรือใช้เป็นชื่อสินค้า บริการ หรือใช้เป็นชื่อบริษัท นิติบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมทั้งชัดเจน

¹² William Prosser, Torts : Case and Materials. p.1059. อ้างถึงใน ชื่นอารี ภาสศิริประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 150.

หรือโดยปริยายจากเอกชนผู้นั้น เนื่องจากชื่อและภาพเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล หากเรื่องที่เป็นเพื่อการศึกษา เพื่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ นั่นคือหากเป็นเรื่องที่เป็นเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะแล้ว ย่อมไม่เป็นการละเมิด หากเป็นการใช้ภาพของ มือ เท้า ส่วนของร่างกายของบุคคล ภาพของบ้าน รถ หรือสุนัขของเอกชนใด โดยไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นของบุคคลใด ไม่เป็นการละเมิด เช่นเดียวกับการใช้บุคลิกลักษณะ อาชีพ หรือเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของเอกชน โดยสาธารณะชนทั่วไปรู้ว่าเป็นเรื่องสมมุติขึ้น เพื่อหาประโยชน์ก็ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัว

จากการแยกการกระทำต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็น 4 แนวทางดังกล่าวโดยในแต่ละแนวทางก็ได้มีคำพิพากษาตัวอย่างคดีที่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยลักษณะของการละเมิดมาปรับใช้แก่คดีกันอย่างกว้างขวาง

ในเวลาต่อมาได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญ และออกเป็นกฎหมายบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของเอกชนโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวให้มีขอบเขตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ถึงแม้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาจะไม่มีกรกล่าวอ้างสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้โดยตรง แต่ศาลสูงสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการวินิจฉัยรับรองสิทธิดังกล่าวว่า เสมือนหนึ่งเป็นสิทธิประการหนึ่งในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และสังเกตได้ว่าในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้นล้วนแต่เป็นเรื่องที่แฝงไว้ด้วยสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวแทบทั้งสิ้น ดังนั้นเราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวก็เป็นสิทธิประการหนึ่งซึ่งย่อมได้รับการยอมรับโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

2.2.3 แนวความคิดใหม่ในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว¹³

ในเวลาต่อมาได้มีแนวทางใหม่ที่จะมุ่งคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานไว้ว่าควรมุ่งการควบคุมไปที่เอกชนที่ได้ครอบครอง ควบคุมหรือได้มาซึ่งข้อมูลส่วนตัวนั้นมากกว่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวความคิดใหม่นี้ได้เน้นการป้องกันการล่วงล้ำสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั่นเอง ซึ่งส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยที่จากหลักเกณฑ์เดิมที่กฎหมายไม่ได้ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนี้โดยตรงโดยแนวทางเดิมเน้นการคุ้มครองน่าจะเป็นเฉพาะสิทธิในทรัพย์สินมากกว่า แต่ต่อมาได้มีการยอมรับถึง ความเป็นส่วนอยู่ตัว หรือ บุคลิกภาพ ความเป็นตัวตนของเอกชน ก็สามารถถูกก้าวล่วงได้โดยถือเป็นการละเมิดลักษณะหนึ่งซึ่งกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาของสิทธินี้ได้ว่า สิทธิ

¹³ ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 157-160

ความเป็นอยู่ส่วนตัวมีการคุ้มครองเริ่มมาจาก “สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง” (the right to be let alone) ของเอกชนในสังคม เป็นกรณีที่พิจารณาออกเนื่องจากความผิฐานหมิ่นประมาท

โดยที่คดีเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไม่จำเป็นต้องพิสูจน์การกระทำอันเป็นปกติที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำความผิดอย่างที่มีความผิฐานหมิ่นประมาท และกรณีแม้มิได้บิดเบือนไปจากความเป็นจริงแต่อย่างใดก็ไม่ได้รับการยกเว้นให้ยกขึ้นกล่าวอ้างเพื่อไม่ต้องรับผิดหรือไม่ต้องรับโทษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าฐานของการคุ้มครองเป็น “สิทธิ” ในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิในบุคลิกภาพซึ่งความเสียหายเกิดมาจากการรู้และและหรือเกียรติยศที่เกี่ยวกับตัวตนของเอกชนนั้น แต่อย่างไรก็ดีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวมีข้อจำกัดบางประการ คือไม่สามารถใช้อ้างได้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะหรือผลประโยชน์ส่วนรวม

จะเห็นได้ว่า สิทธิที่จะอยู่ความลำพังตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ได้ยอมให้มีการได้มาครอบครองหรือแจกแจงข้อมูลส่วนตัวได้โดยที่ผู้เผยแพร่ อาทิเช่นบรรดาช่างภาพและสื่อมวลชนต่างๆจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล แต่จากแนวคิดเดิมดังกล่าวก็ไม่ได้ส่งเสริมมุมมองของเอกชนหรือการที่เอกชนจะมีสิทธิอยู่ตามลำพังมิให้ถูกรบกวนเสียทีเดียว หากแต่เป็นการแก้ไขตามความเสียหายที่ได้ถูกล่วงล้ำไปแล้ว

และในปัจจุบันความคิดในแนวปัจเจกชนได้มีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สภาพสังคมมีความซับซ้อนขึ้นและเทคโนโลยีก็ได้เกิดการพัฒนาอย่างมาก รวมทั้งปัจจุบันกล่าวได้ว่าเป็นยุคสังคมข่าวสารสนเทศ มนุษย์จึงได้พบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามสภาพแวดล้อมในสังคมที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย

การละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อมวลชนในการเสนอข่าวเป็นการล่วงละเมิดต่อสิทธินี้อย่างมากที่สุด ได้มีความพยายามที่จะออกกฎหมายเพื่อควบคุมการเผยแพร่สารสนเทศ โดยมุ่งไปที่สถาบันใดสถาบันหนึ่ง หรือสื่อใดสื่อหนึ่ง แต่ผลที่ออกมาก็ไม่ดีเท่าไรนักเนื่องจากเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิสูจน์ความรับผิดในบางกรณีไม่อาจทำได้ เพราะความซับซ้อนของสื่อและความสัมพันธ์อื่นๆในสังคมประกอบกัน

กฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิดังกล่าวนี้ฐานะที่เป็นการละเมิดอย่างหนึ่ง จึงควรปรับปรุงโดยเปลี่ยนมาเป็น “การคุ้มครองข้อมูล” ซึ่งหมายถึงข้อมูลส่วนตัวก็จะต้องได้รับความคุ้มครองให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนตัวแบบเดิมได้สร้างปัญหาจาก “การกำหนดมาตรฐาน” ซึ่งต้องมีการชั่งน้ำหนักทั้ง “ความเป็นส่วนตัว” ที่สังคมไม่พึงรู้กับ “ความเป็นส่วนรวม” ที่สังคมควรรู้ ซึ่งทั้งสองสิ่งต่างก็เป็นเรื่องที่ไม่อาจมีมาตรฐานตายตัว เพราะเป็นสิ่งที่สัมพันธ์ทั้งคู่ จึงยอมเป็นการยากที่จะกระทำจึงส่งผลทำให้การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวไม่สามารถกระทำได้ดีเต็มที่ แต่ถ้าหากเปลี่ยนมาเป็นการให้ความคุ้มครอง

แก่ข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นการประกันล่วงหน้าต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้น น่าจะให้ผลดีต่อการสิทธิส่วนตัวของบุคคลมากกว่า และได้มีผู้เรียกร้องว่า สิทธิส่วนตัว ควรได้รับ “การป้องกัน” จากเอกชนผู้ควบคุมข้อมูลสารสนเทศ มากกว่าที่จะไปสร้างมาตรฐาน กฎเกณฑ์ ของสังคมและสื่อต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็น “การแก้ไข” ภายหลังจากที่ได้มีความเสียหายต่อสิทธิส่วนตัวแล้ว ย่อมไม่ได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจ เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปมีเทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงและแยกย่อยหลากหลายอย่างมาก “การแก้ไข” จึงเป็นไปได้ยากกว่าเดิม แต่หากใช้การป้องกันโดยการควบคุมข้อมูลสารสนเทศจากเอกชนที่ครอบครองและควบคุมข้อมูลสารสนเทศนั้น ๆ ย่อมเป็นการให้ความคุ้มครองต่อเอกชนได้เฉพาะเจาะจงกว่า และน่าจะกระทำให้เกิดผลได้มีประสิทธิภาพกว่า¹⁴

สังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ก่อให้เกิดสภาพสังคมมนุษย์ที่มีลักษณะแยกย่อยและให้ความสำคัญกับปัจเจกชนมากยิ่งขึ้น เครื่องมือเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกมากเกินไป สื่อที่พัฒนาอย่างสูง ความต้องการปัจเจกชนที่หลากหลาย ย่อมทำให้วิธีการให้ความคุ้มครองต่อสิทธิส่วนตัวโดยการสร้างมาตรฐาน ควบคุมกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นไปได้ยากขึ้น แนวทางที่น่าจะเกิดผลดีต่อการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวจึงน่าจะเปลี่ยนมาเป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลโดยเอกชนที่ครอบครองและควบคุมสารสนเทศ เพิ่มเติมจากการพิจารณาว่าเป็นความผิดฐานละเมิดสิทธิส่วนตัวตามรูปแบบเดิม ที่ใช้ได้อย่างจำกัดในสังคมปัจจุบัน และยังคงสอดคล้องกับคอมมอนลอว์ได้โดยการคุ้มครองข้อมูลดังกล่าว ก็เป็นหลักเกณฑ์ของความผิดต่อความไว้วางใจนั่นเอง¹⁵

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตามแนวทางการคิดใหม่ที่กล่าวมานี้ ไม่ได้หมายความว่า แนวความคิดเดิมต่างๆ ที่ผ่านมาจะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไม่ได้เลยแต่อย่างใด แต่ถ้าได้นำแนวทางในการที่มุ่งการควบคุมเอกชนที่ครอบครองข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งถือเป็นการป้องกันมาใช้ด้วยกันกับการสร้างมาตรฐาน กฎเกณฑ์ ของสังคมและสื่อต่างๆ ควบคู่กันด้วยแล้ว ย่อมจะทำให้วัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเกิดผลดียิ่งขึ้น เพราะเป็นการป้องกันและแก้ไขโดยพร้อมๆ กัน

¹⁴ Randall P. Bezanson. The Right to Privacy Revisited : Privacy, News and Social Change 1890-1990. p.1146. อ้างถึงใน ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 159.

¹⁵ แหล่งเดิม

2.3 ความเกี่ยวข้องระหว่าง “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” และ “บุคคลสาธารณะ”

แนวคิด “บุคคลสาธารณะ” หรือ คนของประชาชน เป็นหลักที่ได้รับการยืนยันจากแนวคำพิพากษาของศาลสหรัฐในหลายคดี โดยศาลสหรัฐได้วินิจฉัยว่า ผู้ที่มีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะไม่ว่าจะฟ้องหนังสือพิมพ์ฐานหมิ่นประมาทในการที่หนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์การทำงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลที่ขึ้นอาสาเข้ามาทำงานการเมือง หรือเข้ามาสู่วงการที่เป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป เช่น นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง นักแสดง นักร้อง นักกีฬา ฯลฯ จะต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อการถูกเสนอเรื่องราวการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือการถูกวิพากษ์วิจารณ์ หรือ เพื่อการถ่วงดุลอำนาจของกลุ่มอำนาจต่างๆ ระหว่างกัน

รูปแบบของการนำเสนอเรื่องต่างๆ ของบุคคลสาธารณะทุกประเภทมีหลายรูปภาพ การนำเสนอจะมีหัวข้อที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้การนำเสนอที่ได้รับความนิยมจากการติดตามของประชาชนเป็นอย่างมากคงหลีกเลี่ยงไม่พ้นเรื่องส่วนตัวของพวกเขาเหล่านั้น การนำเสนอมักจะออกมาในรูปแบบของข่าวหรือกระแสวิพากษ์วิจารณ์จากแหล่งข่าวที่สามารถยืนยันถึงแหล่งข่าวและไม่สามารถที่จะยืนยันถึงข้อเท็จจริงได้ เป็นผลให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมที่ตามมา

นอกจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ที่กล่าวถึงแล้ว กระแสของภาพข่าวในรูปแบบที่เรียกกันว่า “ปาปาราซซี่” ภาพแอบถ่าย รวมทั้งภาพหลุดนั้นเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก ทั้งในส่วนขงนิตยสารบันเทิงหรือแม้กระทั่งตามหน้าบันเทิงของหนังสือพิมพ์รายวัน รวมทั้งการเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่มีกฎหมายใดคุ้มครองเรื่องนี้โดยตรง

เรื่องระหว่างความเป็นส่วนตัวกับบุคคลสาธารณะนี้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถือได้ว่าเป็นบุคคลท่านแรกที่ถูกกล่าวถึงเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะในประเทศไทย ในช่วงหนึ่งที่ท่านได้รับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล ได้มีสื่อรายการโทรทัศน์รายการหนึ่งได้เข้าไปถ่ายทำเรื่องเกี่ยวกับอาการป่วยของท่านในห้องพักรักษาตัว โดยการถ่ายทำได้เจาะลึกไปถึงอาหารที่ท่านรับประทานในแต่ละวัน ท่านจึงได้ออกมาแสดงความเห็นและกล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะเป็นครั้งแรก

ความเจ็บป่วยเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ แต่สำหรับคนที่มีสถานะเป็น “บุคคลสาธารณะ” ด้วยแล้ว อาการเจ็บป่วยของพวกเขาอาจมีผู้คนจำนวนหนึ่งที่สนใจใคร่รู้ติดตามความคืบหน้า

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถือได้ว่าเป็นบุคคลท่านหนึ่งที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในฐานะของผู้นำทางการเมืองและนักหนังสือพิมพ์คนสำคัญคนหนึ่งของประเทศ ต่อประเด็นเสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ในฐานะนักการเมือง เป็นนักการเมืองที่เปิดกว้างมากกว่านักการเมืองทั่วไป ขณะเดียวกัน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ในฐานะนักหนังสือพิมพ์ก็ไม่ได้มีบทบาทเรียกร้อง

เสรีภาพให้หนังสือพิมพ์ ด้วยความเป็นนักปฏิบัตินิยมและไม่ได้มองเสรีภาพในเชิงอุดมคติ¹⁶ กล่าวได้ว่าท่านเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ใส่ใจกับความสำคัญของเสรีภาพในด้านต่างๆเลยทีเดียว

ผลพวงที่ตามมาแม้จะเกิดความไม่พอใจต่อผู้ที่ตกเป็นข่าว และในหลายครั้งก็ได้กลายเป็นเรื่องราวขึ้นมาจนเป็นที่ถกเถียงกันเป็นอย่างมากในเรื่องของความเป็น “บุคคลสาธารณะ” กับเรื่องของ สิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวกับ “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” ในปัจจุบัน

2.3.1 พฤติกรรมปาปาราซซี่

พฤติกรรมการแอบถ่ายภาพคนดังกำลังขยายตัวและแพร่ขยายเข้ามาในเมืองไทย ดังจะเห็นได้จากข่าวซุบซิบ(Gossip)ดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงทั้งหลาย โดยมีตัวกระตุ้นคือสื่อบันเทิง และการขยายตัวของนิตยสารหรือนั่งร้านที่มีเนื้อหาเน้นเรื่องความบันเทิง โดยหวังจะขายข่าวเรื่องรักใคร่ของดารา ชีวิตส่วนตัวของนักแสดง และบางทีก็เป็นต้นตอของข่าวลือต่างๆมากมาย และนอกจากนี้ยังมีอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย แต่กระแสด้านพฤติกรรมและการต่อต้านปาปาราซซี่เองก็เกิดขึ้นควบคู่กันมาตลอดและถูกกล่าวถึงอยู่เป็นประจำ

กำเนิดปาปาราซซี่¹⁷ : คำว่าปาปาราซซี่มีที่มาจากตัวละครคนหนึ่งในภาพยนตร์อิตาลี เรื่อง La Dolce Vita ตัวละครเป็นช่างภาพที่มีชื่อว่า “ปาปาราซซี่” ซึ่งมีบุคลิกไม่พึงประสงค์ โดยมีลักษณะชอบจ้องมองดูผู้คน สะกดรอย พร้อมที่จะกระโจน และคอยสร้างความเสียหายให้คนดังด้วยการแอบถ่ายภาพ แรงบันดาลใจของเฟลีนีมาจากช่างภาพข้างถนนคนหนึ่งของอิตาลีที่ชื่อ ทาซิโอ เซซิอาโรลี ซึ่งเป็นช่างภาพที่มีชื่อเสียงเมื่อสามารถแอบถ่ายภาพกษัตริย์อิตาลีระหว่างอยู่ในกัตาคารแห่งหนึ่ง ในคืนเดียวกันนั้นเซซิอาโรลี ยังได้แอบถ่ายนักแสดงชื่อดัง แอนโทนี สเตลี กำลังทะเลาะวิวาทกับแอนนิตา เอกเบิร์ก นักแสดงหญิงชื่อดัง ภาพเหล่านี้ถูกนำออกขายให้กับสิ่งพิมพ์ทั่วยุโรป และถูกส่งต่อไปยังคนทั่วไป ในฐานะรูปถ่ายของคนมีชื่อเสียงที่หาได้ยาก

ปาปาราซซี่มักจะแฝงตัวอยู่ในประเทศที่เต็มไปด้วยสังคมชั้นสูง และสังคมบันเทิงเป็นหลัก ในอเมริกาเป็นหนึ่งในประเทศที่มีปาปาราซซี่อยู่แทบทุกเมืองและในจุดสำคัญ อาจจะมีเป็นจำนวนมาก ในการไล่ล่าติดตามดาราต่างๆคนหนึ่งอาจมีกลุ่มปาปาราซซี่คอยติดตามเก็บภาพต่างๆอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะขยับไปไหน และนำภาพต่างๆไปขายให้นิตยสารบันเทิงที่ต้องการภาพเหล่านั้น โดยราคาภาพของรูปขึ้นอยู่กับคุณภาพ ความชัดเจนของรูปรวมถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ของภาพ

¹⁶ สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ. (2539). เสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทยในทัศนะของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. บทคัดย่อ

¹⁷ พิชญรักษ์ ปีตาทะสังข์. (2548,16 มิถุนายน). “วัฒนธรรมปาปาราซซี่.” คลังมรดกประภาส โดย webmaster สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทย. จาก http://www.thaibja.org/new_detail.asp?id=346

ปาปาราสซีจะขายรูปพวกนี้ให้กับผู้ที่สามารถประมวลรูปภาพได้สูงสุด การถ่ายภาพคนมีชื่อเสียงจัดได้ว่าเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งในต่างประเทศ

ผู้ที่เคยคร่ำหวอดในวงการปาปาราสซี ที่ชื่อ โรเบิร์ต วัลเดส เขียนไว้เว็บไซต์ www.howstuffwork.com ถึงปาปาราสซีในหลายแง่มุม นับตั้งแต่วิธีการทำงานของปาปาราสซี ทั้งเทคนิควิธีการไล่ล่าคนดัง การหาข่าว ราคาของรูป หรือวิธีการหลีกหนีปาปาราสซีของดาราดังในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอธิบายได้ชัดเจนว่า ทำไมปาปาราสซีจึงกลายเป็นวัฒนธรรมที่ขยายตัวไปทั่วโลกอย่างนี้

โดยโรเบิร์ตมองว่า การเติบโตของปาปาราสซีเป็นผลผลิตหนึ่งของวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture) จนเกิดเป็นการให้ความหมายใหม่ๆ โดยเฉพาะในแง่ลบมากขึ้น ภาพของปาปาราสซีในสายตาโรเบิร์ตจึงหมายถึงคนที่คอยไล่ล่าคนมีชื่อเสียง บุคคลสาธารณะ และครอบครัวของคนเหล่านี้ เพื่อหาโอกาสถ่ายภาพพวกเขาแบบไม่ตั้งใจ โดยไม่สนใจว่าเขาจะทำอะไรอยู่ คนกลุ่มนี้อาจจะไม่ได้เริ่มต้นจากการถ่ายภาพตามหลักการมากนัก แต่เป็นเพียงช่างภาพข้างถนนทั่วไป พวกเขาคอยไล่ล่าคนมีชื่อเสียงไม่ต่างจากแมวไล่จับหนู พวกเขาทำตัวเหมือนกับคนหัวโหยที่ต้องการบริโภครูปคนมีชื่อเสียงจำนวนมาก เพื่อนำไปเปลี่ยนเป็นเงินจำนวนมหาศาลเพื่อเลี้ยงตน¹⁸

วิธีการทำงานของปาปาราสซี¹⁹ : วิธีการทำงานของปาปาราสซีในต่างประเทศได้รับการกล่าวขานว่า สุดขูดของความพยายาม นิตยสาร Hello เคยตีพิมพ์ว่า ปาปาราสซีทำงานเหมือนนักสืบเอกชนทั่วไป แต่ละคนจะคอยแอบดักฟังสัญญาณของผู้แจ้งข่าว เพื่อเฝ้าดูคนมีชื่อเสียงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่สถานที่ดังต่อไปนี้ คือ ร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านทำผม ปาปาราสซีมักจะขอมจ่ายเพื่อข้อมูลเหล่านี้ ดังในหลายๆ กรณี คนที่ทำงานกับดราม่ามักจะรับสินบนเพื่อแฉข่าวคราวของดาราเหล่านั้น และปาปาราสซียังทำงานควบคู่กับกลุ่มนักล่าลายเซ็นของคนดังๆ พวกเขาจะเฝ้าตัวรอดโดยการขยาลายเซ็นสำหรับแฟนๆ ของคนดังเหล่านั้น ปาปาราสซีจ่ายเงินนักล่าลายเซ็นเพื่อแลกกับข้อมูลของคนดัง และมักจะเพิ่มเป็นโบนัส หากนักล่าลายเซ็นสามารถหยุดคนดังทั้งหลายบนท้องถนนได้ เพื่อถ่ายรูปรูป

โดยหัวใจสำคัญของปาปาราสซีคือ การเข้าถึงข้อมูลและถ่ายภาพก่อนที่ช่างภาพคนอื่นจะแย่งชิงไป แต่ในการล่าภาพดาราเป็นเรื่องยากไม่น้อยเพราะมีการแข่งขันกันสูง สำหรับเทคนิคของปาปาราสซีคงขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสถานการณ์ที่แต่ละคนเจอด้วย แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการปีนป่าย และตะกายขึ้นไปยังที่สูงแบบปัจจุบันทันด่วน และเมื่อกล่าวถึงเรื่องจริยธรรม กฎหมาย หรือสิทธิส่วนบุคคล อาจเป็นเรื่องที่ดูห่างไกลจากวิธีการทำงานของปาปา

¹⁸ แหล่งเดิม

¹⁹ แหล่งเดิม

ราชสี เพราะการทำงานของปาปราชสีมีความมุ่งหมายที่จะสืบเสาะและล้วงลึกถึงเรื่องส่วนตัวของคนดังมาขาย

ปาปราชสีถือเป็นพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากต่างประเทศสู่เมืองไทย แต่เดิมปาปราชสีเป็นปัญหาของนักแสดงต่างประเทศที่ถูกช่างภาพจ้องจะหากรีนกับชีวิตส่วนตัว ประเด็นปาปราชสีถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเมื่อมีการระบุว่าปราชสีเป็นสาเหตุสำคัญถึงอุบัติเหตุที่ทำให้เจ้าหญิงไดอานาสิ้นพระชนม์ แม้สุดท้ายกลุ่มปาปราชสีดังกล่าวจะถูกปล่อยตัวเพราะขาดหลักฐานที่ชี้ชัดว่าพวกเขากระทำความผิด

ปาปราชสีในประเทศไทย เพิ่งจะได้ยินเป็นที่คุ้นหูเมื่อประมาณ 2-3 ปีที่ผ่านมาและอาจจะได้ยินอยู่บ่อยๆจากการนำภาพแอบถ่ายมาเผยแพร่ตามนิตยสารบันเทิงรวมทั้งนำไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และภาพต่างๆเหล่านั้นได้สร้างความรำคาญใจแก่ผู้ที่ถูกแอบถ่ายอยู่มาหลายปีแล้ว เนื่องจากเกิดความรู้สึกถูกล่วงล้ำชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว

ได้มีผู้ให้ความเห็นบางส่วนเกี่ยวกับกรณีปาปราชสีในประเทศไทยไว้ดังนี้²⁰

คนแรก คุณมนตรี ไวยพานิช อดีตช่างภาพนิตยสารสตรี และปัจจุบันเป็นช่างภาพอิสระ เห็นว่าบ้านเรายังอยู่กับการถ่ายเพราะบังเอิญเห็น มากกว่าจะเป็นเพราะการตามติดคนดังไปทุกๆ ที่ เหมือนกับต่างประเทศ และมองว่าบ้านเรามีสื่อที่รองรับเรื่องพวกนี้ ที่ถือว่าชัดเจนที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต เพราะสามารถเชื่อมต่อได้กับกล้องดิจิทัลที่สามารถถ่ายภาพได้ง่าย

วิธีการทำงานของปาปราชสีในเมืองไทย เขากล่าวว่าส่วนหนึ่งเป็นช่างภาพที่มีงานประจำ คนกลุ่มนี้อาจจะได้เข้าสังคมตามงานต่างๆ อยู่แล้ว จึงได้เก็บภาพหลุดๆ ของคนดังในแวดวงต่างๆ มาเสนอขาย แต่อีกกลุ่มหนึ่งเป็นพวกมือสมัครเล่นที่อาจจะมิกกล้องถ่ายภาพของตัวเอง หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่ถ่ายภาพได้ เช่น โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ๆ ที่ถ่ายภาพได้คมชัด ก็มีการแอบถ่ายเก็บไว้แล้วนำไปโพสต์ที่เว็บ หรือนำเสนอขายให้กับสื่อบันเทิงบางฉบับ ซึ่งราคาอยู่ที่หลักร้อยถึงเกือบหมื่น

ส่วน ผศ.เจตน์ โทวิชาธร อาจารย์ด้านภาพถ่ายจากสาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ยอมรับว่า วัฒนธรรมปาปราชสีคงเป็นเรื่องที่ห้ามลำบาก เพราะเกิดขึ้นจากสามัญสำนึกของคนถ่าย ซึ่งอาจารย์เจตน์ไม่เรียกว่าเป็นช่างภาพ แต่เป็นนักฉวยโอกาส เพราะการถ่ายภาพในความคิดของอาจารย์เจตน์คือการบอกเล่าเรื่องราวด้วยภาพ ซึ่งเต็มไปด้วยศิลปะและมุมมองที่ผู้สื่อสารมอบให้ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่มีอยู่เลยในรูปของปาปราชสี แล้วยังเป็นการซ้ำเติมให้สังคมหลงไปกับนิทานว่าร้ายและคอยยุ่งกับเรื่องคนอื่น อย่างไรก็ดี อาจารย์เจตน์เห็นว่า สื่อบันเทิงหลายฉบับก็ถือเป็นตัวหล่อเลี้ยงให้วัฒนธรรมปาปราชสีเกิดขึ้นและเติบโตต่อไป ซึ่งคนในวงการบันเทิงเองก็รู้

²⁰ แหล่งเดิม

ดีว่า ช่างภาพและคาราต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน แต่เมื่อมีวัฒนธรรมปาปาราสซีเข้ามา ความสัมพันธ์ตรงนี้อาจจะเปลี่ยนไป

ในเวลานี้ได้มีหลายประเทศออกกฎหมายเพื่อป้องกันการสร้างความรำคาญของปาปาราสซี ในหลายเมืองของยุโรป มีกฎหมายห้ามประกอบอาชีพนี้โดยประกาศเป็นกฎหมายหรือเป็นกฎกระทรวง

จากกรณีศึกษาและผลเสียของปาปาราสซีมีมากมายในฐานะ โดยผู้บริโภคข่าวสารในลักษณะนี้แทบจะไม่ได้รับประโยชน์อันใดเลย นอกจากการช่วยบรรเทาอาการอยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นที่น่าจับตามองที่ควรจะมีการควบคุมพฤติกรรมอันเข้าข่ายรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวจากพฤติกรรมปาปาราสซีในประเทศไทยด้วย

2.3.2 ความหมายของคำว่า “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว”

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว(Right to Privacy) เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับตัวบุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคม จากการที่มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมเกิดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างสังคม กับ สมาชิกในสังคม โดยสังคมทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์มาใช้บังคับแก่สมาชิก และสมาชิกในสังคมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตามโดยที่ธรรมชาติของ “ปัจเจกชนผู้หนึ่ง” แล้วย่อมมีมุมสงบ หรือมีกิจกรรมบางอย่างที่บุคคลอื่นรวมทั้งสังคมไม่ควรก้าวล่วงเข้าไปเกี่ยวข้องนั่นคือ “ความเป็นอยู่ส่วนตัว”ของบุคคลนั้นที่จะสามารถที่จะดำรงชีวิตของตนได้โดยปกติสุข และปราศจากการรบกวน

ในการพิจารณาถึง “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” ควรจะต้องให้ความสนใจกับคำว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” เสียก่อน เนื่องจากเป็นรากฐานที่มาของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

คำว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” (Privacy) ²¹ หมายถึง สิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดในการที่จะสร้างป้อมปราการกำหนดความเป็นตัวของตัวเอง หรือเปิดประตูยอมลดความเป็นตัวเองตนเองเมื่อต้องการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หรือเลือกที่จะดำรงชีวิตอยู่ในกรอบของปราการที่ตนเองสร้างขึ้น ความเป็นส่วนตัวนี้เปรียบได้กับความงาม ในแง่ของความมีอยู่ กล่าวคือเป็นภาวะขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ไม่ต้องต่อสู้แย่งชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งความงามนั้น และไม่ต้องการข้อพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นมีความงามอยู่จริงหรือไม่ สิทธิดังกล่าวนี้จึงเป็นพื้นฐานโดยธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ซึ่งแฝงอยู่ในตัวตนของบุคคลนั้น ๆ มาแต่เกิด

ความเป็นส่วนตัว จึงหมายถึง สิทธิในการกำหนดความเป็นตัวตนของตนเอง ในการดำเนินชีวิตและการติดต่อสื่อสารของตนเองกับผู้อื่น ดังนั้นคำว่าความเป็นส่วนตัว จึงมีการแปล

²¹ William H. Mamell. (1973). The Right to Know : Media and the Common Good. p.145. อ้างถึงใน ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า10.

ความได้หลากหลาย เช่น หมายถึง สิทธิที่จะแต่งงาน สิทธิที่จะทำแท้ง สิทธิที่จะเรียนภาษาอื่น สิทธิที่จะเป็นพวกรักร่วมเพศ สิทธิที่จะทดลองยาชนิดใหม่ในการรักษาโรค สิทธิในการมีชีวิตอยู่ สิทธิที่จะเลือกศาสนาและการเมือง สิทธิที่จะรับอุ้มท้องเป็นผู้ให้กำเนิดเด็กทารก เป็นต้น²²

นักกฎหมาย Jack Donnelly กล่าวว่า เมื่อความเป็นส่วนตัว สื่อความหมายว่าเป็นสิทธิที่คิดตัวคนมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิมนุษยชน ที่เป็นสิทธิที่มีอยู่ในทุกคนอันเนื่องมาจากการที่เขาเป็นมนุษย์ ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้นเพื่อให้ได้มา ขอเพียงได้เกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีสิทธิมนุษยชน และยังได้อธิบายถึงการ “มีสิทธิ” ว่าหมายถึงการทำให้บุคคลอยู่ในภาวะที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการละเมิดสิทธิ การกระทำต่อสิทธิที่บุคคลมีนี้เป็นความผิดเฉพาะตัวอย่างสำคัญต่อผู้ทรงสิทธิ ดังนั้น สิทธิส่วนตัว ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานอย่างหนึ่งที่บุคคลมี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการรับรองและคุ้มครองต่อการล่วงล้ำจากการกระทำของบุคคลอื่นอันจะถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิที่บุคคลนั้นมี²³

เมื่อความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นสิ่งที่บุคคลสมควรได้รับบนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ บุคคลจึงมีสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือ สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งอาจเรียก เป็นชื่ออื่นได้อีก เช่น สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในชีวิตส่วนบุคคล สิทธิส่วนบุคคล และสิทธิส่วนตัว เป็นต้น

“สิทธิส่วนตัว”²⁴ หมายถึง สิทธิอันเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่จะมี “ความเป็นส่วนตัว” ซึ่งการยอมรับและพัฒนาการของสิทธิส่วนตัวในกฎหมาย เพิ่งจะมีชัดเจนเมื่อหนึ่งร้อยปีเศษมานี้เอง กล่าวคือ ภายหลังปี พ.ศ. 2433 (ค.ศ. 1890) จึงมีการยอมรับรองและพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า “สิทธิส่วนตัว” โดยศาลต่าง ๆ ในประเทศอเมริกา และปรากฏใน Harvard Law Review ปี 1890 โดยบทความที่มีชื่อว่า “The Right to Privacy” โดย Warren และ Brandeis เป็นครั้งแรก แต่ก่อนหน้านี้ ไม่มีแม้ศาลอังกฤษหรืออเมริกาที่แสดงว่ามีการล่วงละเมิดในสิทธิเช่นว่านี้ ถึงแม้ว่าจะมีรูปคดีขึ้นมาสู่ศาลก็ตามแต่ศาลก็ได้ใช้กฎหมายลักษณะอื่นในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น

สิทธิส่วนตัวดังกล่าวได้พัฒนาความหมายจากคำพิพากษาของศาลว่าเป็นสิทธิที่จะปลอดจากการเข้าถือเอา หรือแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบในเรื่องส่วนตัวของบุคคลและเป็นสิทธิที่จะปลอดจากการเผยแพร่โดยมิชอบและไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลนั้นหรือเป็นสิทธิที่จะเป็นอิสระจากการโฆษณาเผยแพร่ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว ที่สาธารณชนไม่มีความเกี่ยวข้องได้ประโยชน์ในเรื่องนั้น หรือปลอดต่อการก้าวล่วงโดยมิชอบต่อกิจกรรมส่วนตัวที่จะเป็นการทำลาย

²² Hendricks, Hayden and Novic. Your Right to Privacy. p.xi. อ้างถึงใน แหล่งเดิม.

²³ Jack Donnelly. (1982). “Human Rights and Human Dignity.” The American Law Review, 76, No. 2. p. 303-316. อ้างถึงใน แหล่งเดิม.

²⁴ ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 11.

หรือเป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานจิตใจ ทำให้ได้รับความอับอายหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ตามความรู้สึกของวิญญูชนหรือเป็นสิทธิที่จะดำรงชีวิตอย่างสันโดษหรือเป็นสิทธิที่จะกำหนดขอบเขตวงจรของความสัมพันธ์ของเอกชนผู้นั้นหรือหมายถึงสิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง(right to be let alone) หรือเป็นสิทธิที่จะดำรงชีวิตโดยปราศจากการเข้ารบกวนจากสาธารณชนอย่างมิชอบ ซึ่งเป็นเรื่องที่สาธารณชนนั้นไม่มีความจำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องแต่อย่างใด²⁵

Black's Law Dictionary²⁶ ได้ให้ความหมายถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ว่า หมายถึงสิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพัง ปราศจากการรบกวนจากบุคคลภายนอก และถือเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองในแนวความคิดที่ว่าเป็นเสรีภาพอย่างหนึ่งอันมีมาตั้งแต่เดิม โดยให้การปกป้องต่อการเข้าสอดแทรกในกิจกรรมส่วนตัวของบุคคลโดยรัฐซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะเลือกการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวของตน หรือความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น

ท่านอาจารย์กุลพล พลวัน อัยการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน ได้กล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right of Privacy) ไว้ว่าเป็นสิทธิประเภทหนึ่งที่ต่างประเทศให้ความสำคัญและคุ้มครองมาช้านาน ในทางวิชาการหมายความว่าสิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง โดยปลอดจากการแทรกสอดในความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้ได้รับความอับอาย เคียดแค้นรำคาญใจ หรือนำภาพหรือชื่อไปใช้ประโยชน์ในทางแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ²⁷

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว จึงหมายถึงการดำเนินชีวิตของปัจเจกชนหรือบุคคลผู้หนึ่งในสังคมที่เขาอยู่อาศัยอย่างความสงบ โดยปราศจากการการแทรกสอดในความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยการเข้ารบกวน หรือนำไปเปิดเผยต่อสาธารณชนที่ทำให้เขารู้สึก รำคาญ, เบื่อหน่าย หรือสูญเสียศักดิ์ศรีในความเป็นตัวเองในการดำเนินชีวิตเช่นนั้น สามารถกล่าวสั้น ๆ ได้ว่าเป็นสิทธิที่จะดำเนินชีวิตตามอัธยาศัยของตนโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

2.3.3 ความหมายของคำว่าบุคคลสาธารณะ

ท่านอาจารย์ธงทอง จันทรางศุ กล่าวถึงคำว่า “บุคคลสาธารณะ”²⁸ คือ บุคคลที่สาธารณชนรู้จัก ซึ่งคลุมถึงการเป็นสาธารณะบุคคล ที่ต้องถือเป็นบุคคลของส่วนรวม พูดย่างๆ ก็คือ “คนของประชาชน” ซึ่งจะได้อธิบายถึงคุ้มครองตามกฎหมายน้อยกว่าบุคคลธรรมดา เช่น ดาราหรือ

²⁵ แหล่งเดิม

²⁶ Bryan A. Garner. (2004). **Black's Law Dictionary** (8th ed).

²⁷ กุลพล พลวัน. “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย”. เอกสารโรเนียว.

นักการเมือง เวลาเดินทางไปยังที่ต่างๆ จะห้ามคนถ่ายรูปตนไม่ได้ โดยการกระทำได้กล่าวถือว่า ไม่ใช่การล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งกฎหมายไม่คุ้มครองให้ เพราะกฎหมายถือว่า เมื่อคิดจะดำเนินตนในแถวหน้า เป็นคนที่ทำงานเพื่อมวลชน และจะต้องยอมรับในอันที่จะขาดอิสรภาพส่วนตัว ซึ่งกรณีต่างจากชาวบ้านหรือคนธรรมดาที่อยู่ๆจะไปแอบถ่ายรูปมาลงตีพิมพ์ไม่ได้ กฎหมายคุ้มครองว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ทั้งนี้ยังได้แบ่ง “บุคคลสาธารณะ” เป็น 2 ช้อย่อย คือ

1. บุคคลที่กลายเป็นข่าวโดยปริยาย คือกรณีมีคนรู้จัก มีคนสนใจขึ้นมามากมาย เช่น หม่อมลูกปลา ในกรณีพิพาทเรื่องมรดกท่านกบ หรือ กรณีหมอวิสูตร ที่ต้องคดีฆ่าหมอผีสพร กรณีดังกล่าวแม้จะเป็นคนธรรมดา เมื่อกลายเป็นเป้าสายตามหาชน ก็จะกลายเป็นบุคคลสาธารณะ กฎหมายจะไม่คุ้มครอง หรือคุ้มครองน้อยในเรื่องสิทธิส่วนตัว จะไปห้ามถ่ายรูป หรือทำข่าวไม่ได้
2. เป็นบุคคลที่จงใจและพร้อมใจที่จะเป็นคนไม่ปิดบังตัวเอง เช่น นักการเมือง คารา คิลปิน ซึ่งกฎหมายไม่คุ้มครองให้ มีคนมาถ่ายรูปหรือมาทำข่าวจะไปฟ้องว่าละเมิดเรื่องส่วนตัวไม่ได้ หากมีการฟ้องร้องก็ถูกยกฟ้อง

โดยกฎหมายให้ดูเจตนาเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น การถ่ายรูปนั้นไม่ควรจะไปนับก้าวชும் ถ่ายทุกอิริยาบถอย่างละเอียดหรือจับผิดจนขาดความเป็นส่วนตัว หากจะถ่ายทำข่าวก็อยู่ควรพอประมาณและพอเหมาะ นอกจากนี้ในเรื่องเนื้อหาของข่าวสารก็ควรอยู่ในลักษณะคนเป็นข่าว หากเบนข่าวจากดีเป็นเลวหรือพลิกแพลงด้วยลีลาโวหาร ก็จะเป็น “เจตนาร้าย” ไปได้²⁹

บุคคลสาธารณะ หรือ Public Figure เป็นศัพท์ที่ใช้ในกฎหมายเรื่องการหมิ่นประมาท กล่าวคือ ผู้ที่มีชื่อเสียงของสาธารณชนที่ตกอยู่ในความสนใจโดยมีความคุ้นเคยหรือเคยชิน เช่น เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาล นักการเมืองผู้มีชื่อเสียง ผู้นำธุรกิจ ดาราภาพยนตร์หรือวีรบุรุษกีฬา³⁰

The American Heritage Dictionary³¹ ให้นิยามของ “บุคคลสาธารณะ” หมายถึง คนที่มีชื่อเสียง ผู้ซึ่งมีชีวิตและพฤติกรรมคือจุดสนใจของเหล่าสาธารณชนเป็นอย่างมากและถูกตรวจสอบอย่างละเอียด

The 'Lectric Law Library's Legal Lexicon³² ได้อธิบายถึงบุคคลสาธารณะว่า บุคคลสาธารณะ เป็นคำที่ใช้ในการกระทำการหมิ่นประมาทและการกระทำการพาดพิงร้ายที่มีมาตรฐานของการพิสูจน์สูงกว่ากรณีทั่วไป และถ้าการพาดพิงร้าย กล่าวอ้างว่าเป็นบุคคลสาธารณะจำเป็น

²⁹ แหล่งเดิม

³⁰ From <http://dictionary.law.com/definition.asp?selected=1681&bold>

³¹ (2007). The American Heritage Dictionary of the English Language (4 th ed).

³² From <http://www.lectlaw.com/def2/p117.htm>

จะต้องพิสูจน์ค่าแถลงที่ใส่ร้ายว่ากระทำโดยเจตนาร้ายหรือไม่ บุคคลสาธารณะจะต้องมีกิจกรรมสาธารณะที่มากและจำเป็นต่อการยกระดับของบุคคลสาธารณะ

Thomson GALE Legal Encyclopedia³³ กล่าวว่าบุคคลสาธารณะ เป็นคำอธิบายที่ถูกใช้ ในการกระทำการหมิ่นประมาทและการกระทำการป้ายสี และการกล่าวอ้างเหล่านี้ ได้รู้ค่าความเป็นอยู่ส่วนตัว ต่อบุคคลที่สะดุดตาหรือได้รับความสนใจจากประชาชนในสังคม เนื่องจากชื่อเสียง นามหรือความสามารถของพวกเขาเหล่านั้น โดยไม่ว่าจะเป็นการเต็มใจหรือไม่ก็ตาม

Wikipedia Encyclopedia ได้กล่าวถึงกรณีโจทก์ในคดีหมิ่นประมาทหรือการกระทำการป้ายสีนั้นเป็นบุคคลสาธารณะ โจทก์หรือบุคคลสาธารณะดังกล่าวมีการพิสูจน์ว่า คำกล่าวร้าย หรือ การหมิ่นประมาท ของจำเลยถูกกระตุ้นโดยเจตนาร้ายซึ่งมีอยู่ในเวลานั้น โดยอ้างถึงกรณีในปี 1964³⁴ โดยศาลฎีกาประเทศสหรัฐอเมริกาได้มี คดี New York Times Co. v. Sullivan, 376 U.S. 254 (1964) เป็นกรณีบุคคลสาธารณะพยายามนำการกระทำที่แสดงการพูดใส่ร้ายขึ้นสู่ศาล โดยต้องมีการพิสูจน์เพิ่มเติมว่านั่นเป็นถ้อยคำที่พูดเพื่อจุดประสงค์ที่จะจงใจใส่ร้าย และทราบว่าข้อความนั้น ผิดบิดเบือนไปจากความจริงหรือพูดออกมาโดยไม่ได้ไตร่ตรอง โดยที่ไม่พิจารณาเกี่ยวกับความจริงนั้น คดีนี้ได้สร้างบรรทัดฐานของ “เจตนาร้ายซึ่งมีอยู่จริงในเวลานั้น” (Actual Malice) ขึ้นมา และก่อนที่จะมีการออกตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ควรมีการพิจารณาไตร่ตรองการพูดใส่ร้ายหรือการดูหมิ่นเสียก่อน

มาตรฐานของ “เจตนาร้ายซึ่งมีอยู่จริงในเวลานั้น” ต้องมีผู้ร้องทุกข์ในการพูดจาหมิ่นประมาทหรือคำกล่าวร้ายที่ถูกพิสูจน์ว่าผู้เผยแพร่หรือผู้ที่พิมพ์ได้ทราบว่า ข้อความดังกล่าวไม่เป็นความจริง หรือเป็นการกระทำที่ไม่ได้มีการไตร่ตรองต่อความจริงและความไม่จริงนั้น เพราะว่าการพิสูจน์ตกอยู่กับโจทก์ที่ร้องทุกข์ และความยากลำบากในการพิสูจน์เป็นสิ่งที่จำเป็น การยากที่จะคาดเดาว่าบุคคลนั้นคิดอะไร ดังเช่นกรณีนี้เมื่อต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่อสาธารณะ

เช่นเดียวกับกรณีของนายเอเรียล ชารอนนายกรัฐมนตรีประเทศอิสราเอล ฟ็องนิดยาสาร์ ไทมส์ ในข้อหาของการนำตัวของเขาไปเกี่ยวโยงกับการสังหารหมู่ที่คนอิสราเอลและค่ายผู้อพยพลี้ภัยชาลิดา แม้ว่าลูกขุนสรุปว่าเรื่องราวของไทมส์กล่าวอ้างผิด แต่ก็ไม่ได้ตัดสินลงโทษใดๆ ต่อไทมส์ เพราะพบว่า “ไทมส์ไม่มีเจตนาร้ายซึ่งมีอยู่จริงในเวลานั้น”³⁵

³³ Law Encyclopedia information about public figure. (1998). **West's Encyclopedia of American Law.**

³⁴ Wikipedia article “Public figure”. From http://en.wikipedia.org/wiki/Public_figure

³⁵ Aaron Larson. (2003). **Defamation, Libel and Slander Law.** From http://www.expertlaw.com/library/personal_injury/defamation.html#3

กรอบแนวคิดของบุคคลสาธารณะ หรือ ผู้มีชื่อเสียงในสายตาประชาชนนี้กว้างมากกว่า ผู้ที่มีชื่อเสียงและนักการเมือง ยังมีกรณีที่คนปกติสามารถกลายเป็นการเป็นคนดังโดยไม่ตั้งใจ ขณะที่ส่งผลมาสู่สาธารณะชน แม้ว่าคนเหล่านั้นจะไม่ได้ต้องการหรือได้รับการเชื้อเชิญให้สนใจแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น คนถูกฟ้องเพราะว่ามีประวัติการกระทำผิดอย่างมาก อาจจะไม่สามารถสืบการกระทำที่เป็นการหมิ่นประมาท แม้ว่าภายหลังจากพวกเขาไม่มีความผิดแล้ว บนหลักฐานที่รู้กันโดยทั่วไปเกี่ยวกับกรณีต่างๆและข้อกล่าวหาว่ามีการปะทะต่อสู้ของพวกเขาจนทำให้พวกเขา กลายเป็นบุคคลสาธารณะที่มีชื่อเสียงแบบไม่เต็มใจ

บุคคลสามารถที่จะกลายเป็น “การมีชื่อเสียงที่จำกัด” ได้เช่นกัน โดยการกระทำที่ต้องตาต้องใจ ที่ซึ่งสร้างความสนใจในขอบเขตที่แคบ ดังตัวอย่าง กรณีหญิงสาว เทอร์รี ราโกดาร์ ทำการอันไม่พอใจต่อการรายการ “Married with children” โดยฟ็อกซ์ เทเลวิชั่น โชว์ เธอได้เขียนจดหมายถึงผู้โฆษณาโชว์ เพื่อพยายามทำให้พวกเขาหยุดการส่งเสริมแสดง ในขณะที่เรื่องตลกเหล่านี้กลายเป็นเรื่องตลกของเธอต่อคนในสังคม เนื่องจากที่เธอเจ้าระเบียบเกินไปและช่างคำหยาบเกินไป จนทำให้เธออยู่ในสถานะบุคคลสาธารณะ³⁶

บุคคลสาธารณะ จึงหมายถึง บุคคลที่มีชื่อเสียงหรือที่อยู่ในความสนใจของประชาชน อาทิเช่น นักการเมือง นักแสดง นักธุรกิจชั้นนำที่มีชื่อเสียง ในประเทศสหรัฐอเมริกา มักใช้เป็นศัพท์ในทางกฎหมายกรณีหมิ่นประมาทและการใส่ความป้ายสีบุคคลเหล่านี้ โดยพื้นฐานแล้ว การตีพิมพ์เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ไม่เป็นคดีความในกรณีความผิดฐานหมิ่นประมาท ยกเว้นมีหลักฐานว่าผู้เผยแพร่หรือผู้ตีพิมพ์ได้ใส่ร้ายต่อบุคคลนั้นโดยมีเจตนาร้ายและจงใจ ซึ่งในกรณีของบุคคลสาธารณะภาระการพิสูจน์มักจะสูงกว่ากรณีความผิดฐานหมิ่นประมาททั่วไป ซึ่งจะได้สิทธิคุ้มครองทางกฎหมายน้อยกว่าบุคคลธรรมดา และบุคคลยังสามารถกลายเป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะกรณี หรือบุคคลสาธารณะโดยปริยาย โดยการกระทำที่สร้างขึ้นและเผยแพร่ภายในขอบเขตที่แคบของความสนใจ

2.4 ลักษณะของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ

“ความเป็นอยู่ส่วนตัว” เป็น “สิทธิ” ลักษณะหนึ่งที่ยากที่สุดในการบัญญัติความหมายเมื่อเทียบกับบรรดาสิทธิมนุษยชนต่างๆ เพราะต้องพิจารณาเนื้อหา สภาพสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมแวดล้อมประกอบด้วย ในบางประเทศแนวคิดของความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการตีความในด้านการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม คำ

³⁶ Wikipedia article “Public figure”. From http://en.wikipedia.org/wiki/Public_figure

ว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” เป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงสิทธิต่างๆ หลายประการ อาทิ³⁷

(1) ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลโดยสิทธิส่วนตัวในส่วนของการข่าวสารข้อมูลของเอกชนนั้น หมายถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของบุคคลหนึ่ง ๆ ตามความพึงพอใจ อาทิเช่น ชื่อบุคคล ที่อยู่ อายุ อาชีพ รูปถ่าย วันเดือนปีเกิด การศึกษา ผลการเรียน ประวัติทางการแพทย์ ประวัติทางครอบครัว รายได้ รายการในบัญชีเงินฝากกับธนาคาร ประวัติการทำงาน ข้อมูลทางภาษี ประวัติอาชญากรรม รายการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ภาพบุคคล

(2) ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในชีวิตร่างกายของบุคคลในทางกายภาพที่จะไม่ถูกดำเนินการใดๆ อันละเมิดความเป็นส่วนตัว อาทิ การทดลองทางพันธุกรรม การทดลองยา เป็นต้น

(3) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการติดต่อสื่อสารอื่นใด ที่ผู้อื่นจะล่วงรู้มิได้

(4) ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial Privacy) เป็นการกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดที่บุคคลอื่นจะบุกรุกเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวมิได้ ทั้งนี้ รวมทั้งการติดกล้องวิดีโอ และการตรวจสอบรหัสประจำตัวบุคคล (ID checks)

2.5 ข้อยกเว้นสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้มีการรับรองโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและตามกติกาข้อตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้สิทธินี้มีความชัดเจนมากขึ้น แต่แม้จะมีการรับรองดังกล่าว “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” ก็อาจมี “ข้อยกเว้น” ได้ โดยสิทธิส่วนของรวม อันเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะประโยชน์ (Public Interest) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกล่าวอ้างถึงความมั่นคงแห่งรัฐ (National Security) ซึ่งมีหลักการพื้นฐานมาจากการปกป้องสาธารณประโยชน์ของส่วนรวม

โดย “สาธารณประโยชน์” สามารถจำแนกเป็น

1. กรณีทั่วไป โดยคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และ

³⁷ โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Laws Development Project). กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. จาก http://www.ecommerce.or.th/ictlaw/dp/general_info.html

2. กรณีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและสืบอาชญากรรม

(1.) กรณีทั่วไป โดยคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยที่ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยทั่วไปของสังคมส่วนรวม ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา เศรษฐกิจ สังคม และทัศนคติของมหาชนโดยทั่วไป ซึ่งผลประโยชน์โดยทั่วไปของสังคมนั้นย่อมอยู่เหนือผลประโยชน์ของเอกชน

ความสงบเรียบร้อยของประชาชนอาจจำแนกได้ เป็น 3 ประเภท ใหญ่ คือ ทางการเมือง อันจะเกี่ยวข้องกับอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ, ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม ด้านสถาบัน ครอบครัว ด้านวิชาชีพ และด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

โดยทั่วไปศาลมักจะเป็นผู้วินิจฉัยโดยการวินิจฉัยเรื่องความสงบเรียบร้อยของประชาชน และต้องจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติเป็นใหญ่เหนือผลประโยชน์ของเอกชน ผู้วินิจฉัยควรถือหลักเกณฑ์ของวิญญูชนประกอบการพิจารณา คือพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของชนธรรมดาสามัญที่มีความประพฤติดี นอกจากนี้ไม่ควรคำนึงถึงบรรทัดฐานคำตัดสินเดิมมากเกินไปเนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงตัวแปรหลายประการดังที่กล่าวไว้ในข้างต้น

สรุปได้ว่า ความสงบเรียบร้อย เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยทั่วไปของสังคมส่วนรวม ผันแปรไปตามกาลเวลา โครงสร้างของสังคม และทัศนคติของมหาชน ซึ่งย่อมอยู่เหนือผลประโยชน์ของเอกชน ส่วนศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรมตลอดจนขนบธรรมเนียม ศาสนา ประเพณี ความรู้สึกนึกคิดในแง่ทางจิตใจของหมู่เหล่าประชาชนในสังคม³⁸ เป็นส่วนรวม ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย ซึ่งหลักการในเรื่องนี้มักเกี่ยวกับหลักความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพราะโดยปกติการกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจึงมักวินิจฉัยรวมกันไปในเรื่องความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนนี้ ผู้กระทำการขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นกรณีที่จะได้รับความอับอายและคำตำหนิตืดเนียนจากบุคคลอื่น

(2.) กรณีการรักษาความสงบเรียบร้อยในการป้องกันและสืบอาชญากรรม กล่าวได้ว่าแม้ว่าปัจเจกชนจะมีสิทธิที่จะอยู่ตามลำพังและโดยปราศจากการเข้ารบกวน แทรกแซงหรือสอดแทรกในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้น แต่เพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงจำต้องอยู่ภายใต้อำนาจตามสมควรในการรักษาความสงบของรัฐด้วยเช่นกัน

โดยการปฏิบัติตามกฎหมายหรือคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายในกรณีมีเหตุอันเกี่ยวกับอาชญากรรมบ้านเมือง เช่น การจัดทำและเก็บรักษาลายพิมพ์นิ้วมือและภาพถ่ายของบุคคลผู้ถูก

³⁸ อุทกย มงคลนาวิน. (2502, สิงหาคม). “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน.”

กล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาตามสมควร การถ่ายรูปและทำทะเบียนประวัตินักโทษตามธรรมเนียมในการบันทึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้บุคคลต้องโทษจำคุกหรืออยู่ภายใต้กระบวนการทางกฎหมาย สิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคลนั้นถือว่าถูกควบคุมตั้งแต่บัดนั้น ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยและเพื่อคุ้มครองสังคม

และในกรณีที่บุคคลหนึ่งได้กลายเป็นบุคคลสำคัญของสาธารณะ ก็ถือว่าเป็นกรณีอันเกี่ยวเนื่องกับประโยชน์สาธารณะเช่นกัน โดยข่าวสารของบุคคลดังกล่าว ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณประโยชน์อันชอบธรรมไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวได้ เช่น ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักกีฬา บุคคลผู้ตกเป็นข่าวเนื่องจากกระทำการมีชื่อเสียง นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ต้องโทษจำคุก จำเลยในคดีอาญา เป็นต้น

แต่บุคคลเหล่านี้ก็มีได้หมายความว่าไม่มีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเลย ในกรณีบุคคลสาธารณะนี้จะมีกรอบหรือขอบเขตอันสมควรในการที่จะต้องใช้พิจารณาควบคุมกันไปด้วย คือ การเผยแพร่ที่ชอบธรรม ตามสมควร และตามความจำเป็นสำหรับเรื่องนั้นๆ ดังนั้นจึงมิได้หมายความว่าให้นำเรื่องส่วนตัวของพวกเขามากกล่าวได้ตลอดเวลาอย่างไม่มีขอบเขต

จึงอาจกล่าวได้ว่า สิทธิส่วนตัวมีขอบเขตเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับสิทธิของส่วนรวม หรือสาธารณประโยชน์นั่นเอง และหากเรื่องราวข่าวสารส่วนตัวใดที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและความมั่นคงแห่งรัฐแล้ว ย่อมเป็นข้อยกเว้นที่บุคคลไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวได้

2.6 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัว³⁹

จากผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้หลายประเทศทั่วโลกเกิดแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจริงจัง เพื่อรองรับกระแสการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งการให้ความคุ้มครองนั้นอาจมีรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยอาจใช้วิธีการออกกฎหมาย หรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลหรือนำข้อมูลส่วนบุคคล ไปใช้ในทางมิชอบ โดยมีวิธีการที่สำคัญพอสังเขป ดังนี้

1. บัญญัติเป็นกฎหมายทั่วไป

หลายประเทศส่วนใหญ่มีการบัญญัติกฎหมายโดยเป็น กฎหมายที่วางหลักการทั่วไป ครอบคลุมการเก็บรวบรวม การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั้งของหน่วยงานภาครัฐและ

³⁹ โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ(ICT Laws Development Project). กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. จาก http://www.ecommerce.or.th/ictlaw/dp/general_info.html

เอกชน และมีหน่วยงานกลางดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งรวมทั้งการที่ ภาครัฐกิจ
อุตสาหกรรมอาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเพื่อใช้บังคับกันเอง และมี
หน่วยงานกลางทำหน้าที่ ดูแลให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว วิธีการในรูปแบบนี้เป็นวิธีการ
ที่ประเทศส่วนใหญ่นำไปใช้

2. บัญญัติเป็นกฎหมายคุ้มครองแต่ละเรื่องไว้โดยเฉพาะ

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ดำเนินอยู่ กล่าวคือ การหลีกเลี่ยง
การบัญญัติกฎหมายที่เป็นการวางหลักการทั่วไป แต่มีกฎหมายคุ้มครองแต่ละเรื่องไว้เป็นการเฉพาะ
เช่น การเก็บบันทึกข้อมูลการเช่า-ยืมวิดีโอ หรือข้อมูลทางการเงิน ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายใน
รูปแบบนี้ต้องอาศัยกลไกหลายประการร่วมกัน นอกจากนี้อุปสรรคที่สำคัญสำหรับการบัญญัติ
กฎหมายในรูปแบบนี้ คือต้องมีการบัญญัติกฎหมายใหม่เพื่อรองรับให้ทันกับเทคโนโลยีที่มีการ
เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งเป็นเรื่องยาก และไม่มีหน่วยงานที่ดูแลชัดเจน

3. โดยกลไกการกำกับดูแลตนเอง

ในทางทฤษฎีนั้น การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจทำได้โดยกลไกการกำกับ
ดูแลตนเอง (self-regulation) กล่าวคือ การที่ผู้ประกอบการภาครัฐกิจกำหนดประมวลจริยธรรมของ
ตนเองขึ้น และดูแลให้มีการปฏิบัติตามกันเองไม่มีหน่วยงานกลางกำกับดูแล ซึ่งการดำเนินการใน
รูปแบบนี้ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ประมวลจริยธรรมให้ความคุ้มครองเพียงพอหรือไม่ และ
การนำไปใช้มีประสิทธิผลเพียงพอหรือไม่

บทที่ 3

มาตรการการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะต่างประเทศ

3.1 สาธารณรัฐไต้หวัน¹

3.1.1 การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

มาตรา 12 ของรัฐธรรมนูญแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี 1946 กล่าวว่า “บุคคลจะมีเสรีภาพในชีวิตส่วนตัวที่สอดคล้องกัน” นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังได้ป้องกันสิทธิจำนวนมากที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว, อย่างเช่น การปฏิบัติตามหรือกิจกรรมทางศาสนา (มาตรา 13) หรือเสรีภาพในการเข้าร่วม (มาตรา 14)²

กฎหมายเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่สำคัญฉบับหนึ่งของไต้หวัน คือกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวในกระบวนการทางคอมพิวเตอร์ ประกาศเป็นกฎหมายในสิงหาคมปี 1995³

พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ควบคุม การรวบรวมและการใช้ข้อมูลที่สามารถจำแนกความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานหลายแห่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยบังคับว่าการรวบรวมข้อมูลและประโยชน์ของข้อมูลความเป็นอยู่ส่วนตัวควรจะต้องเคารพสิทธิและส่วนได้เสียของหลักการพื้นฐาน และข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหลายอาจจะถูกจัดการตามหลักพื้นฐานของความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือ และไม่เกินขอบเขตของความประสงค์ที่ต้องการจะใช้ข้อมูลนั้นอย่างเฉพาะเจาะจง

นอกจากนี้บุคคลแต่ละคนมีสิทธิการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลของพวกเขา และสามารถที่จะร้องขอที่จะหยุดกระบวนการทางคอมพิวเตอร์รวมถึงการใช้และความสามารถร้องขอเพื่อลบข้อมูลของพวกเขา การถ่ายโอนข้อมูลโดยไม่ได้รับสิทธิจากกฎหมายที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นต้องห้ามและสามารถที่จะประเมินราคาการการละเมิดได้กรณีหากเกิดความเสียหายขึ้น

¹ Privacy and Human Rights 2003 An international Survey of Privacy laws and developments : The Republic of China(Taiwan). From <http://www.privacyinternational.org/survey/phr2003/countries/taiwan.htm>

² Constitution of the Republic of China Adopted by the National Assembly on December 25, 1946. effective from December 25, 1947.

³ Computer-Processed Personal Data Protection Law of August 11, 1995.

พระราชบัญญัตินี้แยกตามประเภทสำหรับองค์กรเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัว ได้ 8 ประเภท อันได้แก่: องค์กรข้อมูลเครดิต, โรงพยาบาล, โรงเรียน, ธุรกิจโทรคมนาคม, ธุรกิจทางการเงิน, ธุรกิจประกันภัย และสื่อสารมวลชน เช่นเดียวกับ บริษัทอื่นๆ, องค์กร, หรือส่วนบุคคลอื่นๆ ที่ถูกระบุโดยกระทรวงยุติธรรมและทางรัฐบาลกลางที่มีอำนาจ รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการพระราชบัญญัตินี้สำหรับหน่วยงานรัฐบาลเพื่อที่จะให้ปฏิบัติตาม สำหรับหน่วยงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัว ยกตัวอย่าง เช่น สำนักงานสืบสวนสอบสวนอาชญากรรม (The Criminal Investigation Bureau หรือCIB) ที่ได้มีผลงานการจับกุมกลุ่มการขายนายการของผู้มีสิทธิไปเลือกตั้งมากกว่า 15 ล้านคน และข้อมูลส่วนตัวของแต่ละบุคคลจำนวน 40 ล้านคนในการกระทำความผิดอันฝ่าฝืนกฎหมายในเดือนพฤศจิกายน ปี 1998

กฎหมายในหลายๆเรื่องได้ควบคุมการสอดส่องหรือการตรวจตราโดยฝ่ายที่เกี่ยวข้องความเป็นส่วนตัว และตามมาตรา 15 ในประมวลกฎหมายอาญาของไต้หวัน บัญญัติว่า บุคคลใด โดยปราศจากเหตุผล เปิดหรือเก็บเป็นความลับจดหมายที่ปิดผนึกหรือเอกสารที่ถูกผนึกดวงตราอื่นที่เป็นของคนอื่น อาจจะถูกลงโทษภายใต้กฎหมาย

นอกจากนี้ภายใต้กฎหมายการสื่อสารของรัฐ ปี 1996⁴ วางหลักไม่ให้บุคคลภายนอกรับหรือบันทึก หรือใช้ การสื่อสารในประการที่ผิดกฎหมาย เพื่อที่จะล่วงรู้ความลับและข้อความในการสื่อสารบริษัทการสื่อสารควรออกมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นที่จะต้องดูแลป้องกันการสื่อสารให้มีความปลอดภัย พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ถูกแก้ไขในเดือนตุลาคม ปี 1999 เพื่อแก้ไขบทลงโทษโดยได้เพิ่มการลงโทษ ในกรณีดักฟังเทปโทรศัพท์ที่ผิดกฎหมาย โดยปรับเป็นจำนวน 1.5 ล้านเหรียญไต้หวัน (ประมาณ 43,600 เหรียญสหรัฐ) และจำคุก 5 ปีขึ้นไป

การดักฟังที่ผิดกฎหมายโดยรัฐบาล เป็นปัญหาที่แผ่ขยายทั่วไปในไต้หวันหลายปี ภายใต้ยุคกฎหมายเกี่ยวกับกฎอัยการศึก พระราชบัญญัติการตรวจตราโดยการสื่อสาร และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, การพิจารณาคดีและกระบวนการความปลอดภัยมั่นคง โดยปกติจะต้องเขียนคำร้องต่อสำนักงานอัยการเพื่อดักฟังเครื่องโทรศัพท์ที่สงสัย

ในเดือนมิถุนายน ปี 1999 รัฐสภาไต้หวันได้อนุมัติกฎหมายการป้องกันและควบคุมการติดต่อสื่อสารกระทำเพื่อที่จะให้มีการกำหนดอย่างเคร่งครัด ว่าการดักฟังที่สามารถที่จะถูกใช้ได้เมื่อไหร่และอย่างไร และยังคงอนุญาตที่จะใช้กฎหมายดังกล่าวสำหรับกรณีเหตุผลอย่างกว้าง เช่น ความมั่นคงแห่งรัฐ (National Security) และระเบียบสังคม (Social Order)

⁴ Telecommunications Law 1996, February 5, 1996.

ทั้งนี้พระราชบัญญัติยังบังคับถึงผู้ให้บริการการติดต่อสื่อสารที่จะช่วยเหลือในการบังคับใช้กฎหมาย และจัดการร้องขอทางเทคนิคสำหรับการยับยั้งด้วย ซึ่งถูกคัดค้านโดยผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และในปี 1998 ศาลสูงสุดได้มีแนวทางการวินิจฉัยว่าเหตุการณ์ที่ได้รับผ่านการดักฟังที่ผิดกฎหมายจะไม่รับไว้ในในการพิจารณาความผิดทางอาญา

สำนักงานอัยการทั่วไป เปิดเผยในปี 1999 ว่ามีผู้คนจำนวนมากกว่า 15,000 คน ได้ถูกดักฟัง รวมถึง “ ข่าวเกี่ยวกับการเมือง” (Political intelligence) ด้วย ตามที่หน่วยงานสหรัฐอเมริกาได้รายงานจำนวนของการดักฟังลดลงในปี 2000 และปี 2001 ตามการประกาศใช้กฎหมายใหม่ และได้มีการค้นพบการดักฟังที่สำนักงานการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้ได้รับเลือกให้เข้าแข่งขันเป็นประธานาธิบดี (ในขณะนั้น) เช่น ซูอิ-เปียน ผู้สมัครประธานาธิบดีอิสระ เจมส์ ชุน กล่าวหาว่าในเดือนพฤศจิกายน ปี 1999 ที่รัฐบาลได้ดักฟังทางการหาเสียงทางการเมืองของเขาและโทรศัพท์บ้าน

กฎหมายใหม่ยังคงกำหนดระเบียบการดักฟังโดยบริการข่าวที่ซึ่งการดำเนินการก่อนหน้านี้ปราศจากการควบคุมดูแลใดๆ

ในด้านการวางแผนสำหรับระบบ ไอ-ดี แห่งชาติยังคงได้รับการพัฒนา ในปี 1997 รัฐบาลได้หันเสนอความเห็นแห่งชาติใหม่เกี่ยวกับบัตรประชาชน เรียกว่า “บัตรวงจรรวมเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ” (National Integrated Circuit Card) เป็นแผนการ บัตรสมาร์ตการ์ด บนพื้นฐานของระบบที่มากกว่า 100 รายการที่ใช้เพียงบัตรประชาชนใบเดียว ,ประกันสุขภาพ ใบอนุญาตขับขี่, การเก็บภาษี, และในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน ได้มี การคัดค้านอย่างรุนแรงโดยประชาชนในเรื่องของพื้นฐานความหมายโดยนัยของแผนความเป็นอยู่ส่วนตัว ให้รัฐบาลจัดการฟังและประเมินอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดรัฐบาลได้ทิ้งแผนนั้นไป ด้วยความต้องการที่ไม่ประสงค์ให้บัตรประชาชนประกอบด้วยลายนิ้วมือหรือข้อมูลทางไบโอเมตริก

กลุ่มพันธมิตรสำหรับการปกป้องข้อมูลส่วนตัวได้ประกอบไปด้วยมากกว่า 50 สังคมเมืองและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลหรือองค์กรอิสระที่ถูกจัดตั้งขึ้นในเดือนกรกฎาคม ปี 2002 ในการคัดค้านแผนของรัฐบาลหลายเรื่องที่ต้องการให้ประชาชนส่งข้อมูลที่เป็นความลับไปให้

แผนการที่ถูกรื้อถอนมากที่สุดคือการแยกประชาชนในคนยุคถัดไปในระบบการจัดทำบัตรประชาชนที่จะให้ประชาชนส่งลายนิ้วมือไปให้เมื่อมีการทำบัตรประชาชน ขณะที่ระบบบัตรประชาชนถูกบังคับให้ทำ (คนแต่ละคนต้องมี 1 ใบ) ระบบบัตรประชาชนรุ่นถัดไปมีการสร้างระบบลายนิ้วมือที่มีประสิทธิภาพมากกว่า แผนการจัดทำตารางลายนิ้วมือนี้อาจยังถูกยับยั้งไว้ก่อนเพราะว่ามีการวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง แต่ทั้งนี้รัฐมนตรีภายในที่รับผิดชอบสำหรับระบบบัตรประชาชนแห่งชาติ ยังไม่มีท่าทีที่จะยอมยกเลิกแผนการดังกล่าว

นอกจากนี้ยังได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรงอื่นๆ คือ แผนประกันสุขภาพแห่งชาติที่รวมวงจรอิเล็กทรอนิกส์เข้าไปในบัตรและใช้กับระบบบัตรประชาชนยังคงมีการบังคับทำ ว่าเป็นการกักเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น The International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems หรือ ICD- 9 code เพื่อการจำแนกโรค ของบัตรประกันสุขภาพของคนที่ใช้ หลังจากการพัฒนาเริ่มต้นในปี 2001 แผนยังคงมีการขยาย ช่วงที่ 2 ของระบบวงจรอิเล็กทรอนิกส์ บัตรประกันสุขภาพแห่งชาติจะเก็บมากกว่าข้อมูลทางการแพทย์บนบัตร เช่น ประวัติการรักษา ของคนป่วยและผลของการใช้ยา ขณะที่ประกันสุขภาพแห่งชาติเพียงแค่ต้องการ “หนังสือรับรอง ทางด้านสุขภาพ” เพื่อจุดประสงค์ในการจำแนกสถานะการประกันภัยของคน การบังคับทำระบบ ประกันภัยแบบนี้ถูกมองว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายการปกป้องกระบวนการข้อมูลบุคคลทาง คอมพิวเตอร์⁵

ด้านบุคคลจำพวกถ้ามอง และการเปิดเผยในเรื่องของความสัมพันธ์ที่อื้อฉาวโดยสื่อ ทางใต้หวันมีความพร้อมต่อความต้องการใหม่สำหรับการปกป้องความเป็นส่วนตัวที่ดีขึ้น เหตุ เกิดจากกรณีวีดีโอตามข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาเมืองไทเป ที่มีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ทางเพศ กับคู่รักของเธอถูกถ่ายภาพด้วยกล้องรูเข็มที่ถูกซ่อนเอาไว้และถูกปล่อยโดยนิตยสารชุบซิบเมื่อปี 2001 หรือกรณีวีดีโออาจารย์ของผู้หญิงที่ถูกถ่ายโดยไม่รู้ตัวของพวกเขาได้ไปอยู่บนอินเทอร์เน็ต ในเดือนมีนาคม ปี 2002 ลูกสาวของ ประธานาธิบดี เซน ปูยีเสริมหาชนว่าภาพที่ถูกถ่ายโดยกล้อง วีดีโอรูเข็มที่ถูกซ่อนเอาไว้ ไม่ใช่ตัวเธอและเพื่อนชายของเธอ

ในการตอบสนองเรื่องการแก้ไข ผู้บัญญัติกฎหมายได้หาทางที่จะเพิ่มประสิทธิภาพใน เรื่องนี้โดยได้แก้ไขกฎหมายในปี 1999 ในกฎหมายอาญา มาตรา 315 เรื่องการลงโทษของการ บันทึบกิจกรรมเป็นการกระทำผิด ปัจจุบันกฎหมายได้บัญญัติการจำคุก 5 ปี หรือ 50,000 เหรียญ ใต้หวัน (ประมาณ 1,453 เหรียญสหรัฐ)

ใต้หวันเป็นหนึ่งในไม่กี่รัฐที่มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางชู้สาว (Adultery law) กฎหมายนี้ได้มีการวิจารณ์อย่างรุนแรงในสังคมทั้งประเด็นของการไม่สมควร มี กฎหมายดังกล่าวในแง่ต่างๆ และในเดือนกรกฎาคม 2001 อุตสาหกรรมใต้หวันประกาศให้ทราบ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ คือโทรศัพท์เคลื่อนที่พิเศษ หรือที่เรียกว่า “ โทรศัพท์สายลับ” (Spy Phone) โทรศัพท์ที่มีชิปพิเศษที่สามารถที่จะเก็บเสียงและรวมทั้งเสียงใกล้เคียงบริเวณโทรศัพท์ การหมิ่นรหัส พิเศษสามารถการกระตุ่นชิปจากที่ห่างไกล พวกเขาได้กำลังครองตลาดโดยมีเป้าหมายคือเหล่า ภรรยาที่ต้องการจับผิดสามีที่อาจที่จะมีภรรยานอกกฎหมาย

⁵ See <http://www.tahr.org.tw/PDPA/index.htm>. (in Chinese). Cited in Privacy and Human Rights 2003

3.1.2 กรณีศึกษาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ⁶

ซู มัย-เฟง เป็น นักหนังสือพิมพ์โทรทัศน์ชาวไต้หวัน ก่อนหน้านี้นี้เป็นคณะกรรมการหญิงเมืองไทเป และอดีตผู้อำนวยการงานทางวัฒนธรรมของเมืองซินชู่ ชื่อของเธอถูกกล่าวถึงในเรื่องอื้อฉาวเทพทางเพศของเธอใน ปี 2001 ที่เธอถูกถ่ายภาพอย่างลับๆ กับ เทรน ชุง หมิง ซึ่งเป็นนักธุรกิจไต้หวันที่แต่งงานแล้ว

การศึกษาและอาชีพทางการเมือง : ซู เกิดในครอบครัวชาวจีนแผ่นดินใหญ่ในเขต วันหัว เมืองไทเปและจบการศึกษาจากชั้นเตรียมอุดมศึกษาหญิงที่ไทเปและต่อมหาวิทยาลัยแห่งชาติเซงชี่ ในระดับปริญญาตรีด้านวรรณกรรมจีน ภายหลังจบการศึกษา ซู ทำงานในฐานะนักหนังสือพิมพ์โทรทัศน์หลายปี ใน 1992 ในขณะที่ทำงานที่ TTV เธอใช้กล้องถ่ายรูปที่ถูกอำพรางเพื่ออัปเดตวิดีโอของสตรีกร่วมเพศอย่างลับๆ ในบาร์ ผลลัพธ์ดังกล่าวทำให้เหล่าลูกค้าทั้งหลายที่ปรากฏในโทรทัศน์เป็นสาเหตุให้บางคนที่มีภาพพยายามทำอัตนินาตกรรม ยิ่งกว่านั้นรายงานของเธอยังเกี่ยวพันกับนักแสดงหญิง พัน มัย-เซง ในฐานะเลสเบียน TTV ประโคมข่าวของเธอในฐานะเป็นผลของรายงานเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นการผิดมาตรฐานเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

ในเดือนธันวาคม ปี 1994 เธอถูกเลือกเป็นสภาจังหวัดไทเป เข้าสังกัดพรรคการเมืองใหม่ (NP) ซู ในฐานะสมาชิกสภาเมืองไทเปที่ถูกเลือกตั้งขณะที่มีอายุน้อยที่สุดในจำนวนการลงคะแนนเสียง ปี 1994 และถูกกล่าวถึงสำหรับบุคลิกการพูดตรงไปตรงมาของเธอ สถิติปัญหาที่เจ็บปวดและความมั่งคั่ง ซู ครองครองตำแหน่ง 4 ปี ในฐานะสมาชิกสภาได้ สิ้นสุดลงในฤดูร้อน 1998 เธอหาการเลือกตั้งใหม่แต่ NP ไม่ได้เสนอชื่อเธอ

เพื่อนชายของ ซู ในตอนนั้นคือ ซินชู่ เมเยอร์ ไซ เจน-ซิเอน ได้เสนอตำแหน่งในรัฐบาลเมือง ซินชู่ จนกระทั่งฤดูร้อน 2001 และเมื่อพวกเขาได้จบความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาวลง ซู ได้กลับสู่อาชีพนักหนังสือพิมพ์โทรทัศน์ช่วงระยะเวลาสั้นๆ

วันที่ 25 ตุลาคม 2001 นิตยสารของนักข่าวอิสระท้องถิ่น อ้างโดยนิตยสาร Next ว่า ซู สำนวนแบบไม่เลือกหน้าและเกริ่นถึงเทพบันที่กลับทางเพศว่าอยู่ในการครอบครองของพวกเขา ซู ปฏิเสธข่าวลือเหล่านี้อย่างรุนแรงแต่ก็พ่ายแพ้ในการลงคะแนนเสียงของวันที่ 1 ธันวาคมปี 2001

เรื่องอื้อฉาววิดีโอเทพ: ระยะเวลาอันสั้นหลังจากที่พ่ายแพ้ วันที่ 17 ธันวาคม 2001 นิตยสารท้องถิ่นโดยนักข่าวอิสระ Scoop weekly ตีพิมพ์ เรื่องราวที่ยาวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของ ซู และแบบวิดีโอ จริงความยาว 47 นาที โดยมีการซ่อนกล้องเท่ารูเข็มไว้ เพื่อจุดประสงค์ที่จะแสดงว่า ซู มีเช็กซ์ กับชายที่ต่อมาถูกยืนยันว่า คือ เซน ชุน-หมิง ที่แต่งงานแล้ว

⁶ Wikipedia Encyclopedia about Chu Mei Feng. From http://en.wikipedia.org/wiki/Chu_Mei-feng

วิดีโออันนี้ทำให้เกิดความอื้อฉาวทันทีและถูกขยายผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างรวดเร็วในทั่วโลก(เครื่องค้นหาของLycosรายงานว่าชื่อของเธอมีการค้นหามากที่สุด ในมกราคมปี 2002) ได้มีความพยายามของสมาคมของรัฐในท้องถิ่นที่ยึดนิตยสารทั้งหมดจากตลาดหนังสือในขณะนั้นโดยทันที

ซู ดำเนินการฟ้องหมิ่นประมาทและละเมิดชีวิตส่วนตัวและการเผยแพร่ข้อความอนาจาร โดยบทความเจาะลึกในวันที่ 31 ธันวาคม ปี 2001 ซึ่งๆที่มีความจริงที่ว่าการกระทำเช่นนั้นน่าจะหมายความว่า ซู สารภาพการก่อกวนในเรื่อก่อนหน้านี้ของเธอโดย เซน ซุน-หมิง และภรรยา เซน ซุน-หมิง น่าจะดำเนินคดีการเป็นชู้กับ ซู

กล้องถ่ายรูปเพิ่มเติมนี้ตอนหลังถูกยืนยันว่าถูกติดตั้งโดย คุโอ โอะ ยู-หลิง เพื่อนของ ซู ที่เป็นแม่ยายที่ไม่ได้ทำงานกับลูกสาววัยรุ่นของเธอ

สาเหตุเนื่องด้วยในเดือนกรกฎาคม ปี 2001 เมื่อ ซู เดินทางไปยังสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซู ขอร้องให้ คุโอ โอะ ยู-หลิง เพื่อนของเธอ กลายเป็นเรื่องอื้อฉาวและทำให้รู้ถึงความสับสนของ ซู จากการกระทำในครั้งนั้นเป็นไปได้ที่จะจะให้กู้ยืมเงินเพื่อเอาเงิน ต่อ ซู ในภายหลัง

ไซ เจน-ซิเอน เพื่อนชายคนเก่าของซู ก็มีก๊ิบบทบาทได้รับการอ้างถึงในเหตุการณ์อันนี้ด้วยในการวางแผนและการผลิตเทป หลังจากที่เขาแยกกับ ซู และมีความพยายาม (ไซ ต่อมาอ้างว่าเขาได้ให้เงินสดกับ ซู มากกว่า 20 ล้านดอลลาร์ รวมทั้งของขวัญระหว่างปี 1998 และ 2001 รวมทั้งการซื้อชินซูคอน โดมิเนียมของเธอ แต่เมื่อถาม ซู ให้คืนของเหล่านั้นกลับหลังจากที่พวกเขาแยกกัน ซู ปฏิเสธ และขายคอนโดมิเนียมแห่งนั้นแทน อัยการท้องถิ่นยืนยันต่อมาว่าไซ ช่วยคุโอ โอะ ในการได้มาซึ่งกล้องถ่ายรูป และเข้าร่วมการวางแผนรวมทั้งเสนอขายเทปดังกล่าว แต่คุโอ โอะ ให้การว่าได้ดำเนินการติดตั้งกล้องเพียงคนเดียวและเป็นผู้ขายเทป

นอกจากนี้คุโอ โอะ ยังคงใช้โอกาสนี้ในการนำเงินในบัญชีจากแบงก์ของ ซู จำนวน 0.59 ล้านดอลลาร์ไปด้วย เทปวิดีโอดังกล่าวได้ถูกขายให้นิตยสาร Scoop weekly โดยนิตยสารดังกล่าวได้ทำการขายในรูปแบบของการแนบแผ่นวีซีดี เพื่อขายคู่กับนิตยสาร

ทางด้านการพิจารณาคดี ในเบื้องต้นบุคคลทั้งหมดได้ถูกตั้งข้อหาละเมิดสิทธิส่วนบุคคล,หมิ่นประมาทและเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร โดยมีผู้ต้องหาทั้งสิ้นจำนวน 11 คน⁷ ประกอบด้วย

- คุโอ โอะ ยู-หลิง Kuo Yu-Ling เพื่อนสาวของซู

⁷ Jimmy Chuang. (2002, July 26). "Six sentenced in sex-VCD scandal". **The Taipei Times**.

- คาโอ ชุน ชุน Kao Chun-chun ลูกสาวของคูโอะ
- ไช เจน-จิเอน Tsai Jen-chien เพื่อนชายคนก่อนของชู ถูกสงสัยว่ามีส่วนรู้เห็นและให้ความช่วยเหลือ
- เซอร์ ยีเยว เซน Cheryl Shen CEO ของ Scoop Weekly
- ไว แอน Wei An ผู้ช่วยพิเศษของ เซอร์ ยีเยว เซน
- ลิน เจียร์-น่าน Lin Jia-nan บรรณาธิการของ Scoop Weekly
- เซน เยน Shen Yeh พ่อของ เซอร์ ยีเยว เซน และเป็นประธานของนิตยสารรายสัปดาห์
- เซา ไว ชิน Shao Wei-hsin, วาง ชู ยุน Wang Hsu-yun และ วาง ยา-ไว Wang Ya-wei ทั้งสามคนเป็นลูกจ้างของนิตยสารและมีส่วนในการทำสื่อบันเทิงของชู
- โรงงานทำซ้ำแผ่น CD Chung-ti Technology's โดย ฮู ชวง-ลิน Hu Chung-lin เจ้าของตัวบทกฎหมายในคดีดังกล่าว อ้างถึงเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล, การหมิ่นประมาทและเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร คูโอะเพื่อนสาวของชูได้โดนข้อหาหลักทรัพย์อีกข้อหาหนึ่งเนื่องจากขณะที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลคอนโดที่พักของชูนั้น คูโอะได้อำนาจไปจำนวน 0.59 ล้านเหรียญได้หวั่น

ตามประมวลกฎหมายอาญาของไต้หวันมาตรา 235 กล่าวถึงการแจกหรือจำหน่ายสิ่งลามกอนาจารถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ในคดีนี้จะเห็นได้ว่านิตยสารที่เผยแพร่เรื่องราวต่างๆของซูมี 3 นิตยสารด้วยกัน อันได้แก่ นิตยสาร Jade , East week และ Scoop weekly แต่ศาลตัดสินว่ากิจกรรมทางเพศของชู ในรูปแบบของรูปภาพและการสนทนาภายในห้องนอนทั้งหมด ระหว่างชูและคนรักของเธอโดยนิตยสาร 2 ฉบับแรก ไม่มีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องเผยแพร่แจกจำหน่ายสิ่งลามกอนาจาร โดยเพียงแต่การผลิตVCD ที่จับเรื่องราวทั้งหมดและแจกสิ่งนี้ไปยังคนทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นความผิดทางอาญา เหตุผลคือรูปภาพไม่ได้แสดงจากใดๆของกามกิจจริงๆ ทั้งๆที่รูปถ่ายดังกล่าวนั้นได้เป็นกิจกรรมทางเพศโดยภาพและเห็นถึงร่างที่เปลือยเปล่าของเธอในส่วนบน

สรุปคือศาลให้ความเห็นว่าเฉพาะวิธีดีที่มีการบันทึกถ่ายทอดกามกิจหรือที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางเพศเท่านั้นที่เป็นสิ่งลามก และมีความผิดตามความหมายของมาตรานี้ จากความเห็นดังกล่าวในประเด็นนี้ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันเกี่ยวกับภาพของร่างที่เปลือยเปล่าของชูในส่วนบนและได้ถูกนำมาเผยแพร่นั้นไม่ได้รับความคุ้มครองหรืออย่างไรทั้งที่เป็นการเผยแพร่รูปของเธอโดยปราศจากความยินยอม ทั้งนี้โดยศาลไต้หวันยังมองว่ายังไม่ถือเป็นสิ่งลามกอนาจาร⁸

⁸ Anna S.Y.Cheunf. (2004). "Turning victims into defendants : A study of sex scandals."

นิตยสารScoop weeklyยังถูกดำเนินการในข้อหาหมิ่นประมาท โดยนิตยสารดังกล่าวได้ปกป้องตนเองด้วยการอ้างเหตุผลว่า ความสัมพันธ์ทางชู้สาวของบุคคลสาธารณะเป็นเหตุการณ์ข่าวที่มีค่าและสังคมให้ความสนใจ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วว่าภายใต้ประมวลกฎหมายได้วันมาตรา 310 กรณีความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นมีหลักว่า เรื่องที่เป็นความจริงจะได้รับการคุ้มกันในการหมิ่นประมาทหรือทำให้เสียชื่อเสียง แต่หากเป็นเรื่องที่เป็นเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัวของบุคคล(private affairs)แล้วย่อมไม่อยู่ในความหมายของประโยชน์สาธารณะดังกล่าว นอกจากนี้ศาลไม่พบการสนับสนุนที่น่าเชื่อถือเพราะว่า บทความของนิตยสาร รายสัปดาห์ไม่เคยวิจารณ์แสดงนัยของความเป็นส่วนตัวของ ชู ต่อหน้าที่ของเธอในฐานะข้าราชการ หรือ นักการเมืองของเธอ⁹

คดีนี้บุคคลที่ถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดและรับโทษดังนี้¹⁰

- กุโอะ ยู หลิง (Kuo Yu-Ling) เพื่อนสาวของชู ถูกจำคุกเป็นเวลา 4 ปี 8 เดือน ในเดือนมีนาคม ปี 2006
- เซอร์ เชียว เซน (Cheryl Shen) CEO ของ Scoop Weekly ถูกจำคุกเป็นเวลา 2ปีมกราคม ปี 2007
- ไว แอน (Wei An) ผู้ช่วยพิเศษของ เซอร์ เชียว เซน ถูกจำคุกเป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน ในเดือนมกราคม ปี 2007
- ลิน เจียร์-น่าน (Lin Jia-nan) บรรณาธิการของ Scoop Weekly ถูกจำคุกเป็นเวลา 10 เดือน และควบคุมดูแลพฤติกรรม 3 ปี ในเดือนมกราคม ปี 2007

ส่วนบุคคลที่ถูกตั้งข้อหาในเริ่มแรกแต่สุดท้ายแล้วไม่ถูกลงโทษ หรือ ตัดสินว่าไม่มีความผิดได้แก่

- ชูถอนฟอง ไช เจน-ซิเอน
- คาโอะ ชุน-ชุน ถูกพบว่าไม่มีความผิดเนื่องจากความจริงที่ว่าเธอเชื่อฟังแม่ของเธอและอายุที่ยังอ่อนจนทำให้น่าสู่การกระทำผิดของเธอ
- เซน เยน , พ่อของ เซอร์ เชียว เซน และเป็นประธานของนิตยสารรายสัปดาห์ พบว่าไม่มีความผิดเพราะไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำของลูกสาว
- โรงงานทำซ้ำแผ่น CD ไม่มีความผิดเพราะทำตามคำสั่งของเซอร์ เชียว เซน

⁹ Anna S.Y.Cheunf. (2004). "Turning victims into defendants : A study of sex scandals."

¹⁰ Wikipedia Encyclopedia : Chu Mei Feng.

และศาลมีคำสั่งให้กูโอะจ่ายเงินชดเชยเป็นจำนวน 2.59 ล้านเหรียญ โดย 2 ล้านเป็นการชดเชยในการละเมิดค่าเทป และ 0.59 ล้านเหรียญเป็นค่าชดเชยที่กูโอะได้อำนาจเงินของซูไปจากความคิดฐานลักทรัพย์

นอกจากนี้ ยังมีข่าวลือว่า กูโอะ ยังคงมีวิดีโอ ซีดี ที่ถ่ายตอนปิดไฟที่ยังไม่ได้ปล่อยออกมาอีก ระหว่าง ซู กับพนักงานของ กูโอมินแดง โซอู จี-วู ผู้ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนในช่วงประถมศึกษา กับ ซู และเป็นสมาชิกของนิติบัญญัติอิสระ ไช ฮาโอะ

ภายหลังเรื่องอื้อฉาว : ภายหลังเรื่องอื้อฉาวดังกล่าว ซู วิเคราะห์ตัวเองว่าเป็น “ผู้หญิงที่ไม่มีหน้าในที่สุด” ทันทีภายหลังเรื่องอื้อฉาวของ ซู ถูกตีพิมพ์หนังสือ หนังสือชื่อ การสารภาพของ ซู มัย-เฟง (The confession of Chu Mei Feng) ที่พยายามจะอธิบายความสับสนที่ซับซ้อนของเธอกับสุภาพบุรุษทั้งหมดข้างต้น แต่หนังสือดังกล่าวมียอดขายที่ไม่ดีนัก

ใน 2002 ซู เดินทางไปสิงคโปร์และจีน มีข่าวลือว่าถูกว่าจ้างกับผู้ขายเชื้อใช้ในฤดูร้อนปี 2002 แต่พวกเขาบรรยายรายละเอียดทันที และระหว่างเวลาอันนี้เธอสมัครเรียนที่ Fudan University PhD แต่ถูกปฏิเสธ ต่อมาในปี 2003 ซูไปพักในสหราชอาณาจักรและตัดความสัมพันธ์ทั้งหมดกับไต้หวัน โดยส่วนใหญ่ถูกเล่าลือว่ากำลังเรียนที่มหาวิทยาลัยของลิเวอร์พูลแต่ไม่ได้รับการยืนยัน และใน มีนาคม ปี 2006 แอปเปิ้ลไดออรี่(ไต้หวัน) รายงานว่า ซู แต่งงานกับชาวจีนที่มีอายุน้อยกว่าในอังกฤษกับการที่แต่งงานหลายเดือนและกำลังวางแผนที่จะย้ายบ้านกลับไปยังบ้านเกิดสามีของหล่อน เงินหยาน หลังจากการสำเร็จการศึกษาซึ่งทางครอบครัวของ ซู ได้ปฏิเสธที่จะยืนยันข้อมูลนี้

ไช เจน-ซิเอน นอกจากได้รับความพ่ายแพ้ในการลงคะแนนเสียงของวันที่ 1 ธันวาคม ปี 2001 ในการเลือกตั้งใหม่ของเขาในเมเยอร์ ชินซู เขาลาออกจากกิจการสาธารณะ และถูกลือว่ากำลังเป็นครูในมหาวิทยาลัยในจังหวัดฟูเจี้ยนประเทศจีน

กูโอะ ยู-หึง และ คาโอะ ชุน ภายหลังเรื่องอื้อฉาวอันนี้และพวกเขาไม่กล้าแสดงตัวต่อสาธารณะเหมือนเช่นเคเคาโอะ พยายามทำอัตวินิบาตกรรมใน พฤษภาคม ปี 2002 และการศึกษาของเธอต้องถูกหยุดลง คู่แม่-ลูก คู่นี้ถูกลือว่าถูกขับออกโดยกลุ่มทางศาสนาอวตารของพวกเขาและความเชื่อของพวกเขาถูกเปลี่ยนไปจากคริสต์ศาสนาตั้งแต่ปีปลาย 2003 และศรัทธาเป็นอย่างมาก ทำให้การดำเนินชีวิตของพวกเขาเปลี่ยนไปปรับใช้ในโบสถ์

ในเดือนเมษายน ปี 2006 หลังจากที่เกิดความของ กูโอะ ยู-หึง สิ้นสุดลง ทนายความของ ซู ในไต้หวัน ได้บอกกับสื่อท้องถิ่นว่า ซู อาจจะถอนข้อกล่าวหาของเธอต่อ กูโอะ ตราบที่กูโอะได้จ่ายเงินจำนวน 3 ล้านเหรียญให้แก่ ซู เพื่อเป็นค่าชดเชย กูโอะไม่ตอบรับและถูกกักขังใน วันที่ 29 พฤษภาคม ปี 2006

ต่อมาไม่นานภายหลังการคุมขัง คูโอะ มิถุนายน ปี 2006 ผู้พิพากษาองค์กรปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นไทเปส่งคำตัดสินและ คูโอะ จำเป็นที่จะต้องชดเชยแก่ ชู เป็นเงินจำนวน 2.59 ล้านเหรียญ ซึ่ง 2 ล้านเหรียญ สำหรับเพื่อเทป และ 0.59 ล้านเหรียญ เพื่อการชดใช้ ผู้ปกครองของ คูโอะ ใน ยิแลน ได้บอกกับสื่อท้องถิ่นว่า พวกเขาไม่ได้ติดต่อกับลูกสาวของพวกเขาเป็นเวลานานมากและครอบครัวของพวกเขาไม่มีเงินเพื่อผลตอบแทนเลย ทนายความของ ชู พูว่า ชู ไม่พิจารณาคำร้องเพราะว่าความจริงที่ว่า คูโอะ ได้ถูกกักขังแล้ว เขายืนยันสถานภาพแต่งงานของ ชู แต่ถูกปฏิเสธที่จะให้รายละเอียดที่มากกว่านี้

เซอร์ เอียว เซน, ไว แอน และ ลิน เซียร์-น่าน ลาออกจากบทความเจาะลึกรายสัปดาห์ทันทีที่มีเรื่องอื้อฉาว เซอร์ เอียว เซน กลายเป็นหมอดูกำลังอ่านไฟทาโรห์และได้รับความเป็นที่นิยมโดยเป็นเจ้าภาพในรายการสนทนาทางวิทยุหรือโทรทัศน์และการรักษาธุรกิจทำนายดวงของเธอ เธอก็มีชีวิตการแต่งงานที่สั้นเพียงแค่ 4 เดือนระหว่างปี 2006 และถูกจำคุกในวันที่ 9 มีนาคม ปี 2007, ไว แอน และ ลิน เซียร์-น่าน มีชีวิตที่ต่ำลงหลังจากเรื่องอื้อฉาว แต่ถูกเชื่อว่ายังทำงานอยู่ในงานด้านนิตยสารท้องถิ่น, เซน เชน ลาออกจากประธานบริหารบทความเจาะลึกรายสัปดาห์ในระหว่างคดีความ ในปัจจุบันพี่ชายของ เซอร์ เอียว เซน เซน เซง ได้ทำหน้าที่ส่วนนี้แทน

วันที่ 25 ตุลาคม 2006 ของนิตยสารNextได้วันรายงาน ว่า ชู เปิดร้านกาแฟกับสามีของเธอในโซโฮ ลอนดอน และเธอไม่ได้ตั้งท้อง ในมกราคม ปี 2007 เทปอื้อฉาวของ ชู ได้ปรากฏชัดเจนอย่างครึกโครมในได้วันครั้งแรก ระหว่าง 1 สัปดาห์ที่เธออาศัยอยู่ เธอได้พยายามที่จะทำสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น โดยเข้าร่วมรายการทอล์คโชว์ในรายการทีวีประมาณ 20 รายการ และมีข่าวลือว่า ได้รับค่าจ้างในการเข้าร่วมรายการต่างๆรวม 0.8 ล้านเหรียญ

ในวันที่ 20 มีนาคม ปี 2007 ชูได้รับการชักชวนทางทีวี จาก มาคาโอะ เอเชีย แซสเทิร์น ไลส์ ทีวี (MASTV) และมีรายงานว่าจะมีการจ่ายผลตอบแทนเป็นจำนวน 5 ล้านเหรียญฮ่องกงต่อปี

ผลที่ตามมาจากรื่องดังกล่าวทางด้านกฎหมาย : ในกุมภาพันธ์ ปี 2005 ได้วันได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประมวลกฎหมายอาญาแห่งประเทศจีนบทความตอน XXVIII 315 ที่ซึ่งเพิ่มความสำคัญของการเพิ่มโทษอาญาสำหรับการกระทำเพื่อบั่นทอนชีวิตส่วนตัวของคนอื่นอย่างลับๆ โดยปราศจากเหตุผลตามกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญ บทความ 315 นี้ถูกเรียกเล่นๆว่า “เรื่องของ ชู มั้ย-เฟ่ง”

3.2 ประเทศญี่ปุ่น¹¹

3.2.1 การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

มาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งประเทศญี่ปุ่น ปี 1946 บัญญัติเกี่ยวกับการรับรองเสรีภาพของการชุมนุมและการเข้าร่วม และการปราศรัย , การตีพิมพ์และการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ 2) การไม่มีการตรวจสอบสื่ออาจจะยังคงอยู่ และยังรวมถึงการไม่อาจมีความลับในวิธีการการสื่อสารที่ถูกละเมิด” มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลที่จะได้รับความปลอดภัยในเคหสถาน, เอกสารและทรัพย์สินต่อการเข้าตรวจค้นและการจับกุมที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ยกเว้นจะได้รับอำนาจของการกระทำโดยเหตุที่สมควรเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งที่จะต้องสกัดกั้น...2) การตรวจค้นและการจับกุมในแต่ละครั้งสามารถทำได้หากมีหนังสือรับรองออกมาโดยอำนาจของผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจหรือได้ส่วน”¹²

ปี 1988 พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของบุคคลในกระบวนการทางคอมพิวเตอร์ที่ถูกจัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ (หรือเรียกว่าพระราชบัญญัติ ปี 1988) ได้ออกมาเพื่อควบคุมการใช้ข้อมูลของบุคคลในระบบคอมพิวเตอร์อันเป็นข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดูแลหรือจัดเก็บ¹³

โดยพระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงอยู่บนพื้นฐานบนนโยบายความเป็นอยู่ส่วนตัวของ OECD (OECD Privacy Guideline) และได้กำหนด การรักษาความปลอดภัย, การเข้าถึงและการแก้ไขข้อมูล โดยหน่วยงานราชการต้องกระทำการรวบรวมข้อมูลของประชาชนอย่างเหมาะสมโดยตีพิมพ์และเปิดเผยแจ้งเป็นประกาศสาธารณะให้ทราบว่ากำลังทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อเพิ่มเอกสารอยู่นอกจากนี้ข้อมูลที่ถูกรวบรวมขึ้นเพื่อใช้สำหรับจุดมุ่งหมายหนึ่งจะไม่สามารถถูกใช้สำหรับจุดมุ่งหมายอื่นนอกเหนือจากการยึดถือเอาไว้เท่านั้น

พระราชบัญญัติ ปี 1988 เป็นการกระทำเพื่อตรวจสอบ โดยระบบการวางแผนการจัดการข้อมูลและการประสานงานกับหน่วยงานราชการ โดยหน่วยงานราชการรายงานว่าพบไฟล์ที่น่าสงสัยบางส่วนที่หน่วยงานราชการไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้ ทั้งนี้พระราชบัญญัติ ปี 1988 ได้ถูกแก้ไขบางประการและนำออกมาประกาศใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัว

¹¹ Privacy and Human Rights 2003 An international Survey of Privacy laws and developments : Japan.
From <http://www.privacyinternational.org/survey/phr2003/countries/japan.htm>

¹² Constitution of Japan, November 3, 1946.

¹³ The Act for the Protection of Computer Processed Personal Data Held by Administrative Organs, Act No. 95, 16 December 1988.

ของบุคคลที่ถูกจัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ โดยพระราชบัญญัติใหม่¹⁴จะเป็นการควบคุมข้อมูลทั้งจากในเอกสารและในคอมพิวเตอร์ และตั้งการเตรียมการรับมืออาชญากรรมใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐผู้ซึ่งทำให้ข้อมูลของบุคคลรั่วไหลโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

ผู้แทนเกี่ยวกับกฎหมายความเป็นอยู่ส่วนตัวบางท่านชี้ว่ากฎหมายดังกล่าวไม่ได้รวมถึงฐานข้อมูลจากเอกสารที่เรียกว่า “โคเซกิ” (koseki) ซึ่งเป็นระบบการเก็บบันทึกครอบครัว ที่ระบุการเกิด การตายและการหย่า และเหตุการณ์ครอบครัว ข้อมูลอันนี้ยังคงถูกใช้การโดยทั่วไปหากมีร้องขอจากเจ้าหน้าที่ทางสาธารณะ และจะถูกใช้เสมอในการตรวจสอบของนายจ้าง หรือ ความเป็นญาติกันทางการสมรสเพื่อใช้ตรวจสอบการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ภูมิหลังที่ไม่บริสุทธิ์เกี่ยวกับครอบครัว ตระกูลหรือเรื่องอื่นใดอื่น โดยตั้งแต่ช่วงปี1980 การบันทึกยังคงมีอยู่และไม่มีมีการป้องกัน นอกจากนี้พระราชบัญญัติยังไม่ได้อำนาจกฎหมายในการบันทึกเอกสารเหล่านี้โดยตรงเท่ากับว่าฐานข้อมูลดังกล่าวยังคงไม่ได้รับการควบคุมดูแลนั่นเอง

จนกระทั่งรัฐบาลญี่ปุ่นได้ดำเนินการตามนโยบายการควบคุมกำกับดูแลตนเองในด้านความเป็นส่วนตัวและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวข้องกับด้านการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยตั้งแต่ฤดูร้อนของปี 1999 ผู้บัญญัติกฎหมายได้ดำเนินการเกี่ยวกับร่างกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัว เพื่อที่จะให้กรอบแก่การใช้ข้อมูลส่วนตัวในทางราชการและเชิงพาณิชย์

การออกกฎหมายที่ถูกเสนอต้องการแก่นแท้ของความเป็นส่วนตัวและเอกลักษณ์ทางสาธารณะ โดยยึดถือ “หลักพื้นฐาน 5 ประการ” (Five basic principles) ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างแน่ชัดและยึดขอบเขตในจุดมุ่งหมายนั้นๆ
- 2) รวมกลุ่มข้อมูลส่วนตัว โดย “การกระทำซึ่งชอบด้วยกฎหมายและจุดมุ่งหมายที่เหมาะสม”
- 3) รักษาความถูกต้องและข้อมูลปัจจุบัน
- 4) ป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลส่วนตัว
- 5) ผ่านกระบวนการทำให้เกิดความโปร่งใสภายในการรวบรวมและการใช้ข้อมูล

ยิ่งไปกว่านั้น การร่างกฎหมายยังกำหนดให้ธุรกิจส่วนตัวเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ได้เก็บไว้และแจ้งจุดมุ่งหมายของการเก็บข้อมูลนั้นๆ และได้ห้ามบริษัทในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวต่อบุคคลภายนอก

¹⁴ The Act for Protection of Personal Data Held by Administrative Organs of 2003, Art. 53-55.

นักหนังสือพิมพ์และสมาชิกพรรคฝ่ายค้านได้คัดค้านหลักการพื้นฐาน 5 ประการ ของการร่างกฎหมายดังกล่าว โดยฝ่ายที่คัดค้านถือสิทธิ์ว่าหลักพื้นฐาน 5 ประการ นั้นได้ฝ่าฝืนเสรีภาพในการปราศรัย ภายใต้มาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญ โดยจำกัดสื่อจากการรวบรวมข้อมูลและรายงานที่ถูกต้องแน่นอน และนักหนังสือพิมพ์ยังเกรงว่า เพราะเจ้าหน้าที่ระดับสูงในรัฐบาลจะใช้ประโยชน์จากการนี้เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการรายงานหรือนำเสนอความผิดของพวกเขา และกฎหมายจะถูกนำไปใช้อย่างผิดๆโดยบุคคลจำพวกดังกล่าว

ในมีนาคม ปี 2000 และอีกครั้งในปี 2001 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติร่างกฎหมายและเสนอเข้ารัฐสภาญี่ปุ่น(the Diet) อย่างไรก็ตามการพิจารณาหารือที่ร่างกฎหมายยังเข้าไปอีกครั้งหนึ่ง เพราะถูกกลุ่มสื่อวิจารณ์อย่างต่อเนื่อง และรวมทั้งผ่านค่านด้วย

ภายหลังข้อโต้แย้งที่ยาวนานในรัฐสภา ร่างกฎหมายถูกการยกเลิกใน เดือน ธันวาคม ปี 2002 หลังจากนั้นพรรคการปกครองแก้ไขร่างกฎหมาย เพื่อตอบสนองกระแสการวิจารณ์ และโดยทั่วกลางการตระหนักในข้ออื่นๆ ความอิสระของข่าวสารข้อมูล ในการแสดงปฏิกิริยาต่อบทวิจารณ์จากพรรคฝ่ายค้านและสื่อมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำการตัดสินใจทำให้ข้อถกเถียงลดลง ในเรื่องของหลักพื้นฐาน 5 ประการจากร่างกฎหมาย และให้ยกเลิกการตีพิมพ์ในสื่อ การออกอากาศ, หนังสือพิมพ์, ตัวแทนข่าว, และกลุ่มการรายงานอื่นๆ รวมทั้งส่วนบุคคลและนักเขียนถูกละเว้นจากการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากประโยคเหล่านั้น

ร่างกฎหมายที่ถูกแก้ไขและถูกอนุมัติในการประชุมคณะรัฐมนตรีในมีนาคม ปี 2003 และวันที่ 23 พฤษภาคม ปี 2003 ที่ประชุมผ่านร่างและออกกฎหมาย “พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของบุคคล” และร่างกฎหมายประกอบทั้งที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัว รวมถึง 2 กฎหมายที่ครอบคลุมถึงธุรกิจเอกชน, องค์กรรัฐ และตัวแทนจัดการอิสระ โดยคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ในการดูแลและ กระทำการปกป้องข้อมูลส่วนตัว ให้สำเร็จสมบูรณ์ และการให้การอนุญาตแนะนำ หรือ สั่ง ต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเหล่านี้ ผู้ที่ปฏิเสธที่จะทำตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี จะถูกกำหนดโทษจำคุกเป็นระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไป หรือปรับไม่เกิน 300,000 เยน

ในปี 2000 กระทรวงการคลังและกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมระหว่างชาติ (Ministry of International Trade and Industry หรือ MITI) ประกาศแผนเพื่อที่จะนำเข้าสู่การออกกฎหมายเพื่อป้องกันข้อมูลความน่าเชื่อถือเฉพาะส่วน และหน่วยงานกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมญี่ปุ่น (Ministry of Post and Telecommunications หรือ MPT) ประกาศแผนในเดือนมิถุนายนปี 1998 เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ส่วนตัวในบริการการติดต่อสื่อสาร สร้างกลุ่มศึกษาชีวิตส่วนตัวเพื่อที่จะสำรวจความเป็นไปในเรื่องนี้ ในเดือนตุลาคมปี 1999 โดยMPT ถูกพบว่า 92

เปอร์เซ็นต์ของผู้ตอบคำถาม เชื่อว่าข้อมูลส่วนตัวของพวกเขาถูกเปิดเผยปราศจากความยินยอมของพวกเขา และ 83 เปอร์เซ็นต์ เชื่อว่าองค์กรและส่วนบุคคลที่ถือข้อมูลส่วนควรจะถูกลง

ISPs ออกนโยบายฉบับร่างจัดพิมพ์ญี่ปุ่น เพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตออนไลน์ ในปี 2002 ในการตอบสนองต่อกฎหมายความรับผิดชอบของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตของปี 2001 (Internet Provider Responsibility Law หรือ IPRL) นโยบายจำกัดการแพร่หลายของข้อมูลส่วนตัวปราศจากความยินยอมพิเศษ และการอนุญาตให้ ISPs ลบข้อมูลของผู้ใช้ และการร้องขอการรักษาข้อมูลที่ถูกผู้ได้เสนอไปเกี่ยวกับกรณีบุคคลสาธารณะ

การสำรวจครั้งแรกเกี่ยวกับกฎหมายนี้เป็นกรณี ยะฮู (Yahoo) ญี่ปุ่น วันที่ 31 มีนาคม ปี 2003 ศาลแขวงของโตเกียวมีคำสั่งให้ Yahoo พิสูจน์และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหนึ่งที่ได้ใช้กระทำการหมิ่นประมาทเกี่ยวข้อกับบนเว็บบอร์ดของ Yahoo กรณีนี้เป็นการทดสอบคดีแรกว่าการตีความของ IPRL ถูกอธิบายอย่างไร

ในกฎหมายปี 1998 MITI สร้าง เจ้าหน้าที่ผู้คุมตรวจตราที่มีอำนาจ เพื่อที่จะแสดงระบบใหม่สำหรับการยอมรับของ “ความเป็นส่วนตัวที่มีมาตรฐาน” ต่อการเข้าร่วมธุรกิจสำหรับการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลในนโยบายของ MITI และส่งเสริมการรับรู้ของการปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภค “ความเป็นส่วนตัวที่มีมาตรฐาน” ระบบถูกจัดการโดย ศูนย์พัฒนาการจัดการข่าวสารแห่งญี่ปุ่น (Japan Information Processing Development Center หรือ JIPDEC) เป็นการร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน บริษัทที่ไม่ได้ทำตามคำแนะนำของสภาอุตสาหกรรมจะไม่ถูกให้มาตรฐานการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและไม่ให้ความสัมพันธ์กับกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยกันด้วย อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ควบคุมตรวจตรา จะตรวจสอบการละเมิด และทำการเสนอแนะเท่าที่จำเป็น

การวิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรฐานถูกทำโดย สหภาพยุโรป จากผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการทางด้านความเป็นส่วนตัว 4 คน พบว่ามีปัญหาจุดอ่อนของระบบ ใน 2 ปีแรกของโปรแกรม JIPDEC บริษัทกำลังหาการรับรองถูกควบคุมโดยธุรกิจที่จัดการข้อมูลส่วนตัวอย่างเช่น สำนักงานการสมรส ในผลรวมรางวัล JIPDEC ประมาณ 140 ที่ได้รับใบอนุญาต ในพฤษภาคม ปี 2000 JIPDEC มีความเห็นที่ตรงกันกับส่วน BBBOnline (Better Business Bureau) สหรัฐ ได้ร่วมมือกันคำนึงถึงการปกป้องมาตรฐานความเป็นส่วนตัว เพราะว่าการเพิ่มขึ้นของบริษัทที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวระหว่างสาขารณชน, จำนวนของบริษัทที่กำลังถือข้อมูลความเป็นส่วนตัวมีมากขึ้น โดยในพฤษภาคม ปี 2003 มีจำนวนบริษัท 499 แห่งได้รับรางวัลเกี่ยวกับมาตรฐานความเป็นส่วนตัวของข้อมูลโดย JIPDEC ¹⁵

¹⁵ Japan Information Processing Development Corporation.

การลักลอบดักฟังเป็นอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาต่อการละเมิดกฎหมายรัฐธรรมนูญในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว อย่างไรก็ตามในเดือนสิงหาคม ปี 1999 รัฐสภาผ่านข้อโต้แย้งเกี่ยวกับกฎหมายการสกัดกั้นการสื่อสาร อนุญาตให้ดักฟังโทรศัพท์หรือแฟกซ์ และที่มาจาก อี-เมล เมื่อกรณีสอบสวนเกี่ยวข้องกับ วัตถุที่ทำให้มีนเมา,การกระทำผิดด้วยปืน, กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม และการลักลอบนำเข้าชาวต่างชาติ¹⁶

ภายใต้กฎหมายใหม่ซึ่งมีผล ในเดือนสิงหาคม ปี2000 การใช้การดักฟังถูกจำกัดโดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ กล่าวคือ ทำได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บังคับการหรือสูงกว่านั้น และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องได้รับอนุญาตจากการตัดสินใจของศาลเพื่อที่จะใช้การดักฟัง การอนุญาตนั้นจะอยู่ใน 10 วัน และสามารถขยายระยะเวลาจนถึง 30 วัน และจะต้องมีบุคคลจำนวน 1 ใน 3 จากกลุ่มอิสระอย่าง เช่น ลูกจ้างของบริษัทเครื่องรับส่งโทรเลขญี่ปุ่นและบริษัทโทรศัพท์(Nippon telegraph and telephone company)จะต้องอยู่ด้วยระหว่างการเฝ้าสังเกตและอย่างสุดท้าย เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการอยู่ในระเบียบที่จะต้องแจ้งผู้ที่ถูกติดตามภายใน 30 วันหลังจากการสอบสวน นอกจากนี้การกวดขันเพิ่มโทษที่สามารถทำได้สำหรับการดักฟังที่ผิดขั้นตอน

หน่วยงานตำรวจแห่งชาติ (The national Police Agency หรือ NPA) และกระทรวงยุติธรรม (Ministry of Justice หรือ MOJ) ได้ทำการร้องของบประมาณจำนวน 170 ล้านเยน (1.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ในปี 2001 สำหรับการพัฒนาเทคโนโลยี “เมลบ็อกซ์ชั่วคราว” (Temporary Mailbox)เพื่อการสกัดกั้นอีเมล

กฎหมายใหม่ถูกใช้ครั้งแรก ในเดือนพฤษภาคม ปี2002 เพื่อทำลายเครือข่ายยาเสพติดในโตเกียว ตำรวจตรวจสอบโทรศัพท์เคลื่อนที่และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่บนพื้นฐานบนของการรับประกันและผู้ที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดจำนวน 9 คน

มีกลุ่มคนจำนวนมากคัดค้านกฎหมายการดักฟังว่าเป็นการให้อำนาจที่ยิ่งใหญ่เกินไป รวมทั้งผู้บัญญัติกฎหมายคนหนึ่งก็ฟ้องร้องในข้อหาดำรวจดักฟังการโทรศัพท์ของเขาอย่างผิดๆ มากกว่า 180,000 คนมีการลงนามร้องทุกข์เพื่อการยกเลิกของกฎหมายดักฟัง ภายหลังถูกรวบรวมเพื่อส่งต่อถวายฎีกาในที่ประชุมรัฐสภาสำหรับการยกเลิกของกฎหมายดักฟัง ในวันที่ 24 พฤษภาคม ปี 2000¹⁷ และในเดือนสิงหาคม ได้มีการแถลงการณ์จากเอ็นทีที ว่าลูกจ้างของเขาไม่ได้ถูกเรียกใน

¹⁶ See <http://www.jca.ax.apc.org/~toshi/cen/wiretap.intr.html>. Cited in Privacy and Human Rights 2003 An international Survey of Privacy laws and developments : Japan. Supra note 1657.

¹⁷ See NaST <http://www.jca.apc.org/privacy/>. Cited in Ibid. Supra note 1666.

การเข้าร่วมเมื่อเทปถูกติดตั้งเลย ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ผิดขั้นตอน และการดักฟังนี้ยังคงถูกห้ามภายใต้มาตรา 104 ของกฎหมายธุรกิจการสื่อสารและมาตรา 14 ของกฎหมายการสื่อสารโดยใช้สาย¹⁸

ในเดือนมิถุนายน 1997 ศาลสูงโตเกียวสนับสนุนคำวินิจฉัยศาลชั้นล่าง กรณีตำรวจคานากะ ว่ามีการดักฟังทางโทรศัพท์ที่ผิดกฎหมายที่บ้านของสมาชิกอาวุโสของพรรคคอมมิวนิสต์ญี่ปุ่น ศาลประกาศค่าเสียหายจำนวน 4 ล้านเยน ลูกจ้าง เอ็นทีที ยังคงถูกจับเนื่องด้วยการขายข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า บริษัทหลายๆแห่งที่ให้บริการเครื่องรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ในลักษณะการชำระเงินก่อนในเดือนพฤษภาคม ปี 2000 เริ่มที่จะต้องการทราบข้อมูลของผู้ใช้บริการในเบื้องต้นก่อนการให้บริการเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมในรูปแบบดังกล่าว

ด้านการจัดระบบเครือข่ายพลเมืองในประเทศญี่ปุ่น รัฐสภายังคงเตรียมการอนุมัติกฎหมายการลงทะเบียนของราษฎรเบื้องต้น โดยให้ทางโตเกียวอนุญาตเพื่อออก ตัวเลข 11 หลักสำหรับพลเมืองญี่ปุ่น และผู้อาศัยต่างชาติ และร้องขอให้พลเมืองญี่ปุ่นและชาวต่างชาติดังกล่าวให้ข้อมูลส่วนตัวด้วย ชื่อ-ที่อยู่-วันเกิด-และเพศ ข้อมูลการลงทะเบียนจะถูกทำโดยคอมพิวเตอร์และเชื่อมต่อทั่วประเทศ เป็นระบบการลงทะเบียนแบบเครือข่ายของประชากร(Resident Registry Network System หรือ RRN) หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า จูกิ-เน็ต” ถูกสร้างขึ้นโดยกฎหมาย โดยรัฐบาลวางแผนที่จะขยายการใช้รหัสการลงทะเบียนในการเสนอการจัดการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าผ่านเครือข่ายนี้

ได้มีการเริ่มดำเนินการเมื่อ วันที่ 5 สิงหาคม ปี 2002 แต่รัฐบาลท้องถิ่นบางที่ ตัวอย่างเช่น โยโกฮาม่า เมืองที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศ มีการตัดสินใจที่จะไม่เข้าร่วมกับระบบนี้ และท้องถิ่นบางที่ประกอบการตัดสินใจเลื่อนเวลาออกไปในการใช้ระบบดังกล่าว นอกจากนี้รัฐบาลท้องถิ่นจำนวน 6 แห่งปฏิเสธที่จะเข้าไปสู่ RRNS เพราะว่าตระหนักกับความปลอดภัยต่อข้อมูลส่วนตัวของบุคคล วันที่ 26 กรกฎาคม ปี 2002 ,กลุ่มนักวิชาการ,นักหนังสือพิมพ์ และประชาชนโตเกียว ฟ้องร้องคดีต่อศาลเรื่องที่รัฐมีการใช้ระบบเครือข่ายดังกล่าวนี้ และกล่าวหาว่าระบบเครือข่ายบุกรุกสิทธิส่วนบุคคลและไม่เป็นไปตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ในมิถุนายน ปี 1999 กระทรวงการขนส่ง ประกาศแผนการออก”สมาร์ทเพลท” (Smart plate) ป้ายทะเบียนที่ได้รับอนุญาตกับการฝังไอซีชิป ใบอนุญาตอันใหม่นี้สามารถที่จะเริ่มออกใช้ได้ ใน ต้นปี 2004 และจะประกอบด้วยข้อมูลผู้ขับขี่และยานพาหนะ และยังใช้สำหรับการผ่านทางและการควบคุมบนถนน ตั้งแต่ปี 1986 สถาบันตำรวจแห่งชาติมีการดำเนินการที่ครอบคลุม

¹⁸ Telecommunications Business Law, LAW No. 86 of 25 December 1984) As amended last by Law No. 97 of 20 June 1997. See http://www.mpt.go.jp/policyreports/english/laws/Tb_index.html. Cited in Ibid. Supra note 1668.

ระบบการตรวจตราด้วยวิดีโอ เรียกว่า “ระบบ เอ็น” (N-System) ในอย่างน้อย 540 แห่งบนทางด่วน และถนนสายหลักผ่านเมือง, มีการบันทึกอัตโนมัติลงในแผ่นเพลทสำหรับรถทุกคันที่ผ่านเมื่อไรก็ตามที่พบรถคันที่ต้องการ ระบบจะออกไปที่มีรายละเอียดให้ตำรวจทันที¹⁹ ระบบเอ็นรุ่นล่าสุด นี้ยังสามารถที่จะถ่ายรูปหน้าคนขับได้ด้วย

ในปี 2002 กฎหมายจำกัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ 2 ฉบับ กฎหมายอนุญาตให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อ่านข้อความตัวหนังสือได้เลือกที่จะไม่ทำการติดต่อของแหล่งขยะเหล่านี้ก็ได้ และบังคับห้ามให้มีการเรียกร้องทางการค้าขายทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด ถูกกำหนดอย่างชัดเจน โดยกำหนดค่าปรับเป็นจำนวนเงิน 500,000 เยนขึ้นไป (ประมาณ 4,170 เหรียญสหรัฐ) สำหรับการฝ่าฝืน กฎหมายอีกอันถูกบังคับโดย MITI ที่มีหน้าที่คือการคุ้มครองผู้บริโภค หากผู้กระทำผิดได้กระทำการดังกล่าวซ้ำ จะถูกปรับ 3 ล้านเยนขึ้นไป (ประมาณ 25,000 เหรียญสหรัฐ) หรือจำคุก 2 ปี และหากผู้ละเมิดได้กระทำการในรูปแบบของบริษัท อาจถูกปรับเป็นจำนวนตั้งแต่ 300 ล้านเยนขึ้นไป (2.5 ล้านเหรียญสหรัฐ)

ผลจากอัตราการเพิ่มสูงขึ้นของอาชญากรรม ตำรวจโตเกียวมีการเริ่มดำเนินการติดกล้องตรวจตราบนประโยชน์และการสร้างการตรวจตราผู้เดินเท้าในย่านที่มีประชากรหนาแน่นที่ตำบล คาบูกิโซ นักกฎหมายต่อต้านการอ้างสิทธิในการเคลื่อนที่ว่าการตรวจตรานี้ไม่ได้กำหนดอยู่ในรัฐธรรมนูญ โดยจากผลของการวิพากษ์วิจารณ์ ตำรวจโตเกียวจากวงสัญลักษณ์ใกล้กับกล้องเพื่อให้ผู้ที่เดินเท้าสังเกตว่าพวกเขากำลังอยู่ในฟิล์มดังกล่าว พื้นที่อื่นของเมืองได้ทำอย่างผู้นำที่โตเกียว แต่กลุ่มส่วนตัวจำนวนมาก เช่น NaST และการรวมตัวของผู้บริโภคในญี่ปุ่น กำลังดำเนินการแจ้งสถานที่ติดตั้งกล้องถ่ายรูปใหม่ทั้งหมด

การเพ่งเล็งความเป็นอยู่ส่วนตัวได้มีอัตราการเลื่อนสูงขึ้น สมาคมแรงงานแห่งญี่ปุ่น รายงานว่า บริษัทญี่ปุ่น 35 เปอร์เซนต์ กำลังเฝ้าสังเกตจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของลูกจ้างของพวกเขาและเว็บไซต์ที่ใช้โดยบริษัทอ้างถึงการกลัวของไวรัส การคุกคามทางเพศและความเป็นห่วงอื่นๆ ว่าเป็นเหตุผลของการตระหนักการตรวจตรา

ในมีนาคม ปี 2000 พบว่าบริษัทวิจัยมีการนำข้อมูลลับจากการทดสอบพันธุกรรม ตัวอย่างเลือด 1000 ตัวอย่าง ที่ได้จากผู้คนที่บริจาคเลือดให้สภากาชาดญี่ปุ่น กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ ลงมือสอบสวนเมื่อพฤศจิกายน ปี 1999 ได้รับการรายงานว่ามีผู้ขายกำลังขายข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้คนที่รับการดูแลทางการแพทย์ ที่รวมทั้งประวัติการรักษาทางการแพทย์

หลายเดือนต่อมา มหาวิทยาลัยโตโฮกุ ในเซ็นได และศูนย์โรคเกี่ยวกับเส้นเลือดหัวใจแห่งชาติในเมืองจังหวัด โอซาก้า ของชูโอตะ ได้กล่าวว่า พวกเขาศึกษาชิ้นส่วนของผู้บริจาคโลหิตโดย

¹⁹ Christian Science Monitor.

ปราศจากความยินยอม และการลงคะแนนสำรวจที่ถูกหนังสือพิมพ์มาอิชิ กล่าวถึงมาตรฐานการปฏิบัติ และพบว่ามหาวิทยาลัยเกียวทงยา 64 แห่งรอบๆ ญี่ปุ่น 70 เปอร์เซนต์กำลังดำเนินการทดสอบยีนส์ รัฐมนตรีสาธารณสุขและสวัสดิการ ยูยา นิวะ จึงสอบสวนถึงกรณีดังกล่าวและจะพิจารณาติดตั้งการบังคับกฎหมายที่ป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางการแพทย์ของคนป่วย

กรณีที่เกี่ยวข้องกับหลักกับการรั่วไหลที่สำคัญของข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ตามกระทรวงการจัดการรัฐ พบว่ามี 52 กรณีในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา ในมิถุนายน ปี 2002 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และแผนกตำรวจนครบาล รายงานว่าเมื่อพฤษภาคม ปี 2002 พบว่าชื่อ ที่อยู่ และข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ ของผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ของบริษัทหุ้นส่วนจำกัดคอมมี (บริษัทการบริการการจัดการความสวย) ประมาณ 5 หมื่นคนมีการรั่วไหลออกไป และยังมีกรณีคล้ายกัน คือ บริษัทผลิตภัณฑ์วิชาการก่อสร้าง วาย เค เค บริษัทการท่องเที่ยวโลกออนไลน์ปอนแอร์เวย์ และมหาวิทยาลัยญี่ปุ่น โดยทางการตำรวจเตือนว่าการรั่วไหลจำนวนมากของข้อมูลเหล่านั้น เป็นผลมาจากความผิดพลาดในการออกแบบเว็บไซต์

3.2.2 กรณีศึกษาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ²⁰

เรื่องราวของบุตรสาวของนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในประเทศญี่ปุ่น ได้ถูกตีพิมพ์ในบทความโดยนิตยสารรายสัปดาห์ของญี่ปุ่น ที่ลงเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวการแต่งงานที่ถูกคัดค้านจากครอบครัวของเธอ จึงการหย่าร้างที่เกิดขึ้นในภายหลังและการกลับประเทศของเธอหลังจากการแต่งงานสิ้นสุดด้วยเวลาเพียง 1 ปี ลำดับเรื่องราวและผลสืบเนื่องจากกรณีดังกล่าวดังนี้

ศาลแขวงโตเกียวออกคำสั่งห้ามจำหน่ายนิตยสารที่รายสัปดาห์ ของวันที่ 25 มีนาคม ที่ตีพิมพ์โดย ชูการ์ บันชัน โดยในนิตยสารดังกล่าวได้รวมบทความเกี่ยวกับมานาโกะ ทานากะ ลูกสาวคนโตของ มานาโกะ ทานากะ สมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่นตามรายงานข่าวบทความอ้างว่า มานาโกะ แต่งงานถึงแม้ว่าผู้ปกครองของเธอจะคัดค้าน และเธอได้ทำการหย่าหลัง 1 ปีถัดมาหลังจากที่เธอกลับญี่ปุ่นจากออสเตรเลีย โดยคำสั่งกล่าวว่าผู้จัดทำนิตยสารไม่สามารถขายหรือส่งมอบนิตยสารไปสู่บุคคลภายนอก ยกเว้นแต่ว่าข้อความในบทความจะถูกลบ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลานั้น ผู้จัดทำส่งมอบนิตยสารประมาณ 7 หมื่นกว่าฉบับ ไปสู่แผงขายหนังสือพิมพ์และร้านหนังสือ และมีการยับยั้งสำเนาที่ยังไม่ได้ส่งออกกว่า 3 หมื่นฉบับ รวมทั้งคำสั่งเพื่อเรียกกลับสำเนาที่ถูกขนส่งออกด้วย ตามสื่อท้องถิ่นส่วนใหญ่ นิตยสารที่ถูกส่งไปจะถูกขายเพราะว่าประชาชนรู้สึกสนใจเพิ่มขึ้นมากเนื่องจากการตีพิมพ์ที่มีคำสั่งถูกห้าม

²⁰ From http://www.cpj.org/cases04/asia_cases04/japan.html

ศาลแขวงยื่นคำสั่งไม่เห็นด้วยต่อข้อมูลของสำนักพิมพ์ ชูการ์ บันชัน และต่อมาภายหลังที่บริษัท บันจือชันจู จำกัด ได้ลบข้อความในบทความดังกล่าวแล้ว ได้ขออุทธรณ์ต่อศาลสูงสุดของโตเกียว ได้เถียงว่า มานาโกะ คือบุคคลสาธารณะในฐานะบุตรสาวของนักการเมือง

วันที่ 31 มีนาคม ศาลสูง ปฏิเสธข้อโต้แย้งของสำนักพิมพ์ ชูการ์ บันชัน และในขณะเดียวกันศาลสูงเห็นด้วยว่า บทความเป็นการละเมิดชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลดังกล่าว และปฏิเสธการโต้เถียงของสำนักพิมพ์ ที่ว่า มานาโกะ คือบุคคลสาธารณะ และในวันที่ 6 เมษายน คำวินิจฉัยของศาลสูงที่มีคำสั่งเป็นที่สุด

กรณีนี้เป็นการจุดประกายการโต้เถียงของนักหนังสือพิมพ์ชาวญี่ปุ่น เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว กับ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และโดยเฉพาะบรรทัดฐานถูกใช้ในการสั่งห้ามที่ยังคงไม่ชัดเจน

รายละเอียดเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ไทมส์รายสัปดาห์ของญี่ปุ่น กล่าวไว้ดังนี้²¹

สื่อญี่ปุ่นมีการตีพิมพ์เรื่องความเป็นส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับมานาโกะ ทานากะ ลูกสาวคนโตของ อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ มาโกะ ทานากะ ที่เริ่มเป็นบทความที่เป็นที่นิยมประจำสัปดาห์ที่บรรยายชีวิตส่วนตัว มีผลให้เกิดการเรียกร้องจากทนายความของเธอ โดยศาลแขวงโตเกียวออกคำสั่งระงับการขายของนิตยสาร และทางผู้จัดทำการขออุทธรณ์ต่อศาลสูงสุดโตเกียว

ข้อเท็จจริงที่ว่า ลูกสาวคนดังกล่าวคือสมาชิกของครอบครัวทางการเมืองที่มีชื่อเสียง ญี่ปุ่นของเธอคือนายกรัฐมนตรีในอดีต คาอูอิ ทานากะ หนึ่งในนักการเมืองที่มีอิทธิพลที่สุดในญี่ปุ่นที่เคยมีมาตั้งแต่การจบลงของสงครามโลกครั้งที่ 2 และผู้ปกครองของเธอคือสมาชิกของรัฐ โดยหากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการหย่าของหญิงที่สายเลือดไม่มีตระกูล ก็จะไม่มีผลทำให้บทความดังกล่าวได้รับการเจาะลึกถึงเพียงนี้

การที่สังคมให้ความสนใจในกรณีนี้ ทำให้เกิดคำถามในเส้นแบ่งระหว่างการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวกับเสรีภาพของสื่อตามมา โดยเฉพาะประเด็นการห้ามสิ่งตีพิมพ์ และในกรณีนี้เกิดคำถามที่ยากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นบุคคลสาธารณะ

ศาลมีคำสั่งยื่นตามแนวคำพิพากษายกขึ้นของศาลฎีกาในปี 1986 ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยที่สนับสนุนคำสั่งที่ไม่เห็นด้วยกับวารสารที่เขียนงานใส่ร้ายป้ายสีผู้สมัครที่ชิงตำแหน่งสาธารณะ การชี้ขาดมีคำสั่ง คัดค้านการตีพิมพ์ใดๆ ที่มีเนื้อหาที่ไม่เป็นความจริง เผยแพร่ต่อสาธารณะ, ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หรือ ลูกถามเพื่อทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อตัวผู้เคราะห์ร้ายจนทำให้ยากต่อการกลับสู่สภาพเดิม

²¹ (2004, 3 April). “the last resort”. **Japan times**.

อย่างไรก็ตาม ในกรณีปัจจุบันแตกต่างจากกรณีข้างต้นใน 2 มุมมอง ลำดับแรก การชี้ขาดจัดการเกี่ยวกับคดีหมิ่นประมาทของนักการเมือง ลำดับที่สอง โจทก์ คือประชากรทั่วไป (เอกชน)ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง แม้ว่าเธอเกิดภายในครอบครัวทางการเมือง

การพิจารณาในจุดแรก ศาลต้องถินตัดสินว่าความเสียหายจากการรุกรานความเป็นส่วนตัวนั้นยากที่จะเยียวยาว่าที่จะนำกลับจากภาพลักษณ์ที่ถูกป้ายสีไว้ ในจุดที่สอง สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเธอควรจะได้รับปกป้องคุ้มครอง เพราะว่าชีวิตส่วนตัวของเธอไม่ใช่เรื่องที่ควรอยากรู้ยากเห็นของสาธารณะ โดยไม่มีประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวกับความอยากรู้ยากเห็นต่อสาธารณะชน จากรายงานของ ชูการ์ บันชันรายสัปดาห์ เมื่อ วันที่ 25 มีนาคม ที่เปิดเผยเรื่องการหย่าและรวมถึงอื่นๆของชีวิตส่วนตัวของเธอ ในขณะที่คนอ่านอยากรู้ยากเห็นเรื่องราวของเธอและคุกคามจนทำให้เธอตกใจกลัวเป็นอย่างมาก

สำนักพิมพ์ บันจือ ชันจู ได้โต้แย้งคำตัดสินโดยกล่าวว่าเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และอุทธรณ์ใน 2 ข้อกล่าวหา ข้อแรกว่า บทความมีประเด็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เพราะว่าลูกสาวน่าจะเจริญรอยตามแม่ของเธอในสักวันหนึ่ง และข้อ2 ในส่วนของการระงับการตีพิมพ์ เพราะว่าส่วนใหญ่ของสำเนา 7 หมื่นกว่าชุด ที่เกี่ยวข้องถึงแผงขายหนังสือพิมพ์และร้านหนังสือเมื่อศาลออกคำสั่ง

ในข้อที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ การโต้แย้งดูเหมือนไม่ได้รับการสนับสนุน เพราะว่าลูกสาวคือพลเมืองที่มีสิทธิที่จะได้รับ “สิทธิที่จะอยู่เพียงลำพัง” การที่กล่าวว่าเธอเป็นบุคคลสาธารณะ โดยอ้างว่าเธออาจจะเข้าการเมืองสักวันหนึ่งหรือเพราะว่าแม่ของเธอคือรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศที่เป็นที่นิยม เป็นการกล่าวอ้างที่เกินความจริง

คำสั่งห้ามของศาลโตเกียว ที่ขัดแย้งต่อ กับชูการ์ บันชัน เป็นสัญญาณอย่างหนึ่งที่ไม่เพียงนิตยสารแต่ยังรวมถึงหนังสือประจำสัปดาห์อื่นๆที่กำลังหมดหวังเรื่องซบซิบ ทำให้ในเวลาต่อมาได้มีจำนวนการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวที่นิตยสารเสนอข้อมูลของพวกเขาทางนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ แสดงให้เห็นถึงการรับรองความสำคัญของการเจริญเติบโตที่กำลังเพิ่มขึ้นของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ถูกต้องยิ่งขึ้นในสังคมญี่ปุ่น

ในทางกลับกันสถานการณ์ที่ถูกคำนึงถึง คือ ทางด้านเสรีภาพในการแสดงออกที่อาจจะถูกจำกัดเกินควรในอนาคต โดยการที่ศาลมีคำสั่งให้หยุดการตีพิมพ์ หรือระงับการพิมพ์ของนิตยสารสาธารณะนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ปกติ ซึ่งยังคงเป็นเช่นนั้นต่อไป และเห็นว่าการกระทำเช่นนั้น จะเป็นเหตุให้ผู้อ่านบทความที่ชอบด้วยกฎหมายอื่นในปัญหาที่เกี่ยวข้องถูกระงับไปด้วยหากคำสั่งการห้ามได้ถูกบังคับอย่างเต็มรูปแบบ

ที่น่าพิจารณาคือการประนีประนอมระหว่างการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวและเสรีภาพในการปราศรัย โดยข้อสงสัยที่ว่าศาลมีสิทธิห้ามการตีพิมพ์ของบทความที่ดูเหมือนมีข้อความอันน้อยนิดจำเป็นต้องทำตามมาตรการที่รุนแรงนี้หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวคือที่พึงสุดท้ายที่สามารถเป็นการดักเตือนสูงสุดในขณะนี้

บทที่ 4

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย

ในปัจจุบันสังคมไทยได้เริ่มมีการกล่าวอ้างถึง “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” กันบ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักแสดง หรือนักร้องรวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมร้องเรียนว่าถูกนำเสนอเรื่องส่วนตัว หรือถูกช่างภาพอิสระที่เรียกกันว่า “ปาปาราซซี่” (paparazzi) แอบถ่ายภาพขณะที่ใช้ชีวิตส่วนตัว แล้วนำไปเผยแพร่ทางสื่อมวลชน หรือทางอินเทอร์เน็ต ได้รับความอับอายเดือดร้อนใจ และมีหลายรายขู่ว่าจะฟ้องช่างภาพอิสระดังกล่าว เป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา¹

เราจึงควรต้องให้ความสนใจในเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกันมากขึ้น ทั้งนี้ในเรื่องดังกล่าวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้คุ้มครองสิทธินี้ไว้ในมาตรา 34 และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับล่าสุด ได้คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ใน มาตรา 35 โดยได้มีการพัฒนาบทบัญญัติโดยนอกเหนือจากการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งแล้วยังคุ้มครองในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นอีกด้วย

การกระทำต่างที่มีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้น อาจเกิดขึ้นโดยจากเอกชนด้วยตนเองหรือโดยรัฐกระทำต่อเอกชนก็ได้ เช่น การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายของทุกประเทศ การดักฟังทางโทรศัพท์ การสะกดรอย การแอบบันทึกภาพและเสียง การเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการบริหารรัฐกิจทั่วไป เช่น ข้อมูลของผู้เสียภาษีตามประมวลรัษฎากร ข้อมูลสถิติตามกฎหมายสถิติแห่งชาติ การเก็บข้อมูลเพื่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทั่วไป ก็อาจเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้เช่นเดียวกัน

กรณีการกระทำที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวที่กระทำโดยเอกชนและเห็นได้ในทางปฏิบัติจนเป็นที่โต้แย้งกันอยู่ในทุกวันนี้ คือ การแสวงหาข่าว และการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ต่อสาธารณชนที่เจาะลึกในเรื่องส่วนตัวมากเกินไปจนเกิดการละเมิดต่อสิทธิ

¹ กุลพล พลวัน. (2548, 13 กันยายน). “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว กับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย.” บทความทางเศรษฐศาสตร์และทั่วไป 2005 ครั้งที่ 1 โดยมติชนรายวัน, 28, 10048. จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q3/article2005sep13p1.htm>

ความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ประชาชนให้ความสนใจและติดตามข่าวอยู่ตลอดเวลาในฐานะบุคคลของประชาชน ที่เรียกว่า “บุคคลสาธารณะ” (Public Figure) อาทิ ดารา นักแสดง นักร้อง นักเขียน นักการเมือง นักกีฬา นักธุรกิจ และบุคคลในวงสังคมชั้นสูง เป็นต้น

บุคคลสาธารณะ เป็นบุคคลประเภทที่ในทางกฎหมายถือว่าเป็นได้รับการคุ้มครองในเรื่องของความเป็นอยู่ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไปเนื่องจากถือเป็นบุคคลที่ก้าวเข้าสู่สาธารณะ หรือเป็นคนของประชาชน และมีการยอมรับที่จะมีความเป็นอยู่ส่วนตัวที่รอดพ้นจากสายตาของประชาชนที่น้อยกว่าบุคคลทั่วไป

โดยประชาชนจะให้ความสนใจติดตามข่าวคราวของบุคคลดังกล่าวอยู่เสมอ โดยผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ที่จะเฝ้าติดตามข่าวคราวของบุคคลสาธารณะอยู่ตลอดเวลา ทั้งเรื่องราวและตามติดเพื่อถ่ายภาพเหตุการณ์จนในบางครั้งเกิดการกระทบกระทั่งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การติดตามถ่ายภาพส่วนตัวโดยเหล่าปาปาราซซีที่ถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ที่ได้เกิดการร้องเรียน หรือฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกค่าเสียหาย หรือขอให้ศาลสั่งห้ามบุคคลที่กระทำการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัวของตนเข้าใกล้ และ เพื่อยุติการรังควานการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของตนดังกล่าว

ซึ่งนับเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจเพราะในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง หากมีการรุกรานเรื่องส่วนตัวมากเกินไป จนทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติสุขได้เหมือนบุคคลทั่วไป ก็จะมีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนย่อมมีสิทธินี้โดยเท่าเทียมกัน ดังนั้นในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงควรที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะไว้ด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้คุ้มครองสิทธินี้ไว้ในมาตรา 34 และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับปัจจุบัน ได้คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนี้ไว้ใน มาตรา 35 แต่ยังไม่มีความหมายอนุวัติการตามรัฐธรรมนูญ อาทิ ประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติมารับรองเรื่อง “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” อย่างชัดเจน

โดยในทางแพ่งจะต้องอาศัยบทบัญญัติทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ในเรื่องละเมิด มาตรา 420 และหากเป็นการกระทำอันเข้าข่ายที่จะก่อให้เกิดความรำคาญ(Nuisance) หรือเป็นการกระทำที่เป็นอันรังควานความสงบ เช่น การสะกดรอยตาม การแอบถ่ายภาพบุคคล การโทรศัพท์ไปหาบ่อยครั้งเกินไป การไปยืนเฝ้าหน้าบ้าน หรือการกระทำอื่นๆ ในทำนองเดียวกันซึ่งเป็นการรบกวนการใช้ชีวิตโดยปกติสุข และแม้จะเป็นบุคคลสาธารณะก็ตาม ก็อาจต้องรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 421

แต่โดยที่ประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย ดังนั้น ทุกฝ่ายรวมทั้งศาลจะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัด ศาลไทยจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งให้จำเลยกระทำหรืองดเว้นกระทำการได้อย่างกว้างขวางเหมือนศาลอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา²

ในทางคดีอาญา เช่น การนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์หรือทางวิทยุโทรทัศน์ มักจะฟ้องกันในเรื่องหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 หรือมาตรา 328 เพราะไม่มีกฎหมายที่บัญญัติในเรื่องการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้โดยชัดแจ้งเช่นเดียวกัน การดำเนินคดีกับผู้กระทำการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวจึงได้นำกฎหมายที่มีอยู่ที่พอจะเข้าข่ายในเรื่องดังกล่าวมาปรับใช้ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและคุ้มครองได้ในทุกกรณี

การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลในประเทศไทยในเรื่องอื่นๆ จะปรากฏในกฎหมายเฉพาะเรื่อง ดังจะกล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป เช่น³

การรักษาความลับของคนไข้โดยแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2526 หมวด 3 ข้อ 9 และกฎกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยมารยาทแห่งวิชาชีพตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลป์ พ.ศ. 2479

ทนายความต้องรักษาความลับลูกค้าตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และตามข้อบังคับว่าด้วยมารยาททนายความ

ผู้ที่ล่วงรู้ความลับของผู้อื่น โดยเป็นเจ้าพนักงานหรือโดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เภสัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความหรือผู้สอบบัญชี แล้วเปิดเผยความลับนั้น มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 323 จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตของลูกค้านักต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 มาตรา 16, 18 มาตรา 20 และมาตรา 25

พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 ให้สิทธิประชาชนขอทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลในเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น

พ.ร.บ. โทรเลขโทรศัพท พ.ศ. 2477 บัญญัติมาตรา 24 ห้ามการดักฟังทางโทรศัพทและมีโทษทางอาญา แต่ปัจจุบันได้มีกฎหมายหลายฉบับยินยอมให้มีการดักฟังทางโทรศัพทได้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมบางประเภท โดยให้ขออนุญาตจากศาลตาม

² แหล่งเดิม

³ แหล่งเดิม

เงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 มาตรา 14 จัตวา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 46 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 25 เป็นต้น

สำหรับทางด้านหนังสือพิมพ์ก็ได้มีการจัดทำข้อบังคับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ.2541 ข้อ 27 กำหนดว่า “หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ต่อมาสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้มีคำแถลงเมื่อปี 2546 เรื่องหนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวและภาพละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในข้อ 2 เรียกร้องว่า สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเห็นว่า ในการนำเสนอข่าวและภาพต่างๆ หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิส่วนบุคคล ของผู้ตกเป็นข่าวเป็นอันดับแรก และในปี 2548⁴ เนื้อหาในจดหมายข่าวได้นำเสนอรายละเอียดการประชุมรอบเพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ โดยกล่าวถึงคนทำหนังสือพิมพ์ให้มีความรับผิดชอบทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพมากขึ้น

กรณีที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ อาทิ นักแสดง หรือนักร้องรวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมได้รับความเดือดร้อนจากการนำเสนอเรื่องส่วนตัว หรือถูก“ปาปาราสซี่” แอบถ่ายภาพขณะที่ใช้ชีวิตส่วนตัว แล้วนำไปเผยแพร่ทางสื่อมวลชน หรือทางอินเทอร์เน็ต บางกรณีได้มีการขยายความเพิ่มเติมจนกลายเป็นข่าวที่ถูกพูดถึงกันเป็นอย่างมากในสังคม หรือทำให้เกิดข่าวลือเป็นวงกว้าง และทำให้บางคนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากเกิดความอับอายเดือดร้อนใจจากเรื่องดังกล่าวไม่น้อย

การนำเสนอข่าวในรูปแบบที่ได้มักจะได้รับความนิยมนิยมและถูกติดตามเป็นอย่างมาก คงหลีกเลี่ยงไม่พ้นเรื่องราวหรือภาพถ่ายส่วนตัวของพวกเขาเหล่านั้น โดยการนำเสนอมักจะออกมาในรูปแบบของข่าวที่มีลักษณะพูดต่อกันมาหรือกระแสวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่สามารถยืนยันถึงแหล่งข่าว หรือไม่อาจที่ยืนยันถึงข้อเท็จจริงได้ เป็นผลให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมที่เป็นผลสืบเนื่องตามมา

ยกตัวอย่างกรณีโดยสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวจากบุคคลดังกล่าว เช่นกรณีต่อไปนี้

5

⁴ จุลสาร “จดหมายข่าว”ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติฉบับเดือนมีนาคม 2548 จัดทำโดย คณะอนุกรรมการฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้เผยแพร่ออกไปสู่ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในส่วนกลางและภูมิภาคและต่อสาธารณชน

⁵ คอลัมน์จุลประกาย โดย webmaster สมาคมนักข่าววิทยุโทรทัศน์ไทย. จาก

http://www.thaibja.org/new_detail.asp?id=346

นางแบบชื่อดังอย่าง ชาร่า มาลากุล เลน เป็นคนหนึ่งที่เคยเจอเหตุการณ์กับการที่ช่างภาพแอบถ่ายกับภาพหลุดในอาชีพการงานการเดินทางแบบหรือภาพถ่ายจากการไปไหนมาไหนในชีวิตประจำวันของเธอแล้วนำไปขาย เธอกล่าวว่า สิ่งเหล่านี้สร้างความเสียหายให้กับเธอ นอกจากทำให้เสียชื่อเสียงแล้ว ยังถูกมองจากเพื่อนในวงการว่าเป็นคนชอบทำตัวเด่นดังอีกด้วย เธอกล่าวว่าเพื่อนดารานางแบบหลายคนต่างก็เจ็ดกับปาปาราซซีไปตามๆ กัน และค่อนข้างกลัวเวลามีคนมาทักและขอถ่ายรูป แต่เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งก็ทำใจยอมรับและปล่อยให้เป็นเรื่องธรรมดา

เช่นเดียวกับ วิกกี้ สุนิสา เจท์ ดาราสาวอีกคนหนึ่งที่ยอมมอโหสิกรรมให้ปาปาราซซีมือสมัครเล่นที่บันทึกภาพของเธอกับแฟนหนุ่มในสระน้ำไปโพสต์ในเว็บ ก่อนที่หนังสือพิมพ์จะนำไปตีพิมพ์และเล่นข่าวนี้ในทำนองขู่สาว และเป็นข่าวขายได้อีกวาระหนึ่งของหน้าบันเทิง โดยวิกกี้ให้สัมภาษณ์กับนิตยสารทีวี่วีว่า ไม่คิดว่าเรื่องส่วนตัวของเธอจะถูกนำไปขายแบบนั้น เพราะคิดอยู่เสมอว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะการถ่ายภาพในสระน้ำ เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เธอหวาดกลัวกับปาปาราซซีไปเลยและพลอยมีผลต่อชีวิตส่วนตัว ถึงขั้นไม่อยากออกไปไหนบ่อยนัก เพราะกลัวจะถูกเก็บภาพอีก แต่ถึงอย่างนั้นเธอก็ยอมรับว่า เป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้ เพราะกลายเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับหลายประเทศ เพียงแต่เธอตั้งคำถามว่า สำหรับเมืองไทยแล้ว เป็นเรื่องสังคมไทยต้องการให้เรื่องทำนองนี้เป็นเรื่องสาธารณะจริงๆ หรือเปล่า โดยกล่าวเพิ่มเติมว่าอยากให้มีความขอบเขตมากกว่านี้ โดยที่อย่างน้อยน่าจะมีกฎหมายที่ปกป้องคนในฐานะอย่างเธอบ้าง⁶

หรือกรณีที่มีทำให้เกิดประเด็นเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะกับสิทธิเสรีภาพทางอินเทอร์เน็ตหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นบุคคลสาธารณะทางด้านการเมืองอย่างในกรณีของ ดร.ฉันทย์ ทิวไผ่งาม หรือคุณอ้อ ส.ส. กทม.พรรคไทยรักไทย ผู้ถูกกล่าวหาทางอินเทอร์เน็ตว่าแอบไปมีอะไรกับผู้ชายใหญ่ในพรรค จนกลายมาเป็นข่าวหน้าหนึ่งในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ หรือแม้กระทั่งบนจอโทรทัศน์ต่างๆ⁷

และกรณีข่าวการตั้งครรภ์ของคัทลียา เจ้าหญิงแห่งวงการบันเทิงซึ่งได้ปกปิดเรื่องข่าวการตั้งครรภ์ของเธอและการปฏิเสธมาโดยตลอดจนกระทั่งออกมาแถลงข่าวเปิดเผยในเวลาต่อมา เรื่องดังกล่าวนี้เป็นที่มาให้สังคมได้ถกเถียงเรื่อง “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” และ “ความเป็นสาธารณะ” เพราะระหว่างสิ่งที่คนอยากรู้ กับ สิ่งที่แหล่งข่าวอยากบอก ก็มีความขัดแย้งกันอยู่ในบางครั้งและหากมีบางเรื่องราว หรือในบางแง่มุมที่เขาไม่อยากจะเปิดเผย อะไรคือตัวกำหนดขอบเขตของ

⁶ แหล่งเดิม

⁷ บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. (2548, 15 ธันวาคม). อ้อ-ฉันทย์” แปลงวิกฤตเป็นโอกาส. จาก

เรื่องราวความเป็นส่วนตัวที่จะบอกเล่าผ่านสื่อมวลชน จึงควรจะมีการพิจารณาถึงขอบเขตและความเหมาะสมในการนำเสนอเรื่องราวส่วนตัวของบุคคลสาธารณะด้วย

4.1 การคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ⁸

รัฐธรรมนูญฉบับเดิม พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ในมาตรา 34 มาตรา 35 และ มาตรา 37 แต่ได้กล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้โดยชัดแจ้งตามมาตรา 34 ซึ่งบัญญัติว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความ หรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิด หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

ในรัฐธรรมนูญมาตรา 34 และ มาตรา 35 กล่าวถึง การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว อีกทั้งในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองสถานโดย ปกติสุข⁹ และ มาตรา 37 ใจความว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารโดยชอบด้วยกฎหมาย¹⁰

แต่ทั้งนี้ข้อยกเว้นที่ไม่อาจมีสิทธิส่วนตัว ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 34 วรรค 2 และ มาตรา 37 กล่าวคือ กรณีเอกชนไม่อาจกล่าวอ้างสิทธิส่วนตัวได้ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ อันได้แก่ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ

⁸ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ฉบับเดิม และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ฉบับปัจจุบัน

⁹ มาตรา 35 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง เคหสถาน โดย ปกติสุขการเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

¹⁰ มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่ง สื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้ในทำนองเดียวกัน คือ การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว โดยกำหนดข้อยกเว้นที่ไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวไว้ในวรรค 2 กล่าวคือในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ อันได้แก่ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ และได้เพิ่มเติมเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการหาประโยชน์โดยมิชอบไว้ในวรรค 3

มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

4.2 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายของไทย

4.2.1 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา¹¹

1. ความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามมาตรา 326 ความว่า

“ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 คือ เมื่อมีการสื่อสารใดๆ หากมีการแสดงข้อความใดๆต่อบุคคลที่สามเข้ามารับรู้ด้วยแล้ว ซึ่งกฎหมายมิได้จำกัดวิธีการแสดงข้อความดังกล่าว โดยผู้กระทำมีเจตนา ไม่ว่าข้อความนั้นจะเป็นความจริงหรือความเท็จ และโดยบุคคลที่ถูกกล่าวถึงนั้นน่าจะเกิดความเสียหายถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังแล้วเป็น โดยเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยการกระทำที่เข้าลักษณะนี้

การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้มีข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329¹² โดยตามมาตรา 329 กล่าวถึงข้ออ้างที่ทำให้การกระทำการสื่อสารข้อมูลส่วนตัวไม่เป็น

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา(ฉบับที่18) พ.ศ.2550

¹² ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 บัญญัติว่า “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

ความผิดได้แก่ การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความเพื่อป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามธรรมเนียมของคลองธรรม หรือในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรือติชมด้วยความเป็นธรรมตามวิสัยประชาชนย่อมกระทำ และการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมในเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือการประชุม

2. ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ตามมาตรา 328 กล่าวว่า

“ ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณา ด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท”

การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา คือเมื่อมีการกระทำการหมิ่นประมาทอันเข้ามาตรามาตรา 326 โดยมีเจตนาและใส่ความบุคคลนั้นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ถูกใส่ความแล้ว และได้กระทำการดังกล่าวด้วยการโฆษณา ไม่ว่าจะทำให้ปรากฏโดยวิธีการใด ๆ กล่าวคือทำให้การใส่ความนั้น เป็นการป่าวประกาศให้บุคคลอื่นได้ทราบเป็นวงกว้าง จะเป็น ความผิดตามมาตรา 328 และมีโทษสูงขึ้นอีกด้วย

ส่วนข้อยกเว้น เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 เช่นเดียวกัน

3. ความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ตาม มาตรา 322 กล่าวว่า

“ ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไปเพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมายโทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การคุ้มครองโดยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 322 คือ เมื่อมีการเปิดเผยหรือเอาไปซึ่งจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ที่เป็นสิ่งที่สามารถจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร โดยลักษณะ

(1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม

(2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่

(3) ติชม ด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ

(4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม

ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

ของการกระทำคือเอาไปเพื่อลวงรู้ และ เพื่อนำข้อความในนั้น ไปเปิดเผย โดยการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด กฎหมายได้กำหนดโทษไว้

ข้อยกเว้นของบุคคลอาจมีข้อยกเว้นที่ไม่สามารถมีสิทธิส่วนตัวได้โดยบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ.2477 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่เปิดตรวจจดหมายได้ถ้าจำเป็น เป็นต้น

4. ความผิดฐานเปิดเผยความลับจากการเป็นเจ้าหน้าที่หรือมีอาชีพตามมาตรา 323

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 323 กล่าวถึงความผิดฐานเปิดเผยความลับของผู้อื่น โดยบุคคลบางประเภท โดยได้บัญญัติไว้ว่า

“ ผู้ใดลวงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ที่มีหน้าที่โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เกษัตริ์กร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอ ความ ทนายความ หรือ ผู้ตรวจสอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้น แล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรกเปิดเผยความลับอันตนได้ลวงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การคุ้มครองโดยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 323 คือ หากข้อความลับที่ตนได้รู้มานั้นเป็นเพราะเหตุที่ตนเป็นพนักงานผู้มีหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่เป็นแพทย์ พยาบาล ทนายความ ผู้สอบบัญชี หรือผู้ช่วยของบุคคลเหล่านี้ แล้วนำความลับนั้นเปิดเผยไม่ว่าจะโดยใช้สื่อใด ในประการนี้น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เพราะเมื่อเป็นความลับของบุคคลใดแล้ว บุคคลนั้นย่อมไม่ประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นลวงรู้ข้อความข้างสารนั้นๆ เนื่องจากจะเกิดความเสียหายตามมาได้

ข้อยกเว้นอาจมีได้ในกรณีเนื่องจากความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของสาธารณะหรือรัฐได้ตามกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ.2477 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่แจ้งความลับเกี่ยวกับการทำความผิดที่ตนได้รู้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่เจ้าพนักงานปกครอง¹³

5. ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจ ตามมาตรา 392

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 392 ถือเป็นความผิดลหุโทษ ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹³ พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ.2477 มาตรา10

การคุ้มครองตามกฎหมายมาตรานี้ คือ มุ่งรักษาความปลอดภัยของร่างกาย การที่บุคคล ถูกติดตามความเป็นอยู่ อยู่ตลอดเวลา เช่นการสะกดรอยตาม การใช้กล้องแอบจับภาพถ่ายตลอด หรือการโทรศัพท์ทักบ่อยครั้งจนเกินไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลผู้นั้นได้

โดยการปู้เชิญ จากคำนิยามโดย ท่านอาจารย์จิติ ดิงศรัทย์ ได้ให้ความหมายของคำว่าปู้เชิญไว้ คือ “การแสดงว่าจะทำให้เกิดภัยแก่เขาซึ่งจะเป็นภัยที่เกิดขึ้นในทันทีหรือต่อไปภายหน้าก็ได้” ส่วนองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้คือ เจตนาทำให้เกิดความกลัวหรือความตกใจ

โดยข้อยกเว้นที่จะไม่ต้องรับผิด ได้แก่ กรณีหากผลไม่เกิดก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย เนื่องจากความผิดฐานนี้เป็นความผิดที่ต้องการผลซึ่งคือความกลัวหรือความตกใจ และโดยที่ความผิดฐานนี้เป็นความผิดลหุโทษจึงไม่มีการพยายามกระทำความผิดฐานนี้

6. ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายเดือดร้อนรำคาญใจ ตามมาตรา 397

ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัลกระทำความด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแก หรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดฐานนี้เป็นความผิดลหุโทษที่ต้องกระทำโดยเจตนา คือ การที่ผู้กระทำความการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญใจ ในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล โดยการรุกร้าความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้เข้าไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตตามปกติได้ เป็นลักษณะหนึ่งของการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจด้วยเช่นกัน

4.2.2 การคุ้มครองสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹⁴

1. การละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามมาตรา 420 และคำสั่นไหมทดแทนตามมาตรา 438

มาตรา 420 กล่าวไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสั่นไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

การละเมิด เป็นการกระทำให้ผู้อื่นเสียหายโดยการล่วงสิทธิของผู้อื่น หรือเป็นการกระทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นโดยไม่มีสิทธิ จัดอยู่ในประเภทนิติเหตุ คือ แม้ผู้กระทำความมิได้ประสงค์จะก่อให้เกิดผลใดๆในทางกฎหมาย แต่การกระทำละเมิดก็ได้มีกฎหมายรองรับโดยกฎหมายได้บัญญัติให้เกิดสิทธิ หน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งการกระทำละเมิดนั้น

¹⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่13) พ.ศ.

ผู้เสียหายจึงมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากผู้อื่นที่ได้กระทำละเมิดต่อตนได้ตามกฎหมาย

กรณีละเมิดตามมาตรา 420 นี้ เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็น “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ของบุคคลเช่นเดียวกับชีวิตอนามัย เสรีภาพ ร่างกาย หากเกิดความเสียหายย่อมเป็นการละเมิดที่ผู้เสียหายสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิดได้

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในทางกฎหมายของกฎหมายแพ่งที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อจัดข้อขัดแย้งในการติดต่อกันระหว่างบุคคลและเพื่อกำหนดให้รู้ว่าบุคคลมีหน้าที่อย่างไรการกระทำเช่นใดจึงจะเป็นการล่วงสิทธิของบุคคลอื่น และมีได้มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษอย่างกฎหมายอาญา จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำเช่นนั้นจะเป็นความผิด แต่หากเมื่อมีการกระทำต่อบุคคลอื่นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ โดยผิดกฎหมายและเกิดความเสียหายแล้ว ความเสียหายนี้จะต้องแน่นอนพอที่จะให้เกิดการชดเชยทดแทนกันได้เพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นให้กลับสู่สภาพเดิมมากที่สุด

กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยมิได้ล่วงสิทธิหรือกระทำผิดต่อหน้าที่ที่มีต่อกันแล้ว ย่อมสามารถล่วงรู้และเผยแพร่ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้

โดยการล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่

- การล่วงรู้เนื่องจากวิชาชีพ อาทิเช่น ทนายความ แพทย์ พยาบาล นักบัญชี วิศวกร ฯลฯ
- การล่วงรู้โดยความยินยอมของเจ้าของข้อมูลในเรื่องส่วนตัวนั้น ๆ
- กฎหมายได้กำหนดอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติโทรเลข โทรศัพท์

พ.ศ.2477 มาตรา 10 พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484 มาตรา 42 เป็นต้น

- การมีอำนาจตามสัญญาที่ตกลงกันให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารส่วนตัวนั้นได้

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด ได้กำหนดข้อยกเว้นกรณีที่ไม้อาจมีสิทธิส่วนตัวได้ก็คือ กรณีที่ไม่เกิดผลความเสียหายจากการกระทำ ดังนั้นการกระทำใดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงแก่โจทก์แล้ว ย่อมทำได้ ซึ่งการพิสูจน์ว่า ได้รับความเสียหายหรือไม่เป็นเรื่องที่ส่วนมากแล้วโจทก์จะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งลักษณะพยาน

ส่วนเรื่องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 438 กล่าวว่า

“ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหาย ต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหาย อันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย”

มาตรา 438 เป็นบทบัญญัติทั่วไปในการกำหนดค่าเสียหายโดยการละเมิดสิทธิส่วนตัว ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายซึ่งตามมาตรา 438 วรรค 2 กำหนดค่าสินไหมทดแทนได้แก่ การคืนทรัพย์สิน, การใช้ราคา และค่าเสียหายอันพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้น

ความมุ่งหมายในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด คือการให้ผู้เสียหายได้กลับสู่ฐานะเดิมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งนอกจากต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนในสิ่งที่ผู้เสียหายต้องเสียไปแล้ว ยังรวมถึงผลประโยชน์และกำไรที่ควรจะได้ แต่ผู้เสียหายต้องขาดไปเพราะการละเมิดอีกด้วย

โดยกฎหมายให้อำนาจแก่ศาลในการใช้ดุลพินิจเพื่อกำหนดขอบเขตของค่าสินไหมทดแทนว่า จะใช้โดยวิธีใด และเพียงใด เพื่อที่จะเยียวยาผู้เสียหายกลับสู่ฐานะเดิมเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ย่อมเป็นดุลพินิจของศาลโดยอาศัยพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเป็นเกณฑ์

และแม้ความเสียหายที่ได้รับทางจิตใจไม่เป็นตัวเงินก็อาจจะต้องบังคับให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นตัวเงิน เพราะเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะพึงนำมาใช้แม้ว่าจะจะไม่ทดแทนกันได้เลยก็ตาม ส่วนจำนวนการชดเชย ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ใช้เป็นการทั่วไป จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลแต่ละคดี อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อสังเกตว่าตามแนวทางคำพิพากษาของไทยเรื่องการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจนั้น โดยหากเป็นความเสียหายทางจิตใจแต่เพียงอย่างเดียวกรณีไม่มีความเสียหายทางด้านร่างกายประกอบด้วย ปัจจุบันยังไม่มีแนวฎีกาที่ชัดเจนว่าศาลจะกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจแต่เพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้โจทก์มีหน้าที่นำสืบถึงข้อเท็จจริง อันเป็นที่มาแห่งการกระทำอันเป็นละเมิด และความเสียหายที่ได้รับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 84 โดยมีหลักว่า ผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นมีหน้าที่นำสืบ โดยในคดีละเมิดปกติโจทก์จะเป็นฝ่ายกล่าวอ้างว่าจำเลยทำละเมิด

ส่วนหน้าที่นำสืบเรื่องค่าเสียหาย ตามหลักของท่านอาจารย์ เจ็มซัย ชูติวงศ์ ได้แยกพิจารณาไว้เป็น 2 กรณี

กรณีแรก คือกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่ เป็นไปตามหลักทั่วไปที่ว่าโจทก์กล่าวอ้าง ถ้าจำเลยให้การปฏิเสธ โจทก์จึงต้องมีหน้าที่นำสืบ ถ้าหากโจทก์ก็ไม่อาจสืบได้ว่าตน “เสียหายเนื่องมาจากการกระทำของจำเลย” แล้ว ศาลย่อมไม่อาจพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบได้

กรณีที่สอง คือกรณีว่าจำนวนค่าเสียหายเป็นเท่าใด จะพิจารณาตามที่บัญญัติมาตรา 438 ได้กำหนดไว้ ฉะนั้น แม้ความเสียหายนั้นโจทก์ไม่อาจนำสืบได้ว่าเป็นจำนวนเท่าใด ศาลก็สามารถจำกำหนดให้ได้ เพราะศาลมีอำนาจตามมาตรา 438 วรรคแรก

กล่าวได้ว่าคดีที่มีความเสียหายต่อ “สิทธิ” ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายได้ตามมาตรา 438 วรรคแรก ที่กำหนดแนวทางให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทน โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบประกอบกับดุลพินิจของศาล ในการที่จะกำหนดความรับผิดชอบของจำเลยผู้กระทำละเมิดได้อย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ยังมีสิทธิเรียกค่าเสียหาย 5 กรณีที่กฎหมายลักษณะละเมิดกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ คือ

- (1.) ทำให้สูญเสียชีวิต ตามมาตรา 443
- (2.) ทำให้เสียหายต่อร่างกาย อนามัย ตามมาตรา 444
- (3.) ทำให้ขาดประโยชน์แรงงาน ตามมาตรา 445
- (4.) ค่าเสียหายต่อร่างกาย เสรีภาพ ที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ตามมาตรา 445
- (5.) ค่าเสียหายต่อชื่อเสียง ตามมาตรา 447

ดังนั้นหากความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นกรณีอยู่ในบังคับของมาตราใดเฉพาะก็ต้องวินิจฉัยไปตามความที่บัญญัติไว้ ส่วนที่อยู่นอกเหนือบทบัญญัติเฉพาะเรื่องแล้วก็ต้องพิจารณาวินิจฉัยไปตามบททั่วไปในมาตรา 438

2. การคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือเกียรติคุณตามมาตรา 423 และค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 447

มาตรา 423 บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืน ต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น ก็ดีหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดย ประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อ ความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้

ผู้ใดส่งข่าวสาส์นอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเอง หรือผู้รับข่าวสาส์นนั้น มีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่า เพียงที่ส่งข่าวสาส์นเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนไม่”

ส่วนมาตรา 447 บัญญัติว่า “บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ ใช้ค่าเสียหายหรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้”

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในส่วน
ของข้อมูลบุคคล จากการกระทำความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณทางทำมาหาได้และทางเจริญ
ของบุคคล โดยการไขข่าวแพร่หลายตามมาตรา 423

โดยเมื่อเทียบกับความผิดฐานหมิ่นประมาทตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
326¹⁵ จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่มีข้อสังเกตว่า บทบัญญัติ มาตรา 423 เป็นกรณี
ละเมิดได้ต่อเมื่อผู้สื่อสารกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันเป็นเท็จเท่านั้น ถ้าเป็นความจริง
แล้วจะไม่ใช่ความผิดตามมาตรา

โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาตรานี้จะต้องเกิดแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณประการหนึ่ง
หรือเกิดความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญอย่างอื่นอีกประการหนึ่ง เช่น เสียหายแก่
กิจการค้าขายที่เขาทำเพื่อดำรงชีพ

ทั้งนี้โดยนัยข้อความในวรรค 2 ของมาตรา 423 เป็นข้อยกเว้นความรับผิด เมื่อผู้รับ
ข่าวสารและผู้ส่งข่าวสารมีส่วนได้เสียในการกล่าวและรับข้อความนั้น โดยจะต้องเป็นผู้มี “ส่วนได้
เสียโดยชอบ” (Legal Interest) ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป แต่ทั้งนี้ก็จะพิจารณาตามหลัก
สุจริต การกล่าวข้อความใด ๆ ที่ผู้ส่งข่าวสารข้อมูลเข้าใจว่าผู้รับควรได้ประโยชน์โดยถูกต้องตาม
กฎหมายจากการส่งข่าวนั้นๆ

หากผู้ส่งมิได้รู้ว่าข้อความที่กล่าวนั้นไม่จริงผู้ส่งสารนั้นก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่มี
ความจงใจ และแม้ว่าการส่งข่าวโดยโดยไม่รู้ว่าเป็นความจริงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อก็ไม่
ต้องรับผิด

4.3 การคุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัติต่างๆ

1. พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.2484

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามกฎหมาย
การพิมพ์แล้ว มีเฉพาะในกรณีที่เป็สิ่งพิมพ์ประเภท “หนังสือพิมพ์” เท่านั้น สิ่งพิมพ์อื่นที่นอกจาก
หนังสือพิมพ์ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนตัวในส่วนของการข่าวสารข้อมูลส่วนตัวส่วนตัวกับการ
สื่อสารกำหนดไว้ใน มาตรา 41 มาตรา 42 และมาตรา 43 และมาตรา 65

¹⁵ มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดู
หมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิด...

มาตรา 41 บัญญัติว่า “หนังสือพิมพ์ใดโฆษณาเรื่องเกี่ยวกับบุคคลใดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และอาจจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น บุคคลนั้นอาจแจ้งเป็นหนังสือ ขอให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์นั้นแก้เอง หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องนั้น การแก้หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องที่ว่านี้ จะต้องลงพิมพ์ในฉบับที่จะออกโฆษณาต่อไปจากเวลาที่ได้รับคำขอดังกล่าวแล้ว หรือในฉบับที่ถัดไป

เมื่อได้แก้หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องที่ว่านี้โดยถูกต้องแล้ว สิทธิในการฟ้องของบุคคลผู้ขอแก้ทั้งทางแพ่งและอาญาเป็นอันระงับลง”

มาตรา 42 บัญญัติว่า “ถ้าข้อความใดที่ให้แก้หรือหนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องตามมาตรา 40 หรือมาตรา 41 นั้นขัดกับกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นการเลียดสีหรือผู้ขอให้แก้มิได้แจ้งชื่อและที่อยู่ของตนให้ชัดเจน บรรณาธิการก็ไม่ต้องแก้หรือนำลงพิมพ์”

มาตรา 43 บัญญัติว่า “เรื่องหรือข้อความที่ให้แก้หรือหนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธตามมาตรา 40 หรือ มาตรา 41 นั้น บรรณาธิการจะต้องแก้หรือลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นั้นโดยครบถ้วนในคราวเดียว และต้องให้อยู่ในหน้าเดียวกับเรื่องอันเป็นเหตุให้แก้หรือปฏิเสธนั้น

เรื่องหรือข้อความที่ให้แก้หรือหนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธตามวรรคก่อน ต้องนำลงพิมพ์ให้โดยไม่เรียกค่าธรรมเนียม แต่หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธนั้น ต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเรื่องอันเป็นเหตุที่ขอให้ลงหนังสือพิมพ์ซึ่งแก้หรือปฏิเสธนั้น มีอยู่ไม่ถึงครึ่งแนว (คอลัมน์) หรือครึ่งหน้าหนังสือพิมพ์ หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธต้องไม่เกินกว่าครึ่งแนวหน้าหนังสือพิมพ์ แล้วแต่กรณี โดยมีขนาดแนวและตัวอักษรในเนื้อเรื่องเช่นเดียวกัน

(2) ถ้าเรื่องอันเป็นเหตุที่ขอให้ลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธนั้น มีอยู่ตั้งแต่ครึ่งแนวหรือครึ่งหน้าหนังสือพิมพ์ขึ้นไป หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธต้องไม่เกินกว่าสองเท่าของเรื่องนั้นแล้วแต่กรณี โดยมีขนาดแนวและตัวอักษรในเนื้อเรื่องเช่นเดียวกัน

ถ้าหนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องเกินกำหนดที่ว่ามานี้เมื่อได้ออกโฆษณาแล้ว เจ้าของหนังสือพิมพ์มีสิทธิเรียกค่าธรรมเนียมเฉพาะในส่วนที่เกินจากผู้ขอให้ลงพิมพ์ตามอัตราค่าแจ้งความตามปกติได้

สิทธิขอให้แก้หรือลงหนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธดังว่ามานี้เป็นอันระงับลงภายหลังหกเดือนนับแต่วันที่หนังสือพิมพ์นั้นออกโฆษณา”

มาตรา 65 บัญญัติว่า “บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ใดละเลยไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนในการแก้ข้อความหรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธเรื่องตามมาตรา 40 มาตรา 41 หรือมาตรา 43 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท”

พิจารณาตามบทบัญญัติ มาตรา 41 ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข่าวสารข้อมูลของบุคคล ที่ได้ปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์โดยได้โฆษณาเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่เป็นความจริงและอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น และกฎหมายกำหนดวิธีการบรรเทาความเสียหายไว้โดยตรง คือ ให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์นั้นแก้ไขข้อความเอง หรือลงพิมพ์หนังสือซึ่งแก้หรือปฏิเสธข้อความที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงนั้น โดยลงข้อความให้ละเอียดตามที่ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 43

ทั้งนี้ สิทธิขอให้แก้ไขข้อความดังกล่าวมีกำหนดเวลาใช้สิทธิได้ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่หนังสือพิมพ์นั้นออกโฆษณา และหากบรรณาธิการละเลยไม่ปฏิบัติการแก้ไขตามกำหนดย่อมเป็นการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษทางอาญาไว้ คือ โทษปรับ มีข้อสังเกตว่าจำนวนของโทษปรับนั้นต่ำมากคือหนึ่งร้อยบาทเท่านั้น เนื่องจากกฎหมายได้ออกมาเป็นเวลานานมากแล้ว

การให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามกฎหมายการพิมพ์เห็นว่า มีการให้ความคุ้มครองเพียงบางส่วน กล่าวคือ เฉพาะ ข้อมูลข่าวสารที่คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริงเท่านั้น แต่หากเป็นการเผยแพร่โฆษณาเรื่องส่วนตัวของบุคคลที่เป็นความจริงและไม่เกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น หนังสือพิมพ์ย่อมสามารถจะกระทำได้

และเนื่องจาก กฎหมายการพิมพ์ ห้ามการขาย จ่ายแจก ซึ่งสิ่งพิมพ์ที่มีโฆษณาอันอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแม้เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด บุคคลนั้นก็ไม่ว่าจะมีช้อยกเว้นในสิทธิส่วนตัวตามกฎหมายฉบับนี้ได้ เช่นเดียวกับกรณีความมั่นคงแห่งรัฐ

2. พระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ.2447

กฎหมายฉบับนี้เป็นการควบคุมการสื่อสารประเภทการสื่อสารส่วนบุคคลโดยเฉพาะ แต่ก็ยังมีการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของบุคคลตามกฎหมายนี้ ปรากฏในมาตรา 24 มาตรา 25 และมาตรา 28

มาตรา 24 “ผู้ใดใช้อุบายอย่างใดๆ โดยมีชอบด้วยกฎหมายเพื่อล่วงรู้หรือ ดิดต่อถึงกันซึ่งเนื้อความในข่าวสาร โทรเลขโทรศัพท์ใด ๆ ท่านว่าผู้นั้นมีความ ผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ”

มาตรา 25 “ผู้ใดเอาความหมายของอาณัติสัญญาณ หรือข่าวสาร โทรเลขโทรศัพท์ทั้งหมด หรือบางส่วนไปแพร่พรายแก่บุคคลใด ๆ ผู้ไม่มีสิทธิ จะรู้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกิน พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 28 “ผู้ใดส่งหรือจัดให้ส่งโดยทางโทรเลขหรือโทรศัพท์ซึ่ง ข่าวดารอันตนรู้ว่าเป็นเท็จหรือที่ตนแต่งขึ้น และน่าจะก่อให้เกิดเสียหายแก่ ประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เนื่องจากความเป็นส่วนตัวในการสื่อสารนี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการ และควรได้รับความคุ้มครอง

ความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 24 กำหนดให้การล่วงรู้หรือติดต่อซึ่งเนื้อความในข่าวสารทางโทรเลขหรือโทรศัพท์ โดยวิธีการที่มีชอบด้วยกฎหมายคือโดยการใช้อุบายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยกฎหมายให้ความคุ้มครองการสื่อสารส่วนบุคคล ที่ใช้สื่อโทรศัพท์และโทรเลขให้เป็นไปอย่างปราศจากการสอดแทรกจากบุคคลอื่น

ความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 25 กล่าวถึง ความผิดที่เกิดจากการนำข่าวสารอันดี สัญญาณโทรเลขโทรศัพท์ไปแพร่พรายแก่บุคคลที่ไม่มีสิทธิที่จะรู้โดยการทำใหรู้ซึ่งข่าวสารข้อความที่ส่งถึงกัน หรือสัญญาณโทรเลข ไม่ว่าจะป็นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ป็นความผิดตามกฎหมายนี้แล้ว

ความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 28 กำหนดให้ผู้ส่งหรือจัดให้ส่งข่าวสารทางโทรเลขหรือโทรศัพท์ที่ตนรู้ว่าเป็นเท็จหรือไม่มีมูลความจริงเนื่องจากแต่งขึ้นมาเอง ป็นความผิด ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเพียงแต่ “น่าจะก่อความเสียหายขึ้น” ก็ป็นความผิดแล้ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในส่วนข้อมูลข่าวสารได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ เมื่อการล่วงรู้เนื้อความโดยมิชอบจากการโทรเลขโทรศัพท์ การนำไปเผยแพร่หรือแพร่พรายให้แก่บุคคลอื่นรับรู้ด้วยตลอดจนกรณีส่งหรือจัดส่งข้อมูลข่าวสารใดๆอันเป็นเท็จก็ป็นความผิดเช่นเดียวกัน

การกักจกดหมาย ไปรษณียบัตร โทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสารอื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลขของผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 105¹⁶คือ ต้องขอคำสั่งศาลโดยแสดงให้ศาลเห็นถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องกระทำเช่นนั้น แต่มาตรา

¹⁶ มาตรา 105 “จดหมาย ไปรษณียบัตร โทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสาร อื่นซึ่งส่งทางไปรษณีย์และโทรเลขจากหรือถึงผู้ต้องหาหรือจำเลยและ ยังมีได้ส่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ต้องการเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนได้สวน มูล ฟ้อง พิจารณา หรือการกระทำอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายนี้ ให้ขอคำสั่งจากศาลถึงเจ้าหน้าที่ ไปรษณีย์โทรเลข ให้ส่งเอกสารนั้นมา

ถ้าอธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นว่าเอกสาร นั้นต้องการใช้เพื่อการดังกล่าวแล้ว ระหว่างที่ขอคำสั่งต่อศาลมีอำนาจ ขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายไปรษณีย์โทรเลขเก็บเอกสารนั้นไว้ก่อน

บทบัญญัติแห่ง มาตรานี้ ไม่ใช้ถึงเอกสารได้ตอบระหว่างผู้ต้องหา หรือจำเลยกับทนายความของผู้นั้น”

105 ไม่ได้บัญญัติให้มีการดักฟังทางโทรศัพท์ได้ ดังนั้นหากบุคคลใดรวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐกระทำการดักฟังทางโทรศัพท์ก็จะเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าว

ข้อยกเว้นตามกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้แต่โดยเฉพาะการสื่อสารส่วนบุคคลที่ใช้สื่อทางโทรเลข สิ่งพิมพ์หรือเอกสารอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์และโทรเลขเท่านั้น ตามที่บัญญัติตามมาตรา 10 เป็นกรณีที่บุคคลไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวได้หากมีเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม คือความมั่นคงแห่งรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

มาตรา 10 บัญญัติว่า “ในเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ข่าวสารใดเกี่ยวข้องกับกลอุบายใด ๆ ที่จะชักจูงให้กระทำ หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำอย่างใด ๆ อันเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่โทรเลขอาจ

(1) จดการส่งข่าวสารนั้นไว้ แล้วรีบรายงานไปยังรัฐมนตรี เพื่อจะได้ออกคำสั่งเป็นเด็ดขาด หรือ

(2) ส่งข่าวสารไป แต่ให้ส่งสำเนาข่าวสารนั้นแก่เจ้าพนักงานปกครองท้องถิ่น

ส่วนการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่ไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจไว้ ดังนั้นการสื่อสารส่วนบุคคลโดยสื่อโทรศัพท์จึงเป็นสิทธิส่วนตัวของเอกชนที่ไม่ว่ารัฐหรือเอกชนอื่นใดจะก้าวล่วงมิได้ จึงไม่มีข้อยกเว้นในการมีสิทธิส่วนตัวตามกฎหมายนี้

3. พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498

การให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ในมาตรา 10 และ มาตรา 21

มาตรา 10 “ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือจัดให้ส่งวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์อันตนรู้หรือเป็นเหตุ หรือที่มิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติหรือประชาชน”

มาตรา 21 “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากบทบัญญัติมาตรา 10 ได้กำหนดห้ามการกระทำในสองลักษณะ คือ ห้ามส่งเองหรือจัดให้ผู้อื่นส่ง ไม่ว่าจะเป็นรายการวิทยุกระจายเสียงหรือรายการโทรทัศน์ โดยสิ่งที่ห้ามคือการเจตนาส่งรายการหรือข้อมูลข่าวสารใดๆที่ตนรู้หรือเป็นเหตุ และยังห้ามส่งรายการหรือข้อมูลข่าวสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้ส่งออกอากาศ กล่าวคือข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติหรือประชาชนเป็นส่วนรวมโดยผู้กระทำความผิดเช่นนั้นต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัตินี้

ข้อยกเว้นที่บุคคลไม่อาจอ้างสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ได้ คือ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นความเท็จ ซึ่งสามารถที่จะส่งวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ได้โดยไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่าในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงแต่เจ้าของไม่ประสงค์ที่จะตกเป็นข่าวหรือไม่พึงประสงค์ที่จะเผยแพร่ข้อมูลนั้น อีกทั้งข้อมูลดังกล่าวก็ไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ หากเกิดกรณีที่มีการส่งข่าวสารข้อมูลดังกล่าวหรือจัดให้ส่งวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์แล้วเกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลนั้นถือว่าอยู่นอกเหนือจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากกฎหมายนี้ถือเป็นกฎหมายเฉพาะ

4. พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ.2473

กฎหมายให้ความคุ้มครอง ปรากฏในมาตรา 4

มาตรา 4 “ท่านห้ามมิให้ทำ หรือฉาย หรือแสดง ณ สถานที่มหรสพซึ่งภาพยนตร์ หรือประกาศ กอปรด้วยลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ถึงแม้เพียงว่าการทำ ฉาย หรือการแสดงภาพยนตร์ หรือประกาศนั้น งามจะมีผลเช่นนั้น ท่านก็ห้ามดุจกัน”

ตามกฎหมายฉบับนี้ มิได้คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยตรงตามกฎหมายอื่นๆ ที่ได้พิจารณา แต่หากมีกรณีก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเอกชน ซึ่งหากพิจารณาได้ว่าเรื่องราวส่วนตัวนั้นเป็นสิ่งที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีแล้ว ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติมาตรานี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของนายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณา และสภาภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีนั้นโดยมากเป็นเรื่องสาธารณะประโยชน์มากกว่าประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน

การเผยแพร่กฎหมายได้กำหนดอนุญาตให้กระทำได้เมื่อดำเนินการขออนุญาตตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และเรื่องราวที่ทำการเผยแพร่นั้นอาจเกี่ยวเนื่องกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลหนึ่งก็ได้ หากเรื่องนั้นไม่ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อยกเว้นที่ไม่อาจอ้างถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ คือในกรณีที่ข่าวสารข้อมูลของตนที่ปรากฏในสื่อภาพยนตร์นั้น ขัดต่อประโยชน์ของสาธารณะ กล่าวคือถ้าเป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีแล้ว เอกชนแม้ได้รับความเสียหายก็ไม่อาจยกขึ้นกล่าวอ้างได้

กฎหมายนี้ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของมหาชนโดยทั่วไป ซึ่งอยู่เหนือผลประโยชน์ของเอกชน ตลอดจนถึงความนึกคิดในแง่ของจิตใจ จริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น ๆ ณ เวลานั้น เป็นหลักในการพิจารณา

5. พระราชบัญญัติสิทธิแห่งชาติ พ.ศ.2508

ตามกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ใน มาตรา 21 และ มาตรา 24

มาตรา 21 บัญญัติว่า “บรรดาข้อความหรือตัวเลขเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่ ได้กรอกในใบแบบหรือใบกำหนดข้อมูลนั้นต้องถือเป็นความลับโดยเคร่งครัด

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลข นั้นแก่บุคคลใดๆ ซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ แก่การสอบสวน หรือการพิจารณาคดีที่บุคคลนั้นต้องหาว่ากระทำความผิดต่อพระราช บัญญัตินี้”

มาตรา 24 บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา21 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

โดยตามบทบัญญัติมาตรา 21 ได้กำหนดห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยบรรดาข้อความหรือตัวเลขที่ได้กรอกไว้ในใบแบบหรือใบกำหนดข้อมูลแก่บุคคลอื่นที่ไม่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดว่าข้อมูลเหล่านั้นถือเป็นความลับและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยหากฝ่าฝืนไม่กระทำตามที่จะมีโทษทั้งจำและปรับตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 24

ข้อยกเว้นที่ไม่อาจอ้างถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว คือ หากเป็นกรณีที่ต้องเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่บุคคลนั้นต้องหาว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

กล่าวได้ว่าการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งที่เป็นข้อความหรือตัวเลขถือเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในทางสถิติแห่งชาติ ผู้ที่นำไปเปิดเผยหรือเผยแพร่โดยไม่มีอำนาจ ย่อมมีความผิดทางอาญา

6. พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 ประกอบข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529

ข้อ11ในหมวดที่ 3 มรรยาทของทนายความต่อตัวความได้กำหนด ห้ามเปิดเผยความลับของลูกความที่ได้รู้ในหน้าที่ของทนายความ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากลูกความนั้นแล้ว หรือโดยอำนาจศาล

โดยข้อ4 เป็นหมวดทั่วไปตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 กล่าวว่า

“ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความ”

และตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

มาตรา 51 บัญญัติว่า “ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับ ว่าด้วยมรรยาททนายความการกำหนดมรรยาททนายความให้สภาทนายความตราเป็นข้อบังคับ

ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ที่สภาทนายความตราขึ้น ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความ”

มาตรา 52 บัญญัติว่า “โทษผิดมรรยาททนายความมี 3 สถาน คือ

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือ
- (3) ลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

ในกรณีประพฤติผิดมรรยาทความเล็กน้อยและเป็นการผิดครั้งแรก ถ้าผู้มี อำนาจสั่งลงโทษตาม มาตรา 66 มาตรา 67 หรือ มาตรา 68 แล้วแต่กรณี เห็นว่ามีเหตุอันควรงดโทษ และงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทัณฑ์ บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้”

กล่าวได้ว่า สำหรับทนายความต้องรักษาความลับของลูกค้าโดยทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ ข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความอาศัยบทบัญญัติ ข้อ 4 และ 11 ในข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ.2529 หากฝ่าฝืนจะมีความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 51 โดยทนายความที่ประพฤติผิดมรรยาททนายความมีโทษ 3 สถาน กำหนดไว้ในมาตรา 52 คือ ภาคทัณฑ์ ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกิน 3 ปี และลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องรับผิดและบุคคลไม่อาจที่มีความเป็นอยู่ส่วนตัว คือ กรณีการเปิดเผยความลับของลูกค้าในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากตัวความเองแล้ว หรือโดยศาลอนุญาตโดยใช้อำนาจศาล

7. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติได้ให้สิทธิประชาชนทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการได้แต่ทั้งนี้ก็ได้มีข้อยกเว้นไว้ตามหมวด 3 ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาตรา 24 และได้มีการยกเลิกวิธีการปฏิบัติที่จะให้มีการตรวจเลือกบุคคลบางกลุ่มเพื่อหาเชื้อโรคเอดส์ เช่น นิสิตแพทย์ พระภิกษุ ข้าราชการ หรือผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาในสถานบริการเพื่อตรวจหาสารเสพติดบางประเภท และอื่นๆ โดยเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตส่วนตัวของประชาชนโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้

มาตรา 9 “ภายใต้บังคับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด...(ตามมาตรา 1 อนุมาตรา (1) – (8))

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือ มาตรา 15 อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มี คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้อีก ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะ มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง”

มาตรา 24 “หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอม เป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้อ้างอิงตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(3) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูล ข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(4) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อ หรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(5) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดู คุณค่าในการเก็บรักษา

(6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการ ฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(8) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริง ดังกล่าว

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดง การเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูล ข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

8. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลบัตรเครดิต พ.ศ. 2545

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตของลูกค้าต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 16 , 18 มาตรา 20 และมาตรา 25 ดังนี้

มาตรา 16 “บริษัทข้อมูลเครดิตต้องทำการประมวลผลข้อมูลจากสมาชิกหรือจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา 18 “เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและประมวลผลข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต ให้สมาชิกส่งข้อมูลของลูกค้าของตนแก่บริษัทข้อมูลเครดิตที่ตนเป็นสมาชิก และแจ้งเป็นหนังสือให้ลูกค้าของตนทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งไปภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งข้อมูลแก่บริษัทข้อมูลเครดิตแต่การส่งข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการพิจารณาชำระสินเชื่อ และการพิจารณาชำระราคาสินค้าหรือบริการ โดยบัตรเครดิตให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต ให้สมาชิกแจ้งให้ลูกค้าของตนทราบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา 20 “ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่ประสงค์จะใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ รวมทั้งการรับประกันภัย การรับประกันชีวิต และการออกบัตรเครดิต ทั้งนี้ จะต้องได้รับคำยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลเพื่อให้เปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการนั้นก่อน

นอกจากการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการตามวรรคหนึ่ง ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลได้ในกรณีดังต่อไปนี้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลก่อน...”

มาตรา 25 “เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองให้เป็นธรรมแก่เจ้าของข้อมูลให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิดังต่อไปนี้...”

4.4 การคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่นของไทย

1. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2526 ในหมวด 3 ข้อ 9 ซึ่งกำหนดขึ้นโดยแพทยสภา กล่าวว่า

“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย ซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการ ประกอบวิชาชีพ

เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่”

2. กฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยมารยาทแห่งวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการควบคุมประกอบโรคศิลป์ พ.ศ.2579ซึ่งบัญญัติไว้โดยมีข้อความทำนองเดียวกันข้างต้นคือ

“ ผู้ประกอบวิชาเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยซึ่งตนได้ทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือหน้าที่”

3. กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความตามในมาตรา58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 กล่าวว่า การเซ็นเซอร์จดหมายของผู้ต้องขังของราชทัณฑ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันการก่อเหตุร้ายต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479

บทที่ 5

วิเคราะห์แนวทางพัฒนากฎหมายไทยในการบัญญัติเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

เมื่อกล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวประกอบกับการสื่อสารหรือข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันการก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวโดยการไขข่าวแพร่หลายหรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นบนสิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวันเนื่องจากประการหนึ่ง หน้าที่ของสื่อคือนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ซึ่งรูปแบบของการนำเสนอเรื่องต่างๆ มีหลายรูปแบบ และการนำเสนอจะมีเรื่องราวหรือหัวข้อที่แตกต่างกันออกไปและมีหลายกรณีที่มีการนำเสนอมีการก้าวล่วงสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวอ้างเกิดขึ้น

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว คือสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างสันโดษหรือโดยลำพังของบุคคลหนึ่ง ๆ โดยปราศจากการเปิดเผยหรือเผยแพร่โดยไม่ชอบและไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งสิทธิส่วนตัวในความหมายอย่างง่ายก็คือ สิทธิในการดำเนินชีวิตตามอัธยาศัยของตนเองโดยชอบเท่าที่ไม่ผิดกฎหมาย

โดยที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การดำเนินชีวิตของเอกชนในสังคมต้องปรับตัวให้ทันต่อความเจริญทางด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของการสื่อข้อมูลข่าวสาร ก็มีการพัฒนาเครื่องมือหรือ “สื่อ” เพื่อให้เกิดความรวดเร็วฉับไว และมีประสิทธิภาพยิ่งในการสื่อสารถึงกันในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น กล้องถ่ายรูปคุณภาพสูง โทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตัว โทรสาร หรือการสื่อสารสาธารณะหรือสื่อมวลชน เช่น เคเบิลทีวี ดาวเทียมสื่อสาร การสื่อสารโดยระบบเคเบิล คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ต้องยอมรับว่าการติดต่อสื่อสารของเอกชนเป็นไปอย่างไร้ซึ่งพรมแดนมาขวางกั้นซึ่งยากที่จะครอบคลุมได้อย่างทั่วถึง

การพัฒนาดังกล่าวแม้ว่าจะเกิดความก้าวหน้าทางวัตถุการติดต่อสื่อสารที่ฉับไวและทันสมัย แต่ยังมีผลกระทบบางส่วนที่เกิดขึ้นแก่เอกชนในสังคมข่าวสาร นั่นคือมีการก้าวล่วงในสิทธิส่วนตัวได้ง่ายขึ้นจากสื่อต่าง ๆ นั้นเอง

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 35 จึงได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิชนิดนี้ไว้ มีใจความว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ โดยมีขอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

บทบัญญัติดังกล่าวได้ถูกบัญญัติขึ้นเนื่องจากประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าระบบการเมืองกฎหมาย และการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถปฏิบัติตามกติกาได้โดยไม่มีข้อขัดข้อง แต่อย่างไรก็ดี ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องดำเนินการเพื่อนำวัตรตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ทั้งกระบวนการด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ที่จะทำให้บทบัญญัติต่างๆของกติกาได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกติกาให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติอีกหลายฉบับและบางฉบับได้บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีด้วย

เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ข้อ 17 บัญญัติว่า

“1. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เกลสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และอาจถูกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยมิชอบด้วยกฎหมายมิได้

2. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบหลู่เช่นว่านั้น”

ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องทำการบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรับรองสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆที่ทั่วโลกได้ยอมรับกันทั้งนี้สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลย่อมถูกคุ้มครองด้วยเช่นกัน และที่สำคัญคือเนื่องจากการที่เริ่มมีการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในรูปแบบต่างๆมากยิ่งขึ้นในสังคมปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนตัวไว้ กล่าวคือห้ามมีการละเมิด ยกเว้นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถูกร่างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 อันมีสาเหตุเนื่องจากการที่สถานการณ์ในประเทศมีการผูกขาดอำนาจของรัฐและการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม, ความไม่โปร่งใสในกิจกรรมการเมืองและเล็งเห็นความล้มเหลวของระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อีกประการหนึ่งคือเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ยังคงไม่ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองเท่าที่ควร

ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงมีสาระสำคัญที่มุ่งจะแก้ไขถึงปัญหาดังกล่าว โดยได้กำหนดการดำเนินการไว้ 4 แนวทางด้วยกัน คือ

1. ลดการผูกขาดอำนาจรัฐและจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม
2. ทำให้การดำเนินการทางการเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม
3. ทำให้ระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีความเข้มแข็งและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. คุ้มครอง ส่งเสริม สิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้มีบทบัญญัติเพิ่มสิทธิของประชาชนมากกว่าเดิม และมุ่งคุ้มครอง ส่งเสริมและขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ ในเรื่องของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิดเพิ่มขึ้นโดยบัญญัติไว้ในมาตรา 35 ดังนี้

มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหาหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ โดยมีขอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

โดยเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติจากเดิมที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ไว้ว่า

มาตรา 34 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของ บุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ ส่วนตัวจะ กระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

เมื่อวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบทบัญญัติทั้งสองแล้วเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา 35 ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้น ได้เนื้อความในวรรคแรกและวรรคสองยังคงวางหลักแบบเดิมตามรัฐธรรมนูญในฉบับก่อนกล่าวคือ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว และไม่สามารถที่จะทำการพูดหรือการกระจายข่าวไม่ว่าจะโดยวิธีใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายถึงครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น ยกเว้นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ในส่วนบทบัญญัติวรรคสาม ที่ได้บัญญัติเพิ่มเติมมาอันมีความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ โดยมีขอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” กล่าวได้ว่าในวรรคสาม ได้วางหลักเกณฑ์ในการที่จะมุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบเพิ่มขึ้นมา เนื่องจากปัจจุบันได้มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยนำไปใช้โดยการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปแอบอ้างหรือนำไปใช้ในการอื่นๆ ทำให้เจ้าของข้อมูลเกิดผลกระทบคือได้รับความเดือดร้อนและเกิดความเสียหายตามมาจากการกระทำอันเข้าลักษณะดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น นำข้อมูลในบัตรประชาชนที่ไว้ใช้เป็นเอกสารประกอบในการทำธุรกรรมต่างๆ หรือนำภาพแอบถ่ายของบุคคลไปเผยแพร่หรือแอบอ้าง เป็นต้น และยุคที่เทคโนโลยีได้ก้าวไกลประกอบกับช่องทางสื่อสารมีความสะดวกมากขึ้น ทำให้เป็นผลที่จะเกิดกรณีดังกล่าวในรูปแบบต่างๆ มีมากขึ้นตามไปด้วย การวางหลักเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นนี้ถือเป็นมาตรการที่ดีในการแก้ไข และ ป้องกันจากการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปใช้

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นจะถูกล่วงล้ำได้ง่าย โดยที่ผู้อื่นที่ก้าวล่วงซึ่งสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นไม่มีสิทธิแต่อย่างใดและอาจเป็นไปได้ว่า คนทั่วไปไม่คิดว่าการล่วงรู้ข้อมูลเหล่านั้นหรือการนำไปเผยแพร่ซึ่งข้อมูลส่วนตัวนั้น เป็นการกระทำความผิด การกระทำความผิดจึงมีลักษณะเป็นการใช้เสรีภาพที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่คนอื่น

การพิจารณาต่อกรณีดังกล่าว จึงต้องใช้กลไกในทางกฎหมายมาใช้เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมถึงการเสนอแนวทางเพื่อป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลเพื่อความสงบสุขของปัจเจกชนนั้นๆ

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความ หรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติดังที่ได้

กล่าวไว้ในข้างต้นนั้น ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายอนุวัติการ เช่น ประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง

เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกฎหมายที่นำมาใช้บังคับได้คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด และประมวลกฎหมายอาญาในฐานความผิดต่อชื่อเสียง ซึ่งพอที่จะเป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองในเรื่องการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายต่อสาธารณชนที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัว แต่ทั้งนี้เนื่องด้วยประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย ศาลที่พิจารณาคดีจึงต้องตีความตามตัวบทที่บัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

การกระทำต่างๆ อันมีผลกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้น อาจเกิดขึ้นได้ทั้งโดยเกิดจากเอกชนด้วยกันเองหรือโดยรัฐกระทำต่อเอกชนก็ได้ ในทางปฏิบัติการละเมิดโดยเอกชน มีแนวโน้มว่าจะเกิดมากขึ้นทุกที เช่น การแสวงหาข่าว และการเสนอข่าวของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ แบบเจาะลึกมากขึ้นจนเกินไป ก็จะเกิดการละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่ตกเป็นข่าวได้ และในบางกรณีอาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยหากการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ พิจารณาได้ดังต่อไปนี้

ประการแรกในการพิจารณาการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับบทบัญญัติความผิดฐานละเมิดมาตรา 420 ในปัจจุบัน จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญไว้โดยชัดแจ้ง โดยมิได้กล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้โดยตรง แต่ทั้งนี้เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องของการนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้ในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เรียกกันโดยทั่วไปหรือการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั่นเอง

มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

กรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็น “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ของบุคคลเช่นเดียวกับชีวิตอนามัย เสรีภาพร่างกายและทรัพย์สิน หากเกิดความเสียหายถือเป็นการละเมิด หลักการละเมิดเกิดจากการล่วงละเมิดสิทธิหน้าที่ กล่าวคือ บุคคลทั่วไปย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมาทำละเมิด หากผู้ใดทำละเมิดก็เป็นการล่วงละเมิดของเขา ผิดหน้าที่ที่มีต่อบุคคลอื่นด้วย โดยผู้เสียหายสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิดได้

โดยการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกรณีละเมิดนี้ กฎหมายให้การคุ้มครองโดยต้องพิจารณา ว่ามีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และลักษณะของการ

กระทำนั้น ๆ เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า การกระทำที่ไม่มีอำนาจ หรือไม่มีสิทธิที่จะทำดั่งนั้น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด แต่หากผู้กระทำได้กระทำต่อบุคคลอื่นจนเขาเสียหายโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การกระทำนั้นก็เป็นละเมิดได้

จากตัวบทกล่าวไว้ว่า กรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองชีวิต อนามัย เสรีภาพ ร่างกาย และสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด จากบทบัญญัติดังกล่าว พิจารณาว่า สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นการให้ความคุ้มครองในความหมายของคำว่า “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ตามมาตรา 420

เนื่องจากคำว่าสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งควรมีแนวทางพิจารณาตามแนวคิดที่ว่า สิทธิตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะสิทธิที่มีกฎหมายบัญญัติรับรองเป็นการชัดเจนเท่านั้น เพราะการตรากฎหมายเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของกฎหมาย หากต้องรอให้มีการตรากฎหมายบัญญัติเพื่อที่จะให้ความคุ้มครองแก่สิทธิที่บุคคลหนึ่งมีอยู่และบุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพ ดังเช่น กรณีของ “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” นี้ ก็จะเป็นความเสียหายที่ยังไม่มีการเยียวยาชดใช้ และสังคมก็จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้โดยสงบสุข

โดยที่สิทธิส่วนตัวอยู่ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 420 เพราะชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และทรัพย์สินนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องเป็นสิทธิส่วนบุคคลทั้งนั้น สิ่งเหล่านี้จึงน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” และ “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ควรมีความหมายถึง “สิทธิ” ที่กฎหมายรับรองให้ทุกประเภท และสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนี้ก็ได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนแล้ว เพียงแต่ยังไม่มีการบัญญัติรับรองรับในเรื่องนี้โดยตรงเท่านั้น ดังนั้น “สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง” จึงหมายความว่ารวมถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วยเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนี้ ควรมีกฎหมายที่บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวนี้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายที่ตรงตามเป้าหมายและสามารถเยียวยาชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อความสงบสุขในสังคม

5.1 การกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวกับความรับผิดชอบละเมิดและหมิ่นประมาท

เรื่องการหมิ่นประมาทเป็นกรณีที่มักจะมีประเด็นควบคู่มากับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว เพราะการหมิ่นประมาทเป็นการรบกวนความเป็นปกติสุขด้านเกียรติยศ ชื่อเสียงและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ประการหนึ่งที่มีความสำคัญภายใต้แนวคิดที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตตามปกติสุขโดยลำพังและปราศจากการรบกวนอันมิชอบด้วยกฎหมาย การกล่าวหรือไขว่คว้าแพร่หลายเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ ย่อมเป็นการก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลนั้น

การหมิ่นประมาทอาจเกิดได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญา ที่เรียกว่าการหมิ่นประมาททางแพ่งนั้นจริงๆแล้ว คือ กรณีเข้าตามบทบัญญัติลักษณะละเมิดนั่นเอง

โดยความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บทบัญญัติมาตรา 423 อันเป็นบทบัญญัติเฉพาะไว้เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนตัวของบุคคลประการหนึ่ง ความผิดลักษณะนี้มีความใกล้เคียงกับความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญา แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายในมาตรา 423 นี้มีข้อจำกัดว่าต้องที่เป็นเรื่องที่ฝ่าฝืนต่อความเป็นจริงเท่านั้น จึงจะเป็นความผิดและสามารถที่จะเรียกร้องค่าเสียหายได้

ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข่าวหรือข้อมูลข่าวสารจำนวนไม่น้อย ที่ถูกละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและเกิดความเสียหาย กล่าวคือ กรณีที่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวนั้นเป็นความจริงแต่เจ้าของข้อมูลไม่ประสงค์จะบอกให้สังคมรับทราบ โดยกรณีดังกล่าวหากพิจารณาตามมาตรา 423 แล้ว มาตรา 423 ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูลข่าวสารได้ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 420 อันเป็นบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับการละเมิดดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้างต้น

มาตรา 423 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือเกียรติคุณ

บัญญัติว่า “ ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืน ต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น กีดหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดย ประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อ ความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้

ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเอง หรือผู้รับข่าวสารนั้นนั้นมิทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่า เพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนไม่”

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า บทบัญญัติ มาตรา 423 เป็นกรณีละเมิดได้ต่อเมื่อมีการแสดงข้อความอันเป็นเท็จเท่านั้น การแสดงข้อความที่เป็นความจริง ไม่อยู่ในข่ายที่กฎหมายมาตรานี้จะให้ความคุ้มครอง การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายจะต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงนั้นๆ นอกจากนี้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะต้องเกิดแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณประการหนึ่ง หรือเกิดความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญอย่างอื่นอีกประการหนึ่ง

การโฆษณาแพร่หลายตามมาตรา 423 มีหลักเกณฑ์ใกล้เคียงกับความผิดฐานหมิ่นประมาทตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ใน มาตรา 326

การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายให้บุคคลที่สามได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็นโดยคำพูด คำที่เขียน หรือด้วยกริยาและวิธีการอย่างอื่นก็ตาม เช่น ลงข่าวหนังสือพิมพ์ แสดงเป็นเรื่องราวละคร

ภาพยนตร์ การกล่าวทางโทรศัพท์ การส่งข้อความโดยผ่านเครื่องโทรสาร หรือส่งข้อความผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็เป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายทั้งสิ้น

ข้อความในวรรค 2 ของมาตรา 423 เป็นข้อยกเว้นความรับผิด กรณีเมื่อผู้รับข่าวสารและผู้ส่งข่าวสารมีส่วนได้เสียในการกล่าวและรับข้อความนั้น หากผู้ส่งมิได้รู้ว่าข้อความที่กล่าวนั้นไม่จริง ผู้ส่งสารหรือข้อความดังกล่าวก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่ได้ตั้งใจ และแม้ว่าการส่งข่าวโดยโดยไม่รู้ว่าเป็นความจริงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อก็ไม่ต้องรับผิด

กรณีคำสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด พิจารณามาตรา 438 เป็นบทบัญญัติใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดทั่วไปตามมาตรา 420 ส่วนมาตรา 447 กรณีค่าเสียหายจากการทำละเมิดที่ทำให้เสียชื่อเสียง ซึ่งเป็นกรณีละเมิดโดยเฉพาะเจาะจงจากการกระทำตามมาตรา 423 พิจารณาดังนี้

เมื่อได้พิจารณาถึงขอบเขตของการกล่าวถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวแล้วว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 420 การชดเชยความเสียหายในความรับผิดอันเกิดจากการละเมิดที่เกิดขึ้นจึงพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา 438

บัญญัติว่า “มาตรา 438 คำสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง คำสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหาย ต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย”

จากบทบัญญัติมาตรา 438 สรุปได้ว่า กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ศาลเป็นผู้กำหนดขอบเขตของคำสินไหมทดแทน ดังนั้นไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ ย่อมเป็นดุลยพินิจของศาลโดยอาศัยพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเป็นเกณฑ์ว่าจะใช้โดยสถานใดและเพียงใด เพื่อเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมให้ได้มากที่สุด โดยค่าเสียหายดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงินเสมอไป แม้ความเสียหายที่ได้รับทางจิตใจไม่เป็นตัวเงินก็อาจต้องบังคับให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นตัวเงิน เพราะไม่มีทางอื่นที่จะสามารถเยียวยาได้ดีไปกว่านี้ ส่วนจำนวนที่ต้องพึงชดเชยนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลในแต่ละคดี

ในเรื่องของความเสียหายที่ได้รับทางจิตใจ มีข้อสังเกตว่าตามแนวทางคำพิพากษาของไทยเรื่องการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจนั้น โดยหากเป็นความเสียหายทางจิตใจแต่เพียงอย่างเดียว กรณีไม่มีความเสียหายทางร่างกายประกอบด้วย ยังไม่มีแนวคำพิพากษาฎีกาที่ชัดเจนว่าศาลจะกำหนดค่าเสียหายในการนี้

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามที่ท่านอาจารย์ บัญญัติ สุชีวะ เคยได้ยกกรณีเปรียบเทียบกับหลักการของประเทศอังกฤษพบว่า ในต่างประเทศได้มีการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจกรณีได้รับ

ความกระทบกระทั่งทางจิตใจไว้โดยเฉพาะ ตามหลักกฎหมายอังกฤษถือว่าผู้ทำละเมิดต้องรับผิดชอบในทำนองเดียวกับการทำอันตรายต่อร่างกาย โดยท่านได้ยกตัวอย่างคดีไว้ดังนี้

คดี Schneider V. Eisovitch ซึ่งข้อเท็จจริงมีว่าโจทก์และสามีได้ยืมรถยนต์จากพี่ชายของสามีโจทก์ขับไปเที่ยวในฝรั่งเศสโดยจำเลยเป็นผู้ขับ ระหว่างทางจำเลยด้วยความประมาทเลินเล่อได้ขับรถยนต์ไปชนต้นไม้ เป็นเหตุให้สามีของโจทก์ตายและโจทก์สลบไป เมื่อทราบข่าวพี่ชายสามีโจทก์และภรรยาได้บินไปยังที่เกิดเหตุและนำโจทก์กลับสภสามีโจทก์กลับอังกฤษ เมื่อโจทก์ฟื้นขึ้นจึงทราบว่าสามีตนตายเพราะความตกใจที่ทราบว่าสามีตายประการหนึ่ง และเพราะบาดเจ็บที่ตนได้รับตอนรถยนต์ชนต้นไม้ประการหนึ่ง ประกอบกับคิดว่าตนจะต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเลี้ยงดูบุตรเล็ก ๆ อีก 2 คนและมารดาของตนด้วยอีกประการหนึ่ง เลยทำให้โจทก์เป็นโรคประสาททางผิวหนัง โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายคือค่าใช้จ่ายของพี่ชายสามีโจทก์ และภรรยาในการเดินทางไปรับโจทก์และศพสามีโจทก์ กับค่าเสียหายเนื่องจากโรคประสาทนั้น ศาลพิพากษาว่า จำเลยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เรียกร้องทั้งสองจำนวนนี้

โดยได้กล่าวว่า สำหรับประเทศไทย ได้มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 444 ได้บัญญัติว่า “ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดเชยค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป ฯลฯ” โดยคำว่า “อนามัย” จะกินความถึงความเสียหายทางจิตใจ เช่น โรคประสาทหรือไม่นั้น ยังไม่พบคำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยเรื่องนี้ไว้โดยตรง แต่มีคำพิพากษาฎีกา ที่ 620/2502 ระหว่าง ม.ร.ว. สุรวัช ศรีวัช โจทก์ และ นายรุ่งจิง แซ่ฮึ้ง จำเลย วินิจฉัยว่า การที่จำเลยขับรถโดยประมาทชนโจทก์ จนร่างกายโจทก์ทุพพลภาพ และโจทก์ได้รับอันตรายเกี่ยวกับสมองอีก เช่น โจทก์ต้องปวดศีรษะอยู่เสมอ ความจำเสื่อมลง การศึกษาเลวลงนั้น เป็นความเสียหายแก่ร่างกาย และสมองนับว่าเป็นพฤติการณ์ร้ายแรงอยู่ ศาลฎีกาให้คำสินไหมทดแทน 20,000 บาท

อาจารย์บัญญัติได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า ความไม่มีโรค ควรจะเกิดความทั้งโรคทางกายและโรคทางใจด้วย และการตีความคำว่าอนามัย ควรตีความไปในทางที่เป็นผล จึงมีความเห็นว่า คำว่า “อนามัย” ในมาตรา 444 นี้ควรจะหมายถึงสุขภาพทางจิตมากกว่าทางกาย ฉะนั้นถ้าโดยผลของการทำละเมิด ผู้เสียหายเป็นโรคทางจิตอย่างใดขึ้น เช่นเป็นโรคประสาท ผู้ทำละเมิดก็ควรต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนให้

ผู้เขียนมีความเห็นสอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวและนอกจากคำว่า “อนามัย” ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 444 แล้วยังได้วางหลักการคุ้มครอง ร่างกาย อนามัย รวมถึง เสรีภาพ ตามมาตรา 445 และ มาตรา 446 อีกด้วย และจากการยึดหลักโดยการตีความที่เป็นผลอันครอบคลุมไปถึงสุขภาพทางจิตด้วย เห็นว่า การที่บุคคลถูกละเมิดจนได้รับความทรมานและกระทบกระทั่งทางจิตใจซึ่งก่อให้เกิดภาวะทางจิตเวชใดๆ เช่น ภาวะซึมเศร้า หรืออื่นๆอันเป็นผลจากการถูกละเมิด

สิทธิสมควรที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาเช่นกันและควรที่จะกำหนดไว้ให้ชัดเจนในดับบทกฎหมาย และโดยตามมาตรา 426 อาจกำหนดให้ครอบคลุมถึงการเยียวยาในกรณีสิทธิอย่างอื่น เช่น ศักดิ์ศรี ในความเป็นมนุษย์ด้วยซึ่งการกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวซึ่งถือเป็นศักดิ์ศรีใน ความเป็นมนุษย์อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญมากเหมือนกันก็จะได้รับความคุ้มครองในส่วนนี้ด้วย

การที่ปัจจุบันแนวทางคำพิพากษาฎีกาไทยได้กำหนดไว้ ซึ่งได้กำหนดค่าเสียหายให้ เพียงแต่ในกรณีที่มีความเสียหายแก่ร่างกายและจิตใจโดยพิจารณารวมกันไป แต่ยังไม่เคยปรากฏ กรณีที่ชดเชยค่าเสียหายอันเกิดแก่จิตใจ(Mental Injury) แต่เพียงอย่างเดียว กล่าวได้ว่าตรงส่วนนี้ ยังคงเป็นจุดด้อยของกฎหมายแพ่งไทย ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเรื่องนี้อย่างชัดเจนซึ่งต้องหา ทางแก้ไขต่อไป

และกรณีค่าสินไหมทดแทนกรณีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในส่วนของการชื่อเสียงถูกทำ ละเมิด กฎหมายได้กำหนดค่าสินไหมทดแทนต่อชื่อเสียงไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 447 จากการ ละเมิดโดยเฉพาะเจาะจงที่ถูกกระทำขึ้นตามมาตรา 423

บัญญัติว่า “มาตรา 447 บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้อง ขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้”

มาตรา 447 เป็นกรณีที่ไมอาจคำนวณความเสียหายได้อย่างแท้จริง และเห็นได้ว่าแม้ จำเลยจะชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์แล้ว แต่ชื่อเสียงของโจทก์ที่ยังเสียหายไปก็ไม่ได้กลับคืนดีได้ ดังเดิม ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดวิธีชดเชยค่าสินไหมทดแทนไว้โดยเฉพาะในมาตรา 447 นี้ โดยการ จัดการแก้ไขให้ความเสียหายต่อชื่อเสียงกลับคืนมาได้ไม่ว่าด้วยโดยวิธีใด ตามมาตรา 447 นี้เป็น เรื่องที่โจทก์จะต้องขอมาในฟ้องต่อศาลให้มีคำสั่ง ศาลจึงจะมีคำสั่งได้ เช่น ขอให้ลงแก้ไขข้อความ ในหนังสือพิมพ์ข้อความที่ไม่จริงนั้นให้ถูกต้อง หรือถอนความเท็จนั้นเสีย เมื่อกำหนดทางแก้ไขเช่นนี้ แล้ว ศาลจะให้ค่าเสียหายอีกหรือไม่ก็ได้

การหมิ่นประมาทนอกจากทางแพ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว สำหรับในทางคดีอาญานั้นก็ไม่มี กฎหมายบัญญัติในเรื่องการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญไว้โดยชัดแจ้ง เช่นกัน ดังนั้นหากมีการดำเนินการดำเนินคดีกับผู้กระทำการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยผ่าน สื่อมวลชน เช่น การนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์หรือทางวิทยุโทรทัศน์มักจะฟ้องกันใน ข้อหาหมิ่นประมาท ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดู หมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

กฎหมายอาญาลักษณะหมิ่นประมาท ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่จะเป็นความผิดโดยจะต้องพิจารณาตามองค์ประกอบ ของความผิดฐานหมิ่นประมาท ดังนี้

องค์ประกอบความผิดข้อ 1 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่น” ความหมายของการใส่ความคือ การแสดงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งพาดพิงไปถึงผู้อื่น ข้อเท็จจริงนั้นอาจจะเป็นความจริงหรือไม่จริงก็ได้

หลักกฎหมายในเรื่องหมิ่นประมาทพิจารณาว่า การแสดงข้อเท็จจริงอย่างใด ๆ พาดพิงไปถึงผู้อื่นนั้น จะต้องเป็นการกล่าวยืนยันถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วหรือเป็นอยู่ในขณะพูด โดยการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต การกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เป็นไปไม่ได้ การกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีลักษณะคลุมเครือเลื่อนลอยเป็นคำขู่ หรือการกล่าวด้วยความน้อยใจในขณะที่มีอารมณ์โกรธแค้น หรือเป็นเพียงถ้อยคำเปรียบเทียบกับไม่สุภาพ ย่อมไม่เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงในความหมายนี้

วิธีการใส่ความ อาจกระทำโดยใช้วาจาเป็นคำพูด เขียนเป็นตัวหนังสือ การบันทึกไว้ในแผ่นเสียง แผ่นเก็บข้อมูล การวาดเป็นรูปการ์ตูนหรือใช้กิริยาท่าทางหรือใช้คำถากถำก็ได้ และลักษณะของการใส่ความจะต้องมุ่งถึงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างเจาะจง ถ้ากล่าวถึงบุคคลหลายคนหรือเป็นกลุ่มคณะ การใส่ความนั้นจะต้องเพียงพอให้เห็นว่าหมายถึงบุคคลทุกคนในกลุ่ม

โดยมีข้อสังเกตว่าหลักกฎหมายเรื่องหมิ่นประมาท ไม่ได้ขึ้นอยู่กับข้อความว่าจะเป็นจริงหรือไม่อย่างหลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิดตามมาตรา 423 ที่จะต้องไขข่าวแพร่หลายเฉพาะเรื่องที่ฝ่าฝืนต่อความเป็นจริงเท่านั้น

องค์ประกอบความผิดข้อ 2 “ต่อบุคคลที่สาม” การใส่ความผู้อื่นจะเป็นความผิดได้ จะต้องเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม ส่วนจะเป็นที่คนนั้นไม่ใช่ข้อสำคัญ การใส่ความต่อบุคคลที่อยู่ต่อหน้าในการสื่อสารส่วนบุคคล เช่น การพูดคุย การประชุม หรือการใส่ความผ่านสื่อมวลชน เช่น การส่งข้อความเผยแพร่ทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ผ่านอินเทอร์เน็ต การเขียนข่าวเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ หรือการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น และ บุคคลที่สามต้องทราบและเข้าใจข้อเท็จจริงที่ใส่ความนั้น การใส่ความโดยรหัสลับ หรือความหมายพิเศษที่เข้าใจเฉพาะผู้ใส่ความและผู้ถูกใส่ความโดยบุคคลอื่นไม่ทราบและไม่เข้าใจแม้บุคคลที่สามจะได้ยินได้ฟังก็ไม่ถือเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม อย่างไรก็ดี การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นการเผยแพร่ต่อบุคคลที่สามแล้ว

องค์ประกอบความผิดข้อ 3 “เจตนา” ผู้กระทำความผิดต้องรู้สำนึกกว่ามีการแสดงข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดพาดพิงไปถึงผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม

องค์ประกอบความผิดข้อ 4 “โดยประการที่น่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง” หมายความว่า ข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างหรือใส่ความนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่ถึงขนาดทำให้ผู้อื่น

เห็นว่าคุณค่าหรือเกียรติยศของบุคคลที่ถูกใส่ความลดลง โดยพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดในระดับ วัฒนธรรมหรือบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งมีใช้พิจารณาจากตัวผู้หมิ่นประมาทหรือตัวผู้เสียหาย โดยข้อนี้เป็น ปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลวินิจฉัยได้เองว่าน่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่

การใส่ความที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท หากเป็นแต่เพียง “น่าจะ” ทำให้เขาเสีย ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังก็เพียงพอแล้ว เรียกว่าเป็น “พฤติการณ์แห่งการกระทำ” ของ การใส่ความก็ก่อให้เกิดความผิดได้ ไม่ใช่กรณีต้องรอผลแห่งการกระทำของการใส่ความแต่อย่างใด

ความผิดฐานหมิ่นประมาทถ้าได้ทำลงโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบาย สี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏโดยวิธีใด ๆ แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียงอย่างอื่น กระทำโดยการกระจายเสียงหรือกระทำโดยปาฐะประกาศด้วยวิธีอื่นใด การกระทำนี้จะเป็นเหตุเพิ่ม โทษให้หนักขึ้นเพื่อให้ได้สัดส่วนกับความเสียหายที่จะเกิด ซึ่งได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย อาญามาตรา 328 กรณีการหมิ่นประมาทโดยผ่านสื่อมวลชน

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 บัญญัติว่า “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำ โดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพ หรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏ ด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษรอย่างอื่น กระทำโดยการ กระจายเสียงหรือโดยการกระทำการปาฐะประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท”

วิธีการในการใส่ความกับสื่อสมัยใหม่ให้เท่าทันต่อการพัฒนาด้านการสื่อสาร จากการที่ พิจารณาด้วยบทกฎหมายแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าสามารถปรับใช้กับสื่อสมัยใหม่ได้ ดังนั้นการใส่ความต่อ บุคคลผ่านสื่อโทรทัศน์ โทรสาร วิทยุติดตามตัว คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ที่น่าจะทำให้เสียชื่อเสียงถูกดู หมิ่นหรือถูกเกลียดชังแล้ว ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และหากเป็น การใส่ความผ่านสื่อสาธารณะหรือสื่อมวลชน เช่น การส่งข้อความเผยแพร่ทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หรือการส่งกระจายเสียงออกอากาศทางวิทยุ ฯลฯ ที่ทำให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข่าวสาร ข้อมูลเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังแล้ว จะมีโทษที่มากกว่าและเป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 328

เมื่อการกระทำครบองค์ประกอบของความผิดของกฎหมายอาญาตามที่ได้อ้างมา ข้างต้นผู้กระทำการสื่อสารข้อมูลข่าวสารส่วนตัวของผู้อื่น ย่อมมีความผิดและได้รับโทษตามที่ กำหนดไว้ นอกจากนี้ ในส่วนของเอกชนด้วยกันยังถือได้ว่าการกระทำละเมิดต่อ “สิทธิอย่างหนึ่ง อย่างใด” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ด้วย ฉะนั้นผู้เสียหายสามารถฟ้องร้อง เรียกค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำเดียวกันนี้ได้อีกด้วย

ข้อยกเว้นของความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้มีบทบัญญัติยกเว้นให้การกระทำไม่เป็นการผิดในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 329 ถึงมาตรา 331 โดยมาตรา 329 กล่าวถึงข้ออ้างที่ทำให้การกระทำการสื่อสารข้อมูลส่วนตัวไม่เป็นการผิดได้แก่ การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความเพื่อป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามธรรมเนียมคลองธรรม หรือในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรือติชมด้วยความเป็นธรรมตามวิสัยประชาชนยอมกระทำ และการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมในเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือการประชุม

ดังนั้น กรณีที่บุคคลไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวได้ตามกฎหมายอาญาลักษณะหมิ่นประมาทจึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนตัวของบุคคลที่ทำการสื่อสารนั้น ๆ หากเกี่ยวเนื่องกับประโยชน์สาธารณะไม่ว่าจะเป็นกรณีตามอนุมาตราที่กำหนดไว้ในมาตรา 329 หรือกรณีที่เกี่ยวเนื่องกับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดีตามมาตรา 331 แล้ว บุคคลนั้นๆ ย่อมไม่อาจยกสิทธิส่วนตัวขึ้นมากล่าวอ้างได้

มีข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาในทางกฎหมาย การละเมิดโดยนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ นั้น “ไม่จำเป็นต้องเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาททุกกรณี” เพราะการนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ในบางครั้งมิใช่เป็นการใส่ความ แต่เป็นการนำเรื่องส่วนตัวที่เขาปกปิด มาเผยแพร่อย่างไม่สมควรและโดยไม่มีสิทธิกระทำเช่นนั้น อย่างไรก็ตามหมิ่นประมาทนั้นเป็นคดีที่ยอมความกันได้ คู่ความจึงมักจะตกลงยอมความกันทำให้คดียุติกันไปเป็นส่วนใหญ่

การละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวอีกกรณีที่พบได้และมักจะมีความเกี่ยวข้องกับ การเอาเรื่องส่วนตัวของเขามาเผยแพร่ คือโดยการติดตามข่าวนั้นบุคคลยังอาจถูกรบกวนด้วยวิธีการ รังควานรูปแบบต่างๆ อาทิ การติดตามสะกดรอย การถ่ายรูป การใช้กล้องส่องทางไกล ฯลฯ นั้น กล่าวได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดความรำคาญ และยังเป็นการรบกวนการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของเขา (Nuisance) ซึ่งอาจต้องรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 421 ซึ่งบัญญัติว่า

“การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย” เพราะถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่นอย่างหนึ่ง

และหากพิจารณาการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลด้วยการรังควานรูปแบบต่างๆ อาจปรับเข้ากับความผิดหลุโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 392 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

และมาตรา 397 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัลกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรังแก หรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือ

เดือนร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มีข้อสังเกตว่า การลงโทษหรือการบังคับตามมาตรา หรือมาตรา 397 นั้นเป็นความผิดหลุโทษและเป็นโทษที่เบา คือบางกรณีแค่ไปเสียค่าปรับที่โรงพักก็เป็นอันเสร็จสิ้น ดังนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าหากมีการฟ้องศาลดำเนินคดีตามมาตรา 392 หรือมาตรา 397 แล้วเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีก ผู้เสียหายอาจขอให้อัยการมีคำร้องให้ศาลสั่ง หรือโดยตัวผู้เสียหายเองยื่นฟ้องต่อศาลและขอให้ศาลใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา 44 การสั่งให้ทำทัณฑ์บนตามมาตรา 46 การสั่งให้ส่งตัวไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลมาตรา 48 การห้ามประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพตามมาตรา 50 ได้ในเบื้องต้น

สรุปในส่วนนี้ได้ว่า จากการที่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เป็นแม่บทโดยชัดแจ้ง ทำให้การให้ความคุ้มครองต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นไปโดยนำกฎหมายลักษณะละเมิดที่มาใช้ปรับแก้คิดกันอย่างกว้างขวาง และทางอาญาหากมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยผ่านสื่อมวลชน เช่น การนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์หรือทางวิทยุโทรทัศน์มักจะฟ้องกันในข้อหาหมิ่นประมาทซึ่งเป็นการนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญามาปรับใช้เช่นกัน โดยที่“สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” โดยตัวเองแล้วเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาพร้อมกับสภาพที่แวดล้อมเอksenผู้นั้น และไม่สามารถอ้างต่อสิทธิส่วนรวมหรือผลประโยชน์ที่สาธารณะ ซึ่งการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะก็เป็นเรื่องที่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา สภาพแวดล้อมในสังคมและทัศนคติของมหาชน

ผู้เขียนเห็นว่าการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยนำบทบัญญัติอื่นๆ มาปรับใช้ แม้จะให้ผลดีในระดับหนึ่งแต่ก็ยังไม่แน่นอนอยู่มาก จึงสมควรทำให้มีการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวให้มีขอบเขตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยออกเป็นกฎหมายบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนตัวของเอกชนหรือกฎหมายที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

และเพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าวควรกำหนดให้เป็นดุลยพินิจตามสมควรและตามรูปแบบของการก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกิดขึ้น โดยให้อำนาจศาลในการกำหนดรูปแบบของการลงโทษเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่เป็นการก้าวล่วงความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นอีก เช่น กรณีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายที่บุคคลไม่พึงประสงค์ที่จะเปิดเผย อาจใช้ดุลยพินิจกำหนดวิธีการเยียวยา เช่น ลงแก้ไขข้อความ หรือระงับการเผยแพร่ข้อความดังกล่าวตามแต่ความร้ายแรงที่เกิดขึ้น พร้อมให้ดุลยพินิจในการกำหนดค่าเสียหายควบคู่กันไป โดยสามารถที่จะกำหนดโทษให้สูงได้เพื่อ

เป็นทั้งการป้องกันการกระทำความผิดทำให้บุคคลเกิดความเกรงกลัวและเป็นการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

หรือกรณีหากเป็นการติดตามรังควานหรือกรณีอื่นๆที่เป็นการรบกวนความปกติสุขของปัจเจกชนใดแล้ว คลยพินิจของศาลอาจนำวิธีการต่างๆที่กำหนดไว้เพื่อการรักษาความปลอดภัยมาใช้ได้หรือโดยวิธีการอื่นๆตามที่เห็นสมควร โดยให้ศาลเป็นผู้กำหนดวิธีการและระยะเวลา ซึ่งทำให้เหยี่ยวาและแก้ไขได้ตรงกับรูปคดีเนื่องจากการก้าวล่วงสิทธิในความเป็นส่วนตัวในปัจจุบันนี้ที่มีรูปแบบที่หลากหลาย เพราะสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างกว้างแต่หากอยู่ไม่ไกลตัวเราเลย ก่อปรกับสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยมากขึ้นด้วย จึงเห็นว่าการใช้ดุลยพินิจกับการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวน่าจะเป็นทางออกที่สามารถกำหนดได้กว้างและครอบคลุมกรณีต่างๆที่เกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในรูปแบบใดที่เป็นการกระทบสิทธิดังกล่าว

5.2 การกระทำที่กระทบสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับกรณีของบุคคลสาธารณะ

ปัจจุบันที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นมากที่สุดเป็นกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยเอกชนกระทำต่อเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวทั้งที่ปรากฏตามหนังสือพิมพ์ แมกกาซีน นิตยสาร โทรทัศน์ หรือข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศหรือระดับโลกที่ประชาชนให้ความสนใจใคร่รู้และติดตามข่าวอยู่ตลอดเวลาในฐานะบุคคลของประชาชน ที่เรียกว่า “บุคคลสาธารณะ” (Public Figure) อาทิ ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักเขียน นักการเมือง บุคคลในวงสังคมชั้นสูง นักกีฬา นักธุรกิจชั้นนำของประเทศ เป็นต้น

บุคคลสาธารณะในทางกฎหมายถือว่าเป็นการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว น้อยกว่าบุคคลทั่วไปเพราะสาธารณชนจะให้ความสนใจติดตามข่าวคราวของบุคคลดังกล่าวอยู่เสมอและเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวสื่อก็มักจะหาข่าวมาให้แก่ผู้บริโภคข่าว ยิ่งข่าวที่เป็นการล้วงลึกหรือเจาะลึกมากเท่าใดข่าวก็ยิ่งขายได้สูง เป็นผลให้บุคคลสาธารณะนี้อาจถูกติดตามเรื่องส่วนตัวมากกว่าบุคคลทั่วไป แต่เมื่อมองในฐานะที่พวกเขาเหล่านั้นเป็นมนุษย์คนหนึ่ง หากมีการรุกรานเรื่องส่วนตัวมากเกินไปก็เป็นการทำให้เขาไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติสุขได้เหมือนบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นการกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขาอย่างร้ายแรง

ผู้เขียนเห็นว่าในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงต้องให้ความสำคัญคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะไว้ด้วย นอกจากนี้ควรมีการแบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะ ที่สำคัญคือควรมี

ขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะเนื่องด้วยพวกเขาสมควรได้รับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เมื่อพิจารณาเรื่องการดำเนินคดีเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะเทียบกับหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาพบว่ามีกรณีขึ้นจากแนวคำพิพากษาของศาลสหรัฐในหลายคดี ที่ศาลสหรัฐได้วินิจฉัยว่า ผู้ที่มีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะไม่ว่าจะฟ้องหนังสือพิมพ์ฐานหมิ่นประมาทในการที่หนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์การทำงาน แต่หากเป็นกรณีฟ้องร้องคดีหมิ่นประมาท ที่มีการกระทำที่แสดงการพูดใส่ร้ายตนขึ้นสู่ศาล จะต้องมีการพิสูจน์เพิ่มเติมว่านั่นเป็นถ้อยคำที่พูดเพื่อจุดประสงค์ที่จะจูงใจใส่ร้าย และทราบว่าข้อความนั้นผิดบิดเบือนไปจากความจริงว่าหรือพูดออกมาโดยไม่ได้อะไรตรง โดยที่ไม่พิจารณาเกี่ยวกับความจริงนั้น หรือมี “เจตนาร้ายซึ่งมีอยู่จริงในเวลานั้น” (Actual Malice)

ก่อนที่จะมีการออกตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ควรจะมีการพิจารณาไตร่ตรองการพูดใส่ร้ายหรือการดูหมิ่นเสียก่อน โดยมาตรฐานของ “เจตนาร้ายซึ่งมีอยู่จริงในเวลานั้น” ต้องมีผู้ร้องทุกข์ในการพูดจาหมิ่นประมาทหรือกล่าวร้ายที่ถูกพิสูจน์ว่าผู้เผยแพร่หรือผู้ที่พิมพ์ได้ทราบว่าข้อความดังกล่าวไม่เป็นความจริงหรือเป็นการกระทำที่ไม่ได้มีการไตร่ตรองต่อความจริงและความไม่จริง เพราะว่าภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับโจทก์ที่ร้องทุกข์ และความยากลำบากในการพิสูจน์เป็นสิ่งที่จำเป็น การยากที่จะคาดเดาว่าบุคคลนั้นคิดอะไร ดังเช่นกรณีนี้เมื่อต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ

นอกจากนี้ในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ ศาลมีอำนาจกว้างขวางมากกว่าประเทศไทยซึ่งใช้ระบบประมวลกฎหมายที่ต้องตีความตามตัวบทและโดยเฉพาะในการบังคับโทษ หากไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจไว้แล้ว ศาลก็ไม่ว่าที่จะลงโทษนอกเหนือไปจากบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งแก่ผู้ที่ก่อการรังควาน หรือละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลสาธารณะได้อย่างกว้างขวาง ลูกขุนและศาลจะให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าเสียหายตามความเป็นจริงแล้ว และยังมีค่าเสียหายที่เป็น การลงโทษในทางแพ่ง ซึ่งมักจะมีจำนวนที่สูงมากอีกด้วย

ประเทศไทยไม่มีระบบให้จำเลยจ่ายสินไหมทดแทนในทางแพ่งเพื่อเป็นการลงโทษเหมือนสหรัฐอเมริกา ในทางปฏิบัติฝ่ายผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมักจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจำนวนสูงมาก แต่ประมวลกฎหมายแพ่งฯ มาตรา 438 วรรคแรกบัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด” ศาลไทยจึงมักพิพากษาให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินในคำฟ้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ตั้งไว้

ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะนั้นอีกประเด็นที่ควรคำนึงถึงหรือมักจะถูกยกขึ้นมาโต้แย้งอยู่บ่อยๆก็คือเรื่องสิทธิที่จะรู้ของประชาชน หรือสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเช่นกัน เนื่องจากบุคคลสาธารณะนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคม ที่เป็นบุคคลของสังคมและอยู่ในสายตาของประชน

โดยเมื่อพิจารณาแล้วในทุกวันนี้ในการพิจารณาคดีอาญาฐานความผิดการหมิ่นประมาท นั้นจะพิจารณาแต่เพียงว่า เข้าด้วยองค์ประกอบของมาตรา 326 มาตรา 328 แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ โดยมีได้นำมาตรา 45 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ว่าด้วยเสรีภาพของสื่อมวลชนมาพิจารณาดำเนินการด้วย ทั้งที่ผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะและการวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนบางกรณีก็ไม่ได้มีเจตนาอันชั่วร้ายแอบแฝงอยู่แต่อย่างใด

ตามประมวลกฎหมายอาญาในฐานความผิดการหมิ่นประมาทมาตรา 326 และ 328 นั้นเป็นบทบัญญัติทั่วไปของความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งกล่าวไว้โดยกว้างและไม่ได้จำแนกแยกแยะผู้ประกอบวิชาชีพนักข่าวที่มีลักษณะเฉพาะที่ถือเป็นวิชาชีพที่ต้องมีชีวิตประจำวันอยู่กับการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะ บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวในบางกรณีที่ถูกฟ้องร้องนั้นจึงเสมือนกับมีความเสี่ยงในการประกอบวิชาชีพนี้อยู่ตลอดเวลา โดยที่สื่อมวลชนนั้นมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และเป็นสื่อกลางของผู้คนในสังคม เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เป็นธรรมและความสุจริตโดยเฉพาะการตรวจสอบบุคคลที่ใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนซึ่งเป็น “บุคคลสาธารณะ”

เมื่อพิจารณาโดยหลักทั่วไปรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรแม่บทกฎหมาย หากมีกฎหมายอื่นที่ขัดหรือแย้งกับตัวแม่บทแล้ว ต้องถือว่านอกจากใช้บังคับไม่ได้แล้วยังเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องแก้ไขกฎหมายนั้นให้สอดคล้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

แต่ที่ผ่านมาในการพิจารณาคดีหมิ่นประมาทในศาล ผู้ใช้กฎหมายต่างๆจะต่อสู้และพิจารณากันอยู่แต่ภายในเฉพาะกรอบของประมวลกฎหมายอาญาที่มาตรา 326 และมาตรา 328 หรือข้ามไปยกข้อยกเว้นตาม มาตรา 329 หรือมาตรา 330 ซึ่งเกิดข้อเสียเปรียบแก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเมื่อถูกฟ้องร้องคดี โดยกรอบจะมีอยู่เพียงแค่ว่าในเรื่องของเจตนากระทำการใส่ความ โดยภาระพิสูจน์และการการนำสืบของโจทก์ก็จะอยู่แค่เพียงว่าข่าวหรือบทความที่นำลงเผยแพร่อยู่ในขอบข่ายของพฤติการณ์แห่งการกระทำ คือการที่ “...น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง” เท่านั้น

ทั้งๆที่ลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะนั้นจะต้องใช้หลักอยู่ที่มาตรา 45 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันเป็นแม่บท คือ หากมีบุคคลสาธารณะคนใดมาฟ้องร้องตาม มาตรา 326 และมาตรา 328 แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็จะต้องเป็นภาระการพิสูจน์หรือการนำสืบ

ของฝ่ายโจทก์เพื่อชี้ให้เห็นชัดโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยมีเจตนาร้ายที่ทั้งแอบแฝงและชั่วร้าย หรือรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อความหมิ่นประมาทแต่ยังจงใจลงตีพิมพ์หรือจำเลยมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะปล่อยให้มีการนำข้อความหมิ่นประมาทลงตีพิมพ์ โดยเห็นจากจากหลักคำพิพากษาของสหรัฐอเมริกาเป็นหลักไว้ว่าบุคคลสาธารณะไม่อาจที่จะฟ้องคดีหมิ่นประมาทได้ในการนำเสนอข่าวหรือการวิพากษ์วิจารณ์ที่เกี่ยวกับหน้าที่การงานและหากจะทำการฟ้องร้องนั้นจะต้องพิสูจน์ในเรื่องของเจตนาร้ายที่จำเลยมีอยู่ในขณะนั้น

อาจกล่าวได้ว่าในการเผยแพร่ การโฆษณาหรือข้อความใดๆเมื่อพิจารณาในแง่ของเสรีภาพในการสื่อสาร หรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้นแล้ว ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะควรเพิ่มเงื่อนไขหรือเจตนาพิเศษเข้าไปด้วย กล่าวคือ จะต้องเป็นภาระการพิสูจน์หรือการนำสืบ ของฝ่ายโจทก์เพื่อชี้ให้เห็นชัดโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยมีเจตนาร้ายที่ทั้งแอบแฝงและชั่วร้ายหรือรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อความหมิ่นประมาทแต่ยังจงใจลงตีพิมพ์หรือจำเลยมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะปล่อยให้มีการนำข้อความหมิ่นประมาทลงตีพิมพ์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นที่เกินเลยขอบเขต ไม่ได้ตีชมด้วยความชอบธรรม ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามหลักของการเป็นบุคคลสาธารณะที่เป็นเงื่อนไขพิเศษที่ควรจะต้องได้รับการพิจารณาแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป

อีกกรณีที่มีมักจะมาคู่กับเรื่องของบุคคลสาธารณะคือการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวของพวกเขาล่านั้น จากกรณีที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน นักแสดง หรือนักร้องรวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมได้รับความเดือดร้อนจากการนำเสนอเรื่องส่วนตัว บางกรณีได้มีการขยายความเพิ่มเติมจนกลายเป็นเรื่องราวที่พูดถึงกันอย่างมากในสังคม หรือทำให้เกิดข่าวลือเป็นวงกว้าง บางคนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากเกิดความอับอายเดือดร้อนใจจากเรื่องดังกล่าวไม่น้อย

เมื่อมาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากการศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้พบว่าบุคคลสาธารณะได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความเสียหายเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อมีข่าวคราวหรือกระแสข่าวในประการที่น่าจะเสียหายกับพวกเขาล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันต้องยอมรับว่าการกระจายของข่าวเป็นไปได้ในหลายวิธีเช่นสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตที่ยากต่อการควบคุมโดยข้อมูลของข่าวต่างๆได้ถูกแพร่กระจายออกไปเป็นวงกว้างและในบางกรณีได้มีการเสริมแต่งข้อมูลหรือมีการวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรงแก่ผู้ที่เป็นประเด็นข่าวนั้นๆโดยพวกเขาไม่มีสิทธิแม้แต่ที่จะป้องกันตัวเองจากการถูกวิจารณ์ในถ้อยคำหรือโดนใส่ความในเรื่องดังกล่าวได้

ยกตัวอย่างเมื่อมาวิเคราะห์กรณีบุคคลสาธารณะที่เป็นกรณีที่ทำให้เกิดประเด็นเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะกับสิทธิเสรีภาพทางอินเทอร์เน็ตหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นบุคคลสาธารณะทางด้านการเมืองอย่างในกรณีของ ดร.ณทัย ทิวไผ่งาม หรือคุณอ้อ ส.ส. กทม.พรรคไทยรักไทย ผู้ถูกกล่าวหาทางอินเทอร์เน็ตว่าแอบไปมีอะไรกับผู้ใหญ่ในพรรค ยังผลให้เธอได้รับฉายาว่า “อ้อน้อย” จนกลายมาเป็นข่าวหน้าหนึ่งในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ หรือแม้กระทั่งบนจอโทรทัศน์ต่างๆ โดยสำหรับผู้หนึ่งคน การที่จะต้องตกเป็นข่าวใหญ่ ประเภทท้องหรือไม่ ก็เดือนแล้ว กับใคร ใครคนนั้นยอมรับหรือไม่ และ ฯลฯ ในสื่อแทบทุกชนิด ก็คงจะเป็นเรื่องใหญ่ที่ควรเห็นใจอย่างยิ่งด้วยกันทั้งนั้น

โดยในเบื้องต้นนั้นมองว่าเนื่องจากในเวลานี้ประเทศไทยเรายังไม่มีมาตรฐานทางกฎหมายว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพทางอินเทอร์เน็ตรวมทั้งสื่อมวลชนด้วย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในความเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่สัมพันธ์กับ “บุคคลสาธารณะ” ในระดับต่างๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้ เหตุผลส่วนหนึ่งก็คือ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายมักจะไม่ค่อยเอาเรื่องในทางกฎหมายในคดีประเภทนี้อย่างยิ่งที่สุด ทำให้ระบบยุติธรรมของเราไม่ค่อยมี “คดีตัวอย่าง” อันจะเป็นโอกาสของการสร้างมาตรฐานทางกฎหมายในเรื่องดังกล่าวนี้ เมื่อมองในฐานะผู้ที่เป็นผู้เสียหาย เป็นนักการเมือง เป็นผู้หนึ่ง และเป็นผู้บริหารการศึกษาหากเธอเลือกใช้วิธีการทางกฎหมายนั้น อาจทำให้เกิดบรรทัดฐานที่เป็นตัวอย่างในหลายๆกรณีตามมา

ทั้งนี้เมื่อเรารู้ว่าได้มีกฎหมายหนึ่งออกมาควบคุมการกระทำของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งคือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม กฎหมายดังกล่าวได้แฝงไว้ซึ่งการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวบางประการเช่นตาม

มาตรา 8 เกี่ยวกับการดักรับข้อมูลทางคอมพิวเตอร์หรือเทียบได้กับการดักรับโทรศัพท์หรือดักรับวิทยุ นั่นเอง บทบัญญัติตามมาตรานี้ถือเป็นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวในเรื่องข้อมูลของบุคคล(the right of privacy of data information) ประการหนึ่ง และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองที่อาจมีความผิดฐานหมิ่นประมาทและการละเมิดต่อชื่อเสียง เกียรติยศตามกฎหมายแพ่งรวมอยู่ด้วยคือตามมาตรา 16 ในเรื่องของการตัดต่อ เปลี่ยนแปลง เดิมรูปภาพโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ได้รับความเกลียดชังหรือได้รับความอับอายถือเป็นความผิดและมีโทษตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเช่นกัน โดยมีข้อยกเว้นคือหากทำไปด้วยความสุจริตก็ไม่ใช่ความผิด

ตามปกติแล้วก่อนที่จะมีพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ ผู้เขียนเห็นว่าในการหมิ่นประมาทนั้นหากเข้าองค์ประกอบความผิดแล้วไม่ว่ากระทำการจากสื่อใดๆ รวมทั้งสื่อสมัยใหม่ดังเช่นอินเทอร์เน็ตนี้ก็สามารถนำกฎหมายมาบังคับใช้ได้ แต่วิธีการนำเสนอหรือหาตัวผู้กระทำความผิดมา

ลงโทษอาจจะมีวิธีการซับซ้อนกว่ากรณีปกติทั่วไป แต่ปัจจุบันในการติดตามตัวผู้กระทำผิดก็ได้มีวิธีการตามกฎหมายจากพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วในส่วนหนึ่งคือการกำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทำ “ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” ขึ้นเพื่อเป็นการสะดวกต่อการค้นหาหรือนำตัวผู้การทำความผิดมาลงโทษหากมีกรณีเกิดขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดนั่นเอง

และในประเทศที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมานานอย่างอเมริกา นักกฎหมายก็ยอมรับแล้วว่าการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตก็คือการสื่อสารอีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่แล้วมาประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน ดังนั้นการที่อ้างว่าการที่จะเข้ามาเขียนข้อความที่ตนเองต้องการในทางอินเทอร์เน็ตได้ โดยไม่ต้องแสดงตัวและไม่ต้องรับผิดชอบเลยนั้น เป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้นอีกต่อไป เพราะในทางเทคนิคแล้ว การหาหรือติดตามบุคคลอันเป็นผู้รับผิดชอบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนั้นสามารถกระทำได้ ถึงแม้ว่าจะยุ่งยากมากกว่าปกติเพียงเล็กน้อย

อีกกรณีหนึ่งคือข่าวการตั้งครุฑของคัทลียา เจ้าหญิงแห่งวงการบันเทิงที่สังคมได้ถกเถียงเรื่อง “ความเป็นส่วนตัว” และ “ความเป็นสาธารณะ” ผู้เขียนมีความเห็นว่าบุคคลสาธารณะอาจมีความเป็นอยู่ส่วนตัวได้น้อยกว่าบุคคลธรรมดาเพราะเป็นคนของประชาชนและเป็นบุคคลที่อยู่ในสายตาของประชาชน หรือที่ประชาชนได้ให้ความสนใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลสาธารณะจะไร้ซึ่งความเป็นส่วนตัวเอาเสียเลย โดยผู้เขียนเห็นว่าความเป็นสาธารณะนั้นก็ควรมีขอบเขต เพราะเนื่องจากความที่เขาเป็นมนุษย์คนหนึ่งย่อมมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง การที่บุคคลสาธารณะมีความเป็นส่วนตัวหรือการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป ไม่ได้หมายความว่าเขาจะถูกตัดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยสิ้นเชิง

ขอบเขตดังกล่าวในเรื่องการนำเสนอ เผยแพร่ข้อมูลต่างๆควรเป็นไปโดยชอบ, พอสมควร และจำเป็น

1. โดยชอบ กล่าวคือไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่เป็นความเท็จที่จงใจทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

2. พอสมควร คือควรมีการกลั่นกรองและควรนำเสนอในทิศทางที่พอเหมาะพอดีและหากมีการติชม ควรเป็นไปด้วยความเป็นธรรม

3. เป็นเรื่องที่จำเป็น คือเป็นเรื่องที่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือส่วนรวม

จากการที่บุคคลสาธารณะเป็นคนของประชาชนและเป็นบุคคลที่อยู่ในสายตาของประชาชน หรือที่ประชาชนได้ให้ความสนใจ ว่ากันตามหลักการแล้วบุคคลเหล่านี้เมื่อได้ก้าวเข้ามา มีฐานะดังกล่าวแล้วย่อมที่จะถูกตรวจสอบหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ทั้งนี้กระแสนของการข่าวยาวหรือการเผยแพร่เรื่องราวต่างๆของบุคคลสาธารณะนี้เป็นไปในทางการค้าหรือทางธุรกิจเสียมาก ดังนั้นผู้นำเสนอข่าวก็ควรมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวด้วยเช่นกัน โดยผู้เขียนเห็นว่า

สามารถที่จะนำเสนอได้ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานแต่ควรคำนึงถึงการนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าที่จะนำเสนอในแง่ของการทำลายชื่อเสียงหรือสร้างกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในทางธุรกิจและควรที่จะระวังที่จะไม่เสนอเรื่องส่วนตัวให้เป็นการทำลายชื่อเสียงของบุคคลนั้นๆ

อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอาจถูกจำกัดในกรณีที่มีความยินยอมโดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายและในขอบเขตของสาธารณประโยชน์อันชอบธรรม โดยทั้งนี้กรอบของการไม่มีสิทธิส่วนตัวคือ การเผยแพร่ที่ชอบ ตามสมควร และจำเป็นสำหรับเรื่องนั้น จึงมิได้หมายความว่า ชื่อ ภาพ ข่าวสารข้อมูล หรือเรื่องราวของบุคคลสาธารณะจะถูกใช้ไปได้ตลอดโดยไม่มีสิทธิส่วนตัว ในบางกรณีอาจเป็นกรณีที่ถูกละเมิดได้โดยไม่เป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวภายในระยะเวลาอันสมควรหรือบุคคลได้กระทำการเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณชนขึ้น

และจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแสดงให้เห็นว่า “สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว” ของบุคคล ได้มีการยอมรับและให้การ “รับรอง” ตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นก็เป็นเสรีภาพที่ได้รับการ “รับรอง” แต่พิจารณาได้ว่า แม้ว่าการสื่อสารข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นจะกระทำโดยอิสระก็ตาม แต่ การได้มาหรือล่วงรู้ข้อมูลรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้นๆ จะกระทำได้อย่างที่ไมกระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล และจะต้องไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและความมั่นคงแห่งรัฐ

5.3 การกระทำที่กระทบต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของต่างประเทศและกรณีศึกษา

เมื่อพิจารณากฎหมายคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวของต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณากฎหมายไทยนำมาปรับใช้ในส่วนที่สามารถทำได้และเป็นประโยชน์ โดยในเบื้องต้นจะพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวในภาพโดยรวมทั่วไปก่อนที่จะกล่าวถึงกรณีบุคคลสาธารณะที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐไต้หวันเพื่ออาจที่จะมีแนวทางมาปรับใช้ในการพัฒนาเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย

สาธารณรัฐไต้หวันซึ่งอยู่ในการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้รัฐธรรมนูญอันเป็นแม่บทของประเทศโดยได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เช่นกัน และได้มีการออกกฎหมายมาเพื่อรับรองเจตนารมณ์ในการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัว

ของปัจเจกชนอีกด้วย ทั้งนี้กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่สำคัญ ดังนี้

กฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของบุคคลในกระบวนการทางคอมพิวเตอร์ถือเป็นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่สำคัญ โดยกฎหมายฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายในการรวบรวมข้อมูลส่วนตัวโดยได้กำหนดแยกตามพื้นฐานทั้งหมด 8 ประเภทตามองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในประเทศ กฎหมายดังกล่าวเน้นการเอาใจใส่ในข้อมูลส่วนตัวอย่างถูกต้องโดยจัดการตามหลักพื้นฐานของความซื่อสัตย์ กล่าวได้ว่า เมื่อเทคโนโลยีเครื่องใช้ต่างๆในปัจจุบันได้พัฒนาและทันสมัยมากขึ้น การเก็บข้อมูลส่วนตัวใหญ่ของบุคคลจะใช้คอมพิวเตอร์เป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของบุคคล กฎหมายดังกล่าวจึงถูกตราขึ้นมาเพื่อคุ้มครองข้อมูลความเป็นส่วนตัวของบุคคลซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในความเป็นอยู่ส่วนตัวของมนุษย์

กฎหมายที่น่าสนใจอีกฉบับหนึ่งคือตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 315 ซึ่งถือเป็นตัวบทสำคัญในเรื่องของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ในตอนแรกกฎหมายได้กล่าวถึงการกระทำความผิดที่กระทำโดยการเปิดเผยความที่ปิดผนึกหรือเอกสารที่ถูกผนึกดวงตราที่เป็นของผู้อื่น เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายไทยความผิดฐานเปิดเผยจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ตาม มาตรา 322 ที่กล่าวว่า “ผู้ใดเปิดผนึกหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหก เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่ง พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ที่มุ่งคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเจ้าของเอกสารดังกล่าวนี้

โดยความน่าสนใจอยู่ตรงที่ว่ากฎหมายที่แฝงเรื่องด้วยสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตาม มาตรา นี้ ภายหลังที่ได้เกิดกรณีเทปอันอื้อฉาวของบุคคลสาธารณะขึ้นในได้วัน ฝ่ายกฎหมายได้ทำการแก้ไขบทกฎหมายมาตรานี้เพื่อป้องกันสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลขึ้น ในส่วนนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงต่อไปในการวิเคราะห์คดีกรณีศึกษาบุคคลสาธารณะของได้วัน

เรื่องการดักฟังถือเป็นปัญหาหนึ่งของได้วันเช่นกัน จนในที่สุดได้มีการออกกฎหมายป้องกันการติดต่อสื่อสารและควบคุมการติดต่อสื่อสาร เพื่อที่จะกำหนดหรือวางหลักว่าในกรณีใดที่สามารถมีการดักฟังได้ โดยเรื่องของเหตุผลของความมั่นคงแห่งรัฐ(National Security) และระเบียบของสังคม(Social Order) ถูกนำมาใช้ในเรื่องนี้ ซึ่งเห็นได้ว่าเรื่องการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นสามารถมีข้อยกเว้นได้โดยอาศัยเรื่องประโยชน์สาธารณะมาใช้ โดยความมั่นคงแห่งรัฐและระเบียบสังคมเป็นเรื่องของประโยชน์สาธารณะ(Public Interest)

ผลของการออกกฎหมายได้มีจำนวนการดักฟังที่ลดลง แต่ยังคงเกิดกรณีการดักฟังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นอยู่ โดยเฉพาะการดักฟังข่าวการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการควบคุมดูแลยังไม่ครอบคลุมและระเบียบต่างๆยังคงไม่ชัดเจน

อีกประเด็นที่น่าสนใจและประเทศไทยเรายังคงอยู่ในระหว่างการดำเนินการในเรื่องนี้ และได้มีการวิพากษ์วิจารณ์เกิดขึ้นเป็นอย่างมากว่าการออกบัตรดังกล่าวอาจเป็นการก้าวล่วงสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลมากเกินไป คือเรื่องการออกบัตรสมาร์ทการ์ดได้หวั่นในเบื้องต้นเมื่อปี1997 ได้มีโครงการหรือแนวคิดในเริ่มแรกที่จะจัดทำบัตรประชาชนที่เรียกว่า บัตรวงจรรวมอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ หรือ National integrated circuit card หรือ Smart card บนพื้นฐานของระบบที่มากกว่า100รายการที่ใช้บัตรประชาชนเพียงใบเดียว ประกันสุขภาพ ใบขับขี่ การเก็บภาษี และในกิจการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจ่ายเงิน ซึ่งแน่นอนได้มีการคัดค้านอย่างรุนแรงจากประชาชนในเรื่องของพื้นฐานของการมีสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัว ในครั้งนี้รัฐบาลได้ยกเลิกแผนดังกล่าวไป

ต่อมาในปี2002 ได้มีความพยายามที่จะจัดทำบัตรประชาชนด้วยระบบไอดี(ID System)อีกครั้ง โดยประชาชนถูกบังคับให้ทำโดยแต่ละคนต้องมีคนละใบ โดยมีโครงการสร้างระบบลายนิ้วมือ(finger print) ที่มีประสิทธิภาพกว่าเดิม แต่ทั้งนี้ยังไม่ได้วางจุดประสงค์ที่ชัดเจน โดยแม้ท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของประชาชน รัฐบาลยังคงไม่มีท่าทีที่จะยกเลิกแผนการนี้

นอกจากการใช้ระบบไอดีที่นำมาทำบัตรประชาชนดังกล่าวยังมีแผนประกันสุขภาพแห่งชาติที่มีลักษณะเดียวกับระบบไอดีดังกล่าว โดยมีโครงการขยายระบบที่จะเก็บข้อมูลมากกว่าการรักษาบัตร เช่น ประวัติการรักษาของบุคคลนั้น หรือผลของการใช้ยาต่างๆ ผู้เขียนมองว่าสาเหตุหลักที่มีการคัดค้านระบบดังกล่าวนี้ เนื่องจากว่าเป็นการก้าวล่วงในข้อมูลส่วนตัวมากเกินไป ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัว โดยข้อมูลบางอย่างบุคคลดังกล่าวหรือประชาชนอาจจะไม่ต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลนั้นๆไม่ว่าด้วยเหตุผลประการใดก็ตามอันถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลของบุคคล อีกทั้งเหตุผลอันเนื่องมาจากความไม่แน่ใจในระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลนั้นด้วย รัฐจึงควรเพิ่มความไว้วางใจและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชนเกี่ยวกับโครงการที่ใช้ระบบไอดีนี้ หรือควรมีการกำหนดมาตรการและเป้าหมายต่างๆที่ชัดเจนซึ่งอาจจะทำให้เกิดการยอมรับจากประชาชนในส่วนหนึ่งเช่นเดียวกับกรณีสมาร์ทการ์ดในประเทศไทยที่ถูกมองว่าเป็นการก้าวล่วงสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวเช่นเดียวกัน

เทคโนโลยีได้ก้าวไกลไปถึงผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เรียกว่าโทรศัพท์สายลับ(spy phone) วัตถุประสงค์ในเบื้องต้นนั้นทางผู้ผลิตต้องการที่จะตอบสนองต่อสังคมในเรื่องราวของการมีผู้และสำหรับภรรยาที่ต้องการจับผิดสามีที่อาจมีภรรยานอกกฎหมาย แต่เทคโนโลยีของสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวอาจเป็นเสมือนดาบสองคมที่อาจทำให้บุคคลนำไปใช้ในการประกอบความผิด เช่นการ

แอบถ่ายภาพกิจกรรมของบุคคลแต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วน่าจะอยู่ในขอบข่ายของการกระทำที่มีการแก้ไขกฎหมายใหม่ตามประมวลกฎหมายอาญาได้วันมาตรา 315

นอกจากนี้ยังมีเรื่องอื่นๆในรายละเอียดปลีกย่อยเช่นกฎหมายป้องกันไวรัส HIV และกฎหมายเกี่ยวกับร้านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ในการกำหนดกฎในการให้บริการ เป็นต้น

กรณีศึกษาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะในสาธารณรัฐไต้หวัน

เป็นกรณีของ ชู มัย เฟง ที่ถือว่ามีสถานะเป็นบุคคลสาธารณะเนื่องจากการดำรงตำแหน่งเป็นนักการเมืองหญิง ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองไทเป และอดีตผู้อำนวยการทางด้านวัฒนธรรมของเมืองซินชุน ในไต้หวัน โดยกรณีของเธอได้ถูกเพื่อนสนิทติดตั้งกล้องขนาดเล็กเพื่อบันทึกภาพของเธอไว้ในที่พักรถยนต์ รถยนต์และออฟฟิศที่ทำงานของเธอและกล้องดังกล่าวได้ถูกบันทึกภาพความสัมพันธ์ของเธอกับเพื่อนชายที่แต่งงานมีภรรยาแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวถูกกล่าวถึงและถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นวงกว้าง

เนื่องจากการที่เธอเป็นบุคคลสาธารณะ เรื่องดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว เทปวิดีโอดังกล่าวได้ถูกขายให้นิตยสาร Scoop weekly โดยนิตยสารดังกล่าวได้ทำการขายในรูปแบบของการแนบแผ่นวีซีดี เพื่อขายคู่กับนิตยสารด้วย โดยประชาชนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะภาพของชูที่เป็นนักการเมืองหญิงที่เฝ้ายามพร้อมกับกิจกรรมที่ถูกเผยแพร่ออกมาได้ขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง นอกจากนิตยสารได้เผยแพร่ข่าว ภาพและวีซีดีแล้ว ยังมีการนำภาพวิดีโอไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตด้วยความยาวประมาณ 40 นาที วิดีโอดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย และนอกจากจะมีการเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตแล้วยังมีการจำหน่ายวีซีดีดังกล่าวในต่างประเทศด้วย

กรณีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ได้ในส่วนนี้คือในไต้หวันได้เกิดความต้องการใหม่สำหรับการปกป้องคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ดีขึ้น โดยกรณีที่มีการถ่ายภาพโดยกล้องแท่งรูเข็ม หรือกล้องสำหรับบันทึกภาพวิดีโอขนาดเล็กที่ถูกซ่อนไว้ (pinhole camera) กรณีของ ชู มัย เฟง หรือกรณีวิดีโออาจารย์ของชูหญิงที่ถูกถ่ายโดยไม่รู้ตัวและถูกนำไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต โดยทางฝ่ายกฎหมายได้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวนี้ โดยได้แก้ไขกฎหมายมาตรา 315 เพิ่มเติมโดยบัญญัติว่าการบันทึกภาพกิจกรรมใดๆของบุคคลโดยมิชอบด้วยกฎหมายถือเป็นการกระทำความผิดและได้กำหนดโทษปรับและจำคุก

โดยความน่าสนใจอยู่ตรงที่ว่ากฎหมายที่เฝ้าเรื่องด้วยสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามมาตรานี้ ภายหลังที่ได้เกิดกรณีเทปอันอื้อฉาวของบุคคลสาธารณะขึ้นในไต้หวัน ฝ่ายกฎหมายได้ทำการแก้ไขบทกฎหมายมาตรานี้เพื่อป้องกันสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลขึ้น แสดงให้เห็นถึงฝ่ายออกกฎหมายที่ได้คำนึงถึงความเท่าทันของเทคโนโลยีในปัจจุบันและออกกฎหมายมาเพื่อ

ป้องกันและลงโทษผู้กระทำผิด หากมีกรณีเกิดขึ้นอีก โดยก่อนหน้านี้ที่ไม่สามารถที่จะใช้กฎหมายใด มาลงโทษผู้กระทำผิดนี้เพราะไม่เข้าองค์ประกอบฐานความผิดใดโดยตรงนอกจากการปรับใช้ใน เรื่องการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

ในส่วนเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษากรณีนี้ ผู้เขียนมองว่ากรณีของการแอบถ่ายหรือ บ้นทึกภาพบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นไม่ได้มีแค่กรณีที่แอบติดกล้องตัวเล็กไว้บนที่กักกิจกรรมมัน เป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย แต่ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือของเราที่เป็นวัตถุที่สามารถที่จะถ่ายรูปได้ เป็นระยะไกลพอสมควรรวมทั้งสามารถที่จะบันทึกภาพวิดีโอที่มีประสิทธิภาพยิ่ง เทคโนโลยีของ โทรศัพท์มือถือได้ถูกพัฒนายิ่งเรื่อยๆ โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ในบางรุ่นสามารถที่จะบันทึกวิดีโอได้ นานเป็นชั่วโมงเลยทีเดียว และหากผู้ใช้นำไปใช้ในทางที่ผิดนอกจากการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นได้ ดังเช่นในปัจจุบันที่มีกรณีภาพหลุดทางอินเทอร์เน็ต นั้นส่วนใหญ่เป็นภาพหรือไฟล์ที่มาจากโทรศัพท์มือถือโดยมาก

และในอีกกรณีหนึ่งที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวคือโทรศัพท์มือถือสามารถ ที่จะมีการบันทึกเสียงสนทนาได้ การบันทึกเสียงทางโทรศัพท์โดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการล่วง ลเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วยประการหนึ่ง โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์มือถือในบางรุ่นนั้น ไม่มีสัญญาณหรือการเตือนในระหว่างที่มีการบันทึกภาพหรือเสียง ในต่างประเทศนั้นมีการ คุ้มครองอย่างเกิดขึ้นคือได้มีการนำมือถือเข้าไปบันทึกภาพที่สาธารณะแห่งหนึ่งและได้นำ ภาพถ่ายไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต จากกรณีดังกล่าวได้มีการเรียกร้องให้มีการหามาตรการเพื่อ ป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นอีกเพราะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวอย่างหนึ่ง

ได้มีนักกฎหมายกล่าวให้คำแนะนำว่าทางเดียวที่กันไม่ให้เกิดการถ่ายภาพในทำนองนี้ ได้ก็คือการลงโทษผู้ถ่าย ไม่ใช่การห้ามใช้โทรศัพท์ ซึ่งนั่นเป็นทางออก ที่เมืองเคส เพรส ในเซนต์ หลุยส์ นำมาใช้ คือห้ามไม่ให้ถ่ายภาพบุคคลอื่นที่เปลือย หรือกึ่งเปลือย โดยไม่ได้รับการยินยอม ใน สถานที่ซึ่งถูกคาดหมายว่าจะได้รับความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ยังมีการเคลื่อนไหวเสนอร่าง กฎหมายเข้าไปเพื่อป้องกันเหตุ ทำนองนี้จากการถ่ายวิดีโอและจากกล้องถ่ายภาพ รวมไปถึงมือถือ ติดกล้องด้วย โทษนั้น กำหนดปรับ หรือ จำคุก 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับโดยในกรณีแบบเดียวกัน ประเทศเกาหลีก็ได้คำนึงถึงปัญหานี้เช่นกันและได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้โดยออกกฎหมายกำหนดให้ ผู้ผลิตโทรศัพท์มือถือจะต้องทำระบบที่มีการเตือนล่วงหน้าหรือเตือนให้อีกฝ่ายทราบหากมีการ บ้นทึกเสียงสนทนาซึ่งถือเป็นวิธีการป้องกันในระดับหนึ่ง

อาจกล่าวได้ว่าได้หวนมีการยอมรับในเรื่องบุคคลสาธารณะและเห็นว่าเรื่องต่างๆของ บุคคลสาธารณะเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจและสามารถที่จะเผยแพร่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการกล่าว อ้างของนิตยสารที่ยกขึ้นอ้างต่อศาลในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ แต่เรื่องที่เป็นเรื่อง

ความสัมพันธ์ส่วนตัวของบุคคล(private affairs)ถูกมองว่าเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ส่วนตัว ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไปแล้วย่อมได้รับการคุ้มครองในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ทั้งสิ้น และเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัวของบุคคลๆหนึ่งไม่อยู่ในความหมายของประโยชน์สาธารณะ และไม่ได้รับการคุ้มครองในความผิดตามกฎหมายฐานหมิ่นประมาทด้วยเช่นกัน

ส่วนในประเทศญี่ปุ่นตามรัฐธรรมนูญได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ในเคสดาน การเข้าตรวจค้นและจับกุม ในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของ ญี่ปุ่นจะเน้นถึงเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นสำคัญ เห็นได้จากกฎหมายที่นำมา วิเคราะห์ในเรื่องของความเป็นอยู่ส่วนตัวในประเทศญี่ปุ่น ดังนี้

กฎหมายฉบับแรกที่พิจารณาคือพระราชบัญญัติการป้องกันข้อมูลของบุคคลจาก กระบวนการทางคอมพิวเตอร์ เห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ถูกให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยจากกฎหมายในเรื่องนี้ของประเทศไต้หวันก็กล่าวถึงไปแล้วก็ได้ระบุถึงความสำคัญของเรื่องนี้ ไว้ด้วยเช่นกัน กฎหมายฉบับนี้มีจุดประสงค์ในการควบคุมการใช้ข้อมูลของบุคคลในการทำข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้อยู่บนพื้นฐานของนโยบายความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ กำหนดเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงและแก้ไขในข้อมูลส่วนตัวโดยคำนึงถึงความ เหมาะสมและการแจ้งให้สาธารณะทราบว่ากำลังกระทำการใดๆเกี่ยวกับแฟ้มเอกสารของพวกเขา อยู่และข้อมูลจะต้องใช้ภายในวัตถุประสงค์ที่ถูกวางไว้ตั้งแต่แรก

หลังจากมีการออกพระราชบัญญัตินี้ทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถตรวจสอบไฟล์ได้ อันเป็นการกระทำเพื่อตรวจสอบและปกป้องข้อมูลส่วนตัวของบุคคลซึ่งถูกจัดตั้งโดยองค์กรของรัฐ พระราชบัญญัตินี้ควบคุมข้อมูลทั้งจากเอกสารและในคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังป้องกันการรั่วไหลของ ข้อมูลส่วนบุคคลและเตรียมที่จะรับมืออาชญากรรมสำหรับการที่เจ้าหน้าที่รัฐทำให้ข้อมูลของ บุคคลรั่วไหลโดยปราศจากเหตุอันควร โดยทางญี่ปุ่นได้มีความพยายามเพื่อที่จะให้รอบแ่การใช้ ข้อมูลส่วนตัวของทางราชการและทางเชิงพาณิชย์โดยกำหนดหลักพื้นฐาน 5 ประการในการ ควบคุมดูแล โดยยึดนโยบายการควบคุมกำกับดูแลตนเองและในช่วงหลังมานี้ประเทศญี่ปุ่นได้เน้น นโยบายการควบคุมเกี่ยวกับการพาณิชย์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการกระทำที่เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ เนื่องจากสังคมในปัจจุบันได้พึ่งพาอิเล็กทรอนิกส์และได้มีการติดต่อหรือการทำการค้าผ่าน คอมพิวเตอร์และใช้คอมพิวเตอร์กันอย่างแพร่หลาย

หลักพื้นฐาน 5 ประการ(five basic principles) กำหนดไว้ในเรื่องของการกำหนด จุดมุ่งหมายในการเก็บที่ชัดเจนและต้องยึดจุดมุ่งหมายนั้นๆเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและ เหมาะสม, รักษา, ความถูกต้องของข้อมูล, ป้องกันความปลอดภัย, มีกระบวนการที่โปร่งใส กล่าว โดยสรุปคือ

หลัก 5 ประการที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวของบุคคลนั้นจะต้องชัดเจน ชอบด้วยกฎหมาย ถูกต้อง ปลอดภัย และโปร่งใส

หลักการดังกล่าวข้างต้นถูกคัดค้านโดยนักหนังสือพิมพ์และสมาชิกพรรคฝ่ายค้านว่าไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญในเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเกรงว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลจะใช้อำนาจในการถูกละเว้นจากการเปิดเผยข้อมูลบางประการที่เกี่ยวกับพวกเขาเอง กล่าวได้ว่าเหตุผลที่สำคัญในการคัดค้านคือการขัดต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญและการใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ระดับสูงและความอิสระของข้อมูลข่าวสาร

การคัดค้านหลักพื้นฐานดังกล่าวยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จนในปี 2003 รัฐบาลได้ออกร่างกฎหมายดังกล่าวโดยแก้ไขใหม่ในเรื่องหลักพื้นฐาน 5 ประการนั้นให้ยกเว้นการตีพิมพ์ในสื่อ, การออกอากาศ, หนังสือพิมพ์, ตัวแทนข่าวและกลุ่มการรายงานอื่นๆรวมทั้งนักเขียนทั้งหมดนี้ถูกละเว้นจากหลักพื้นฐาน กฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัว กฎหมายครอบคลุมถึงธุรกิจ เอกชน องค์กรรัฐและตัวแทนอิสระ โดยมีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ดูแลปกป้องข้อมูลส่วนตัวรวมทั้งการอนุญาต การแนะนำ หรือ ออกคำสั่งต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเหล่านี้ โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายความรับผิดชอบของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต โดยได้มีการออกกฎหมายที่คุ้มครองความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตออนไลน์ตามมา สาระสำคัญคือการจำกัดการแพร่หลายของข้อมูลที่มิได้รับความยินยอมและมีการอนุญาตให้ลบข้อมูลของผู้ใช้ หรือ ให้รักษาข้อมูลที่มีการกล่าวถึง “บุคคลสาธารณะ” ไว้ ทั้งนี้มองว่าในกรณีหากมีการวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรงอันก้าวล่วงศักดิ์ศรีของบุคคลสาธารณะอันเป็นบุคคลที่อาจได้รับการกล่าวถึงหรือถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลายหากมีการล่วงละเมิดดังกล่าวก็สามารถจะตรวจสอบของที่มานั้นได้

ในประเทศญี่ปุ่นได้มีโครงการหนึ่งที่นำเสนอใจอันเป็นโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการรับรู้การปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้บริโภคที่เรียกว่า “ความเป็นส่วนตัวที่มีมาตรฐาน” โครงการดังกล่าวจัดโดยศูนย์พัฒนาจัดการข่าวสารแห่งญี่ปุ่นเป็นการร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน โครงการดังกล่าวจะมีกฎที่ถูกกำหนดโดยอุตสาหกรรมให้คำแนะนำและกำหนดไว้ หากไม่ปฏิบัติตามก็จะไม่ได้รับมาตรฐานของการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและไม่อาจมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยกันด้วย โครงการนี้ถูกจัดขึ้นเนื่องจากการเล็งเห็นว่าปัจจุบันได้มีบริษัทที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวมีจำนวนมากขึ้น จึงควรมีการควบคุมกำกับดูแลของข้อมูลส่วนตัวของประชาชนที่ถือโดยบริษัทต่างๆเหล่านี้ ดังนั้นการจัดทำโครงการเช่นนี้ถือเป็นการส่งเสริมมาตรฐานการป้องกันความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวอย่างหนึ่ง

อีกกรณีหนึ่งที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในเรื่องการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของได้ห้วนและเป็นกรณีที่พบในญี่ปุ่นด้วยคือเรื่องของการลักลอบดักฟัง โดยเรื่องนี้ในประเทศญี่ปุ่นแม้ว่าจะมีการโต้แย้งว่าเป็นการจัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่กฎหมายก็ได้ผ่านออกมาบังคับใช้โดยอนุญาตให้มีการดักฟังโทรศัพท์ แฟกซ์ และที่มาของอีเมลในกรณีที่กระทบต่อสาธารณชนและความมั่นคงของประเทศหรือกรณีเกี่ยวข้องกับการที่จะเกิดแนวโน้มของอาชญากรรม ได้แก่กรณีที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนินมา, ปืน, การเกี่ยวเนื่องกับฆาตกรรม, การลักลอบนำเข้าชาวต่างชาติที่ผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามการที่มีกฎหมายออกมาได้กระทบถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลเช่นนี้ ย่อมต้องมีการที่จะจำกัดอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

ประเทศญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายการจัดการบังคับใช้ในเรื่องกัลลอบดักฟังโทรศัพท์โดยกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. การกระทำจะกระทำได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บังคับการหรือสูงกว่านั้น
2. จะต้องได้รับอนุญาตจากศาล เพื่อทำการดักฟัง
3. ระยะเวลาในการดักฟังมีอยู่ 10 วัน สามารถขยายได้ถึง 30 วัน
4. กำหนดให้มีบุคคลภายนอกจากกลุ่มอิสระ 1 ใน 3 ต้องอยู่เพื่อเฝ้าสังเกตการณ์ด้วย
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออัยการที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วจะต้องแจ้งผู้ที่ถูกติดตามให้ทราบภายในระยะเวลา 30 วันหลังจากทำการสอบสวน

ในกฎหมายยังได้มีการกำหนดเพิ่มโทษด้วย หากมีการทำผิดนโยบายหรือข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้

กฎหมายดังกล่าวได้ถูกวิจารณ์ว่ากฎหมายไม่ได้จำกัดการเก็บรักษาหรือข้อมูล โดยเจ้าหน้าที่มีความเป็นอิสระที่จะดักฟังการสื่อสารจากคนที่ไม่ได้ทำผิดในกระบวนการเป้าหมาย ความผิดหรืออาจมีการใช้งานหรืออำนาจนอกเหนือไปจากกรณีได้วางไว้นั้นเอง กรณีการลักลอบดักฟังในประเทศญี่ปุ่นมักจะเกิดกับนักการเมืองหรือการลักลอบดักฟังเรื่องหรือกระแสนของการเมืองดังจะเห็นได้จากกรณีศึกษาของได้ห้วนว่าเป็นเรื่องของการเมืองเช่นกัน เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องการดักฟังนี้มีช่องโหว่สำหรับการถูกแทรกแซงทางการเมืองหรือไว้ใช้สำหรับการแข่งขันหรือเกมการเมืองมากกว่าที่จะมุ่งรักษาประโยชน์ส่วนรวมของประเทศหรือป้องกันอาชญากรรมอันเป็นจุดประสงค์หลักของการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการดักฟังนี้

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของประชาชน ประเทศญี่ปุ่นเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการเสนอให้เก็บข้อมูลโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเครือข่ายสามารถเชื่อมต่อกันได้ทั่วประเทศ ที่เรียกว่า “ระบบการลงทะเบียนเครือข่ายของประชากร” หรือ “จูกิเน็ต” โดยกำหนดให้พลเมืองญี่ปุ่นและชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศญี่ปุ่นต้องลงทะเบียนให้ข้อมูลส่วนตัวในเบื้องต้น แต่

สังเกตได้ว่าไม่ลงลึกถึงแบบสมาร์ทการ์ด อย่างไรก็ตามก็ได้มีรัฐบาลและประชาชนญี่ปุ่นในบางท้องถิ่นนั้นไม่เห็นด้วยกับระบบดังกล่าว ในบางท้องถิ่นได้เลื่อนระยะเวลาออกไปในการที่จะใช้ระบบนี้ กรณีนี้แม้จะมีการให้ข้อมูลเบื้องต้นแม้ไม่ละเอียดดังระบบไอดี แต่ประชาชนก็ยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยต่อข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอยู่และได้มีการฟ้องร้องต่อศาลโดยกล่าวว่าระบบดังกล่าวไม่ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญโดยเป็นการบุกรุกสิทธิส่วนบุคคล

นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่นได้มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการควบคุมดูแลการใช้รถบนท้องถนนรวมถึงการตรวจตราส่องดูแลความเรียบร้อยของบ้านเมืองโดยโครงการ Smart Plate ซึ่งเป็นป้ายทะเบียนรถยนต์ที่ได้รับการฝังชิปโดยสามารถที่จะตรวจสอบข้อมูลของผู้ขับขี่ยานพาหนะ โดยใช้ควบคู่ไปกับระบบเอ็น หรือ N System การทำงานของระบบคือ เมื่อไรก็ตามที่พื้นพบรถที่ต้องการ ระบบจะออกไปที่มีรายละเอียดข้อมูลให้แก่ตำรวจทันที ถือเป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ควบคู่ในการดูแลความสงบของบ้านเมืองในการค้นหาผู้กระทำความผิดและรักษาความความเรียบร้อยและความเป็นระเบียบในด้านการจราจรได้ด้วย

กรณี Spam mail หรือเมลขยะอิเล็กทรอนิกส์เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นการก้าวก้าวละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่ส่วนตัวเพราะเป็นการทำให้เกิดความเบื่อบั่นทอนในการที่ต้องรับอีเมลที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ จึงได้มีกฎหมายออกมาบังคับใช้โดยการที่อนุญาตให้เลือกที่จะไม่ทำการติดต่อกับอีเมลเหล่านี้ได้ เช่นเดียวกับกฎหมายไทยที่ได้มีมาตรการกฎหมายออกมารองรับเรื่องนี้แล้วเช่นกัน โดยตามพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550 ได้กำหนดว่าการส่ง Spam mail นั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ

ในประเทศญี่ปุ่นได้มีระบบการใช้กล้องตรวจตราจับตาความเคลื่อนไหวตามทางเท้าต่างๆเพื่อดูแลความเรียบร้อยในบ้านเมืองแต่ได้ถูกนักกฎหมายกล่าวว่าถือเป็นรูปแบบในการก้าวก้าวสิทธิในความเป็นส่วนตัวอย่างหนึ่ง จึงได้แก้ไขโดยกำหนดให้ตำรวจวางตราสัญลักษณ์ไว้บริเวณใกล้กับกล้องให้ประชาชนได้ทราบว่าบริเวณนั้นมีกล้องติดตั้งอยู่และให้มีการเปิดเผยสถานที่บริเวณที่จะติดตั้งกล้องนั้นๆ กรณีนี้คล้ายกับกรณีที่มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดที่แยกการจราจรในประเทศไทยเพื่อสอดส่องผู้กระทำความผิดทางจราจรและควบคุมความเรียบร้อยของการจราจรโดยทางหน่วยงานก็ได้มีการทำประกาศแจ้งพื้นที่ของการติดตั้งกล้องไว้ให้ประชาชนทราบด้วย

การเก็บข้อมูลทางการแพทย์ของผู้ป่วยหรือข้อมูลในการรักษาในประเทศญี่ปุ่นยังไม่มี การคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพมากนักเห็นได้จากการที่บุคคลภายนอกสามารถทราบข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งยังมีการขายข้อมูลส่วนตัวและประวัติการรักษาทางการแพทย์เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีกรณีของการศึกษาชิ้นส่วนของผู้ที่มาบริจาคโลหิตโดยการศึกษาชิ้นนี้ได้กระทำโดยปราศจากความยินยอม ทั้งนี้ทำให้เกิดการพิจารณาที่จะบังคับกฎหมายที่ป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนตัวทางการแพทย์

ของผู้ป่วยหรือกรณีการรั่วไหลของข้อมูลทางอื่นๆ เช่น จากการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของวัยรุ่น หรือ การรั่วไหลของข้อมูลข้ามเขตแดน เป็นต้น กรณีการรั่วไหลของข้อมูลส่วนตัวจึงนับเป็นประเด็นที่ควรได้รับการประกันและควรมาตรการมาป้องกันแก้ไขต่อไป เพราะหากมีการรั่วไหลของข้อมูลเกิดขึ้นก็เท่ากับมีการล่วงละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชน ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายควรจะเป็นการป้องกันแก้ไขได้ดีที่สุดประกอบกับการคำนึงถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว รวมทั้งหาแนวทางการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรณีบุคคลสาธารณะในประเทศญี่ปุ่น

เป็นกรณีบุตรสาวของนักการเมืองหญิงที่มีชื่อเสียงในประเทศญี่ปุ่นถูกเผยแพร่เรื่องราวอันเป็นส่วนตัวโดยนิตยสารฉบับหนึ่ง การกระทำดังกล่าวได้เกิดประเด็นว่าบุคคลดังกล่าวนั้นมีฐานะเป็นบุคคลสาธารณะหรือไม่ และเรื่องราวของบุคคลดังกล่าวสมควรที่จะได้รับการเปิดเผยหรือไม่และวิธีการทางกฎหมาย แนวทางการพิจารณาของศาลที่ได้จัดการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวและทำให้เกิดการโต้แย้งและประเด็นเกี่ยวกับสิทธิที่จะรู้และการแสดงความคิดเห็นสามารถเอามาอ้างได้มากน้อยเพียงไร

สื่อญี่ปุ่นมีการตีพิมพ์เรื่องความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับมานาโกะ ทานากะ ลูกสาวคนโตของ อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ มาโกะ ทานากะ แม้ลูกสาวคนดังกล่าวคือสมาชิกของครอบครัวทางการเมืองที่มีชื่อเสียง ปู่ของเธอคือนายกรัฐมนตรีในอดีต หนึ่งในนักการเมืองที่มีอิทธิพลที่สุดในญี่ปุ่นที่เคยมีมาตั้งแต่การจบลงของสงครามโลกครั้งที่ 2 และผู้ปกครองของเธอคือสมาชิกของรัฐบาล แต่การที่สื่อนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการหย่าและเรื่องส่วนตัวในชีวิตของเธอกับมารดานั้น ศาลมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเธอ โดยการที่ผู้ปกครองของเธอแม้จะเป็นบุคคลสาธารณะที่สังคมรู้จักกันดีแต่เรื่องดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายทางจิตใจที่ยากที่จะเยียวยา โดยการที่มีมารดาเป็นนักการเมืองที่เป็นคนดังนั้น ไม่ได้หมายความว่าสื่อจะสามารถตีความว่าเรื่องของลูกสาวบุคคลสาธารณะนั้นเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจ โดยเฉพาะในเรื่องส่วนตัว

ในคดีดังกล่าวศาลได้มีคำสั่งยืนตามแนวคำพิพากษาคดีเดิมหากแต่มีข้อเท็จจริงที่ต่างกันเพียงเล็กน้อยเนื่องจากคดีดังกล่าวเป็นคดีที่เกี่ยวกับนักการเมืองโดยตรงแต่หากนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานของในคดีนี้ด้วย โดยคำพิพากษาคดีนั้นเป็นคำวินิจฉัยที่สนับสนุนคำสั่งที่ไม่เห็นด้วยกับวารสารที่เขียนงานใส่ร้ายป้ายสีผู้สมัครที่ชิงตำแหน่งสาธารณะ การชี้ขาดมีคำสั่ง คัดค้านการตีพิมพ์ใดๆ ที่มีเนื้อหาที่ไม่เป็นความจริง เผยแพร่ต่อสาธารณะ และไม่มีส่วนเกี่ยวกับผลประโยชน์ของคน

ส่วนใหญ่ หรือเป็นการคุกคามเพื่อทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อตัวผู้เคราะห์ร้ายจนทำให้ยากต่อการกลับสู่สภาพเดิม

การพิจารณาในจุดแรก ศาลท้องถิ่นตัดสินว่าความเสียหายจากการรุกรานความเป็นส่วนตัวนั้นยากที่จะเยียวยาว่าที่จะนำกลับจากภาพลักษณ์ที่ถูกป้ายสีไว้ ในจุดที่สอง ความเป็นส่วนตัวของเธอควรจะได้รับปกป้องคุ้มครอง เพราะชีวิตส่วนตัวของเธอไม่ใช่เรื่องที่ควรอยากรู้ อยากเห็นของสาธารณะ โดยไม่มีประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวกับความอยากรู้ อยากเห็นต่อสาธารณะ ไม่มีส่วนเกี่ยวกับผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ หรือ คุกคามเพื่อทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อตัวผู้เคราะห์ร้ายจนทำให้ยากต่อการกลับสู่สภาพเดิมนั้นถือเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว แสดงให้เห็นว่าในประเทศญี่ปุ่นในการพิจารณาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้นวางหลักไว้ว่าเรื่องชีวิตส่วนตัวไม่อยู่ในประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวกับสาธารณะจึงไม่อาจจะที่นำมาเผยแพร่ได้ตามหลักทั่วไป

ในกรณีของคำสั่งการระงับหรือเผยแพร่ข้อความในบทความที่มีการเผยแพร่เรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่นเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ผู้เขียนมีความเห็นว่าแม้บทความดังกล่าวจะใช้พื้นที่เพียงเล็กน้อยในการนำเสนอข่าวเมื่อเทียบกับการระงับของบทความในส่วนอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว แต่คำสั่งของศาลถือว่าเป็นมาตรการในการระงับ เยียวยาและแก้ไขที่เกิดขึ้นแก่บุคคลนั้นได้ในระดับหนึ่ง แม้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นได้บั่นทอนจิตใจไปแล้วและไม่อาจสามารถที่จะคำนวณค่าเสียหายทางจิตใจหรือชื่อเสียงเป็นจำนวนเงินได้ก็ตาม มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวสามารถเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและสามารถดักเตือนต่อความคิดที่จะนำเรื่องราวส่วนตัวของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ได้ในคราวต่อไป

หลังจากที่มีการพิจารณาคดีนี้เกิดขึ้นในเวลาต่อมาทำให้มีจำนวนการฟ้องร้องคดีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ส่วนตัวที่นิตยสารเสนอข้อมูลของพวกเขาทงแมกกาซีนหรือหนังสือพิมพ์แสดงให้เห็นถึงการรับรองความสำคัญของการเจริญเติบโตที่กำลังเพิ่มสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ถูกต้องยิ่งขึ้นในสังคมญี่ปุ่น

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ในปัจจุบันกฎหมายของประเทศต่างๆ ได้ให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวในส่วนตัวไว้มากขึ้นทั้งในกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชน

สิทธิความเป็นส่วนตัวในส่วนตัวในประเทศไทยนั้น ได้เป็นปัญหาที่สังคมไทยเริ่มจะตระหนักว่า ได้มีการล่วงล้ำในการดำเนินชีวิตของเอกชนมากขึ้น และกระทำโดยสะดวกขึ้นเนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงมากขึ้นประกอบกัน ปัจจุบันข่าวสารข้อมูลต่างๆ เป็นที่ต้องการของสมาชิกในสังคม เพราะข่าวสารข้อมูลมีผลต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจในทางธุรกิจ ทำให้ข่าวสารข้อมูลกลายเป็นสินค้าที่มีผู้นิยมบริโภคโดยไม่สนใจว่าจะมีวิธีการที่ได้มาอย่างไร แต่ในทางกลับกันหากเกิดความเสียหายขึ้นแก่ตน จึงได้เริ่มพิจารณาถึงสิทธิของตน และกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นส่วนตัวมีการให้ความสำคัญคุ้มครองหรือไม่ อย่างไร โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้พิจารณาความมีอยู่ของสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลเฉพาะกรณีบุคคลสาธารณะ เพื่อพิจารณาแนวทางในการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวเพื่อสนองรับกับความจำเป็นที่สังคมไทยควรจะต้องมีในสิทธิความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชน

สิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิของบุคคลโดยชอบธรรมที่จะอยู่โดยลำพัง อย่างสันโดษ โดยปราศจากการเปิดเผย เผยแพร่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในเรื่องส่วนตัวและกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล อันจะเป็นสาเหตุให้เอกชนอยู่ห่างจากความสงบและเกิดความทุกข์ทรมานทางจิตใจ ทำให้ได้รับความอับอาย ความรำคาญ ความน่าเบื่อหน่าย หรือเสื่อมเสียชื่อเสียงตามความรู้สึกของวิญญูชน นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิที่จะมีอิสระจากการโฆษณาเผยแพร่ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวที่สาธารณชนไม่มีความเกี่ยวข้อง หรือปลอดจากการจากการเผยแพร่ที่มีชอบและไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลนั้นด้วย

“สิทธิความเป็นส่วนตัว” ได้รับการกล่าวถึง ในวารสาร Harvard Law Review เป็นครั้งแรกซึ่งได้ตีพิมพ์บทความที่ชื่อว่า “สิทธิความเป็นส่วนตัว” (The Right to Privacy) ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้มีการรับรองสิทธินี้ โดยผู้เขียน คือ แซมมวล ดี วอร์เรน (Samuel D. Warren) และหลุยส์ ดี แบรินไดส์ (Louis D. Brandeis) สาละสำคัญของบทความกล่าวถึง การที่

ปัจเจกชนสมควรที่จะได้รับการคุ้มครองในร่างกายและทรัพย์สินอย่างเต็มที่ และเนื่องจากสังคมมีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นเหตุให้มีความจำเป็นที่จะต้องรับรองและคุ้มครองสิทธิใหม่ ๆ โดยตีความกันใหม่ถึงลักษณะและขอบเขตแห่งการคุ้มครองต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งในสมัยนั้น “สิทธิในชีวิต” จำกัดเพียงการคุ้มครองต่อบุคคลจากการประทุษร้ายในทุกรูปแบบ แต่ในเวลาต่อมา ก็ได้รับรองถึงธรรมชาติแห่งจิตใจของมนุษย์ โดยขอบเขตของสิทธิดังกล่าวได้ขยายออกไปเรื่อย ๆ จนทุกวันนี้ “สิทธิในชีวิต” มีความหมายถึง สิทธิที่จะมีความสุขในชีวิต อีกนัยหนึ่ง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง อยู่อย่างสันโดษปราศจากการเข้ารบกวน อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิทธิในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

ข้อยกเว้นที่มีอาจมีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเอกชน กล่าวโดยสรุปว่า เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมโดยทั่วไปของสังคมและความมั่นคงแห่งรัฐย่อมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด ที่ทำให้ประโยชน์ของเอกชนไม่อาจนำมากล่าวอ้างได้ ซึ่งคำว่า “สาธารณะประโยชน์” ย่อมผันแปรไปตามกาลเวลา โครงสร้างของสังคม และทัศนคติของมหาชนโดยทั่วไป

กรณีประโยชน์ของส่วนรวมโดยทั่วไปเป็นเรื่องที่สังคมหรือบุคคลยกขึ้นกล่าวอ้างบนพื้นฐานของสิทธิที่จะรู้ของประชาชน เช่น การเป็นบุคคลสาธารณะ หรือคนของประชาชน โดยข่าวสารข้อมูลของบุคคลดังกล่าวไม่อาจมีสิทธิส่วนตัวได้เท่ากับบุคคลธรรมดา บุคคลสาธารณะ อาทิเช่น ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักแสดง นักกีฬา นักการเมือง บุคคลที่ตกเป็นข่าวเนื่องจากกระทำสิ่งที่เป็นเรื่องยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียง เจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลที่ตกเป็นข่าวเพราะได้รับเคราะห์ร้าย ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ต้องยอมสูญเสียความเป็นส่วนตัวมากกว่าผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามขอบเขตของการได้มาซึ่งข่าวสารข้อมูลบนพื้นฐานของบุคคลที่สามารถที่จะมีสิทธิในการดำเนินชีวิตได้ตามอัธยาศัย การเผยแพร่ในข้อมูลดังกล่าวจึงมีกรอบคือ “เป็นการเผยแพร่โดยชอบ พิจารณาเห็นว่าสาธารณะชนที่เกี่ยวข้องพึงทราบ และจำเป็นสำหรับเรื่องนั้น” ดังนั้นจึงมิได้หมายความว่าบุคคลสำคัญของสาธารณะจะไม่มีสิทธิส่วนตัวเอาเสียแต่อย่างใด

ส่วนในกรณีความมั่นคงแห่งรัฐ เป็นเรื่องที่รัฐหรือผู้มีอำนาจในการปกครองกล่าวอ้างบนพื้นฐานของการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การป้องกันชาติ บ้านเมืองให้ปลอดภัยจากการถูกคุกคามทั้งภายในและนอกประเทศ จึงเป็นสิ่งที่เอกชนไม่สามารถมีสิทธิส่วนตัวได้ เช่น การกระทำของเจ้าพนักงานที่ทำการตามกฎหมายในการบันทึกการสอบสวนคดีอาญา หรือการค้นหาข้อมูลทางอาชญากรรม จำเลยอาจถูกบันทึกการสนทนาโดยไม่สามารถกล่าวอ้างว่าตนมีสิทธิส่วนตัวได้ เป็นต้น รวมถึงการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารรัฐกิจทั่วไป เช่น ข้อมูลของผู้เสียภาษีตามประมวลรัษฎากร ข้อมูลสถิติตามกฎหมายสถิติแห่งชาติ การเก็บข้อมูล

เพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทั่วไป การป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การฟอกเงิน องค์การอาชญากรรม การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและภายนอกประเทศ ฯลฯ

บุคคลสาธารณะ คือ บุคคลที่สาธารณชนรู้จัก ซึ่งคลุมถึงการเป็นสาธารณะบุคคล ที่ต้องถือเป็นบุคคลของส่วนรวม พูดังๆ ก็คือ “คนของประชาชน” ซึ่งจะได้สิทธิคุ้มครองทางกฎหมาย น้อยกว่าบุคคลธรรมดาจะต้องยอมรับในอันที่จะขาดอิสรภาพส่วนตน ซึ่งกรณีต่างจากชาวบ้านหรือคนธรรมดาที่อยู่ๆจะไปแอบถ่ายรูปมาลงตีพิมพ์ไม่ได้ กล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง น้อยกว่าบุคคลธรรมดา “บุคคลสาธารณะ” ยังแบ่งเป็น 2 ซ้อย่อย คือ บุคคลที่กลายเป็นข่าวโดยปริยาย คือกรณีมีคนรู้จัก มีคนสนใจขึ้นมาลอยๆ หรือเรียกว่าเป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะกรณี และ ซ้อย่อยคือ เป็นบุคคลที่ตั้งใจและพร้อมใจที่จะเป็นคนไม่ปิดบังตัวเอง

ด้วยสถานะที่เป็นบุคคลสาธารณะ จึงได้มีการพิจารณาถึงการให้ความคุ้มครองโดยอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือ โดยพิจารณาจากกฎหมายภายในของประเทศไทย ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงการกระทำ โดยวิธีต่าง ๆ ว่าเข้าลักษณะที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ โดยกฎหมายไทยได้บัญญัติ โดยคำนึงลักษณะของการกระทำเป็นหลักในการให้ความคุ้มครองสิทธิ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 35 ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธินี้ไว้และห้ามมีการละเมิดยกเว้นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนดังที่กล่าวไว้ในข้างต้น

กฎหมายในระดับรองลงมาเช่นประมวลกฎหมายของไทยยังไม่ได้รับรองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้อย่างชัดเจนในทางแพ่ง แต่ได้อาศัยบทบัญญัติทั่วไปตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 420 บทบัญญัติเรื่องละเมิด นอกจากนั้นการกระทำบางอย่างที่เป็นการรังควาน เช่นการสะกดรอยตาม การแอบถ่ายภาพบุคคล การใช้โทรศัพท์โทรหาบุคคลบ่อยครั้งเกินไป การไปยืนเฝ้าหน้าบ้านและอื่นๆที่เป็นการรบกวนการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของเขาก็อาจต้องรับผิดชอบตาม มาตรา 421 หรืออาจปรับเข้าคุกโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 392 กรณีเป็นการทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจโดยการข่มขู่หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายเดือดร้อนรำคาญตาม มาตรา 397

หากการกระทำเป็นความผิดตามที่กฎหมายอาญากำหนดไว้ก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายอาญาเป็นหลัก ซึ่งกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำเอาไว้ อย่างไรก็ตาม มีหลายกรณีที่ไม่มีกฎหมายอาญาที่เป็นบททั่วไปกำหนดเป็นความผิดก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายอาญาที่กำหนดไว้ โดยลักษณะเฉพาะ หรือหากไม่มีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติถึงการสื่อสารโดยบุคคลเช่น ทางเครื่องโทรสาร คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือ วิดุยติดตามตัว หรือไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดถึงการสื่อสารโดยสื่อมวลชน เช่นดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร หรือ อินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ ก็เป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่อไป

อย่างไรก็ดี การกระทำอันเดียวกันอาจเป็นทั้งความผิดต่อรัฐและเอกชนได้พร้อมๆ กัน เช่นเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทและละเมิดต่อชื่อเสียง หรือเป็นความผิดตามกฎหมายเฉพาะเช่น ความผิดตามกฎหมายการพิมพ์ ทำให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายตามกฎหมายเอกชนด้วย หรือ การดำเนินคดีกับผู้กระทำการละเมิดในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยผ่านสื่อมวลชน เช่น การนำ เรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ทางสิ่งพิมพ์มักจะฟ้องในข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 แต่ถ้าเป็นการหมิ่นประมาทโดยผ่านสื่อมวลชนจะเป็นความผิดตามมาตรา 328 แต่เมื่อ พิจารณาด้านกฎหมายการนำเรื่องส่วนตัวมาเผยแพร่ไม่จำเป็นต้องเป็นหมิ่นประมาททุกกรณีเพราะ มิใช่เป็นการใส่ความแต่เป็นการนำเรื่องที่เขปกปิดมาเผยแพร่อย่างไม่สมควรและโดยไม่มีสิทธิที่จะ กระทำเช่นนั้น อย่างไรก็ตามการหมิ่นประมาทนั้นเป็นคดีที่สามารถยอมความกันได้ คู่ความจึงมักจะตกลงยอมความกันไปเป็นส่วนใหญ่

เมื่อได้พิจารณาถึงขอบเขตของการก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวว่าเป็นการละเมิด ต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 420 แล้วการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจะพิจารณา ตามบทบัญญัติมาตรา 438 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดแนวทางให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดย อาศัยข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบประกอบดุลยพินิจของศาลในการที่จะกำหนดความรับผิดของจำเลย ได้อย่างกว้างขวางโดยมิได้จำกัดเพียงบทบัญญัติในมาตรา 443 ถึงมาตรา 447 เท่านั้น กล่าวได้ว่าคดี ที่มีความเสียหายต่อ “สิทธิ” ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายได้ตามมาตรา 438 วรรค 1

และค่าสินไหมทดแทนต่อชื่อเสียงเมื่อสิทธิส่วนตัวในส่วนชื่อเสียงถูกทำละเมิด กฎหมายได้กำหนดค่าสินไหมทดแทนต่อชื่อเสียงไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 447 โดยบทบัญญัติ มาตรา นี้กำหนดถึงค่าเสียหายจากการทำละเมิดที่ทำให้เสียชื่อเสียง ซึ่งเป็นกรณีละเมิดโดย เฉพาะเจาะจงตามมาตรา 423 เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่อาจคำนวณความเสียหายได้อย่างแท้จริง และ เป็นที่เห็นได้ว่าแม้จำเลยจะชดเชยค่าเสียหายให้โจทก์แล้ว แต่ชื่อเสียงของโจทก์ในขณะที่ยังเสียหาย ไปก็ไม่ได้กลับคืนมาได้ดังเดิม โดยการกำหนดวิธีชดเชยค่าสินไหมทดแทนไว้โดยเฉพาะในมาตรา 447 นี้ ถือได้ว่าเป็นค่าเสียหายอื่นตามบททั่วไปในมาตรา 438 นั่นเอง แต่โดยที่ประเทศไทยใช้ระบบ ประมวลกฎหมาย ทุกฝ่ายจึงต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัด ศาลไทยจึงไม่อาจใช้ ดุลยพินิจสั่งให้จำเลยกระทำหรืองดเว้นการกระทำได้อย่างกว้างขวางเหมือนศาลอังกฤษหรือ สหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งให้ผู้ก่อความรังควานหรือละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคล สาธารณะได้อย่างกว้างขวาง เช่น ห้ามสื่อมวลชนหรือบุคคลติดตามตัวบุคคลนั้นๆ หรือห้ามการ ถ่ายภาพบุคคลนั้นๆ ในระยะใกล้ชิดเกินไป หรือให้อยู่ห่างจากบุคคลนั้นๆ ในระยะที่กำหนด หาก

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลก็จะมีโทษทางอาญาต่อไป นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาจะให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายในความเป็นจริงแล้วยังมีค่าเสียหายที่เป็นการลงโทษทางแพ่งซึ่งมักเป็นจำนวนที่สูงมาก

จากที่ได้ศึกษาเรื่องกฎหมายคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในสาธารณรัฐไต้หวัน และญี่ปุ่น ได้มีการออกกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัว จากตัวอย่างที่เห็นได้ในปัจจุบันพบว่าได้เกิดรูปแบบการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นไปในทางเดียวกัน ที่พบว่ามีความตรงกันเช่น การติดตามเฝ้าดูพฤติกรรมต่างๆของบุคคล, การบันทึกภาพหรือบทสนทนาโดยไม่ได้รับอนุญาต, การลักลอบดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ของเอกชน, การเสนอข้อมูลทางการแพทย์ของผู้ป่วยโดยไม่ได้รับความยินยอม, การแอบถ่ายภาพในลักษณะที่น่าอับอายของบุคคล, การส่งข้อความภาพหรือข้อมูลของบุคคลที่มีลักษณะอนาจารผ่านอินเทอร์เน็ตหรืออีเมล, การส่งเอกสารตีพิมพ์ที่ผู้อื่นไม่ต้องการมาเพื่อการโฆษณา และโครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ หรือ สมาร์ทการ์ด ซึ่งทางรัฐและผู้ออกกฎหมายได้มีความพยายามที่จะออกกฎหมายหรือนโยบายต่างๆเพื่อคุ้มครอง ป้องกันและแก้ไขในการก้าวล่วงสิทธิดังกล่าวหรือเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว

กฎหมายรองรับสิทธิส่วนตัวในประเทศไทยยังไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ยังคงใช้วิธีการตีความและการปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่มาอนุโลมเป็นเรื่อยๆไป เราได้ตระหนักว่าในปัจจุบันสิทธิประเภทนี้ได้มีความสำคัญกับชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างมากและมีการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในรูปแบบต่างๆมากขึ้นทุกที ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านกฎหมายอย่างกระทรวงยุติธรรมต้องเร่งรัดปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆให้ก้าวหน้าทันการทำความผิดที่ซับซ้อนขึ้นทางกรรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพคงต้องเป็นเจ้าภาพในการยกร่างกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนตามรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ชัดเจน เช่น แก้ไขประมวลกฎหมายหรือยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นมารับรองเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไว้อย่างชัดเจน และให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้น ดังนั้นน่าจะมีการร่วมมือกันศึกษารายละเอียดและโดยระดมความคิดจากหลายฝ่ายเพื่อหามาตรการในการคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 จากการที่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเพื่อรองรับในเรื่องการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 ที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เป็นแม่บทโดยชัดเจน ทำให้การให้ความคุ้มครองต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นไปโดยนำ

กฎหมายมาปรับใช้ โดยทางแพ่งได้นำกฎหมายลักษณะละเมิดมาใช้ปรับแก้คดี และทางอาญาหากมีกรณีการดำเนินคดีกับผู้กระทำการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยผ่านสื่อมวลชนมักจะฟ้องกัน ในข้อหาหมิ่นประมาทซึ่งเป็นการนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญามาปรับใช้ โดยที่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยตัวเองแล้วเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาพร้อมกับสภาพที่แวดล้อมเอกลักษณะผู้นั้น และไม่สามารถอ้างต่อสิทธิส่วนรวมหรือผลประโยชน์ที่สาธารณะ ซึ่งการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ ก็เป็นเรื่องที่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา สภาพแวดล้อมในสังคมและทัศนคติของมหาชน

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ ควรออกเป็นกฎหมายบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของเอกชนหรือกฎหมายที่บัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยทั้งนี้แม้ว่าการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยนำบทบัญญัติอื่นๆมาปรับใช้จะให้ผลดีในระดับหนึ่งก็ตาม แต่ก็ยังมีความไม่แน่นอนอยู่มาก และเพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าวควรกำหนดให้เป็นดุลยพินิจตามสมควรและตามรูปแบบของการก้าวล่วงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวที่เกิดขึ้น โดยให้อำนาจศาลในการกำหนดรูปแบบของการลงโทษเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำที่เป็นการก้าวล่วงความ เป็นอยู่ส่วนตัวนั้นอีก ดุลยพินิจของศาลอาจนำวิธีการต่างๆที่กำหนดอาจนำวิธีการรักษาความปลอดภัยมาใช้ได้หรือโดยวิธีการอื่นๆตามที่เห็นสมควร โดยให้ศาลเป็นผู้กำหนดวิธีการและระยะเวลา ซึ่งทำให้เสียเวลาและแก้ไขได้ตรงกับรูปคดีเนื่องจากการก้าวล่วงสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในปัจจุบันนี้มีรูปแบบที่หลากหลาย เพราะสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างกว้าง ประกอบกับสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยมากขึ้นจึงเห็นว่าการใช้ดุลยพินิจกับการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวน่าจะเป็นทางออกที่สามารถกำหนดได้กว้างและครอบคลุมกรณีต่างๆที่เกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในรูปแบบใดที่เป็นการกระทบสิทธิ ดังกล่าว

6.2.2 โดยเหตุที่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ โดยตรงดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้น ในกรณีการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยวิธีการรังควานรูปแบบต่างๆ อาทิ การติดตามสะกดรอย การถ่ายรูป การใช้กล้องส่องทางไกล นั้น กล่าวได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดความรำคาญ และยังเป็นการรบกวนการใช้ชีวิตโดยปกติสุขของเขา(Nuisance) ซึ่งอาจต้องรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 421 และทางอาญาซึ่งเป็นความผิดลหุโทษมาตรา 392 กรณีเป็นการทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจโดยการข่มเหงหรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายเดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 โดยมีข้อสังเกตว่า การลงโทษหรือการบังคับตามมาตรา 392 หรือมาตรา 397 นั้นเป็นความผิดลหุโทษและเป็นโทษที่เบา คือบางกรณีแค่ไปเสียค่าปรับที่โรงพักก็เป็นอันเสร็จสิ้นแล้ว

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ หากมีการฟ้องศาลดำเนินคดีตามมาตรา 392 หรือมาตรา 397 แล้ว เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีก ผู้เสียหายอาจขอให้อัยการมีคำร้องให้ศาลสั่ง หรือโดยตัวผู้เสียหายเองยื่นฟ้องต่อศาลและขอให้ศาลใช้มาตรการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา 44 การสั่งให้ทำทัณฑ์บนตามมาตรา 46 การสั่งให้ส่งตัวไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลมาตรา 48 การห้ามประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพตามมาตรา 50 ได้ในเบื้องต้น

6.2.3 ในเรื่องค่าเสียหายและการเยียวยาความเสียหาย เมื่อได้พิจารณาถึงขอบเขตของการก้าวล่วงสิทธิส่วนตัวอันเกี่ยวกับชื่อเสียง เกียรติยศว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 420 แล้วการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจะพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา 438 และหากเป็นกรณีการละเมิดต่อชื่อเสียง เกียรติยศจะพิจารณาตามมาตรา 423 ค่าเสียหายก็จะพิจารณาตามมาตรา 447 โดยกรณีต่างกันคือ หากเรื่องที่กล่าวเป็นความจริงจะพิจารณาตามมาตรา 420 แต่หากเป็นความเท็จจะพิจารณาตามมาตรา 447 และในการชดเชยค่าเสียหาย ปัจจุบันแนวทางคำพิพากษาฎีกาไทยได้กำหนดไว้เพียงแต่ในกรณีที่มีความเสียหายแก่ร่างกายและจิตใจโดยพิจารณารวมกันไป แต่ยังไม่เคยปรากฏกรณีที่ชดเชยค่าเสียหายอันเกิดแก่จิตใจ (Mental Injury) แต่เพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ เมื่อเรียกเรื่องค่าเสียหายในคดีแพ่งการละเมิดสิทธิส่วนตัวในชื่อเสียง เกียรติยศในเรื่องที่เป็นความเท็จตามมาตรา 447 แล้วไม่ควรละเลยเรื่องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 438 และการเยียวยาความเสียหายตามมาตรา 438 นั้นนอกจากจะเป็นค่าสินไหมทดแทนโดยจำนวนเงินแล้วยังมีวิธีการเยียวยาชดเชยวิธีอื่นๆได้ด้วย และการที่บุคคลถูกละเมิดจนได้รับความทรมานและกระทบกระเทือนทางจิตใจซึ่งก่อให้เกิดภาวะทางจิตเวชใดๆ เช่น ภาวะซึมเศร้า หรืออื่นๆอันเป็นผลจากการถูกละเมิดสิทธิสมควรที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาเช่นกันและควรที่จะกำหนดไว้ให้ชัดเจนในตัวบทกฎหมายถึงกรณีค่าเสียหายอันเกิดแก่จิตใจในกรณีไม่มีความเสียหายด้านร่างกายโดยเฉพาะด้วย

6.2.4 กรณีการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยเอกชนกระทำต่อเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวทั้งที่ปรากฏตามสื่อต่างๆที่เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ซึ่งบุคคลสาธารณะในทางกฎหมาย ถือว่าจะได้รับการคุ้มครองความเป็นส่วนตนน้อยกว่าบุคคลทั่วไปเพราะสาธารณะชนจะให้ความสนใจติดตามข่าวคราวของบุคคลดังกล่าวอยู่เสมอและเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวสื่อก็มักจะหาข่าวมาให้แก่ผู้บริโภคข่าวเป็นผลให้บุคคลสาธารณะนี้อาจถูกติดตามเรื่องส่วนตัวมากกว่าบุคคลทั่วไป แต่เมื่อมองในฐานะที่พวกเขาเหล่านั้นเป็นมนุษย์คนหนึ่ง หากมีการรุกรานเรื่องส่วนตัวมากเกินไปก็เป็นการทำให้เขาไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติสุขได้เหมือนบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นการกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเขาอย่างร้ายแรง

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ ในทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงต้องให้ความสำคัญคุ้มครองแก่บุคคลสาธารณะไว้ด้วย นอกจากนี้ควรมีการแบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะ ที่สำคัญคือควรมีขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลสาธารณะเนื่องด้วยพวกเขาสมควรได้รับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

6.2.5 ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะทุกวันนี้ การพิจารณาคดีอาญาฐานความผิดหมิ่นประมาทนั้นจะพิจารณาแต่เพียงว่า เข้าด้วยองค์ประกอบของมาตรา 326 มาตรา 328 แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ โดยมีได้นำมาตรา 45 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยเสรีภาพของสื่อมวลชนมาพิจารณาด้วย ทั้งที่ผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นบุคคลสาธารณะ อนึ่งผู้ประกอบวิชาชีพนักข่าวซึ่งโดยวิชาชีพแล้วต้องมีความเกี่ยวข้องอยู่กับการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะและในบางกรณีก็ไม่ได้มีเจตนาอันชั่วร้ายแต่อย่างใด บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวจึงเสมือนกับมีความเสี่ยงในการประกอบวิชาชีพอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะหากเกิดกรณีการฟ้องร้องขึ้น

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ การเป็นบุคคลสาธารณะย่อมเป็นเงื่อนไขพิเศษที่ควรจะได้รับ การพิจารณาแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป การละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นด้วยการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่เกินเลยขอบเขต ไม่ได้ติชมด้วยความชอบธรรม ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะนั้นควรต้องรับโทษ แต่การนำเสนอข้อมูลข่าวสารและเป็นสื่อกลางของผู้คนในสังคม เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เป็นธรรมและความสุจริตโดยเฉพาะการตรวจสอบบุคคลที่ใช้อำนาจธิปไตยของปวงชนนั้นถือเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ดังนั้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะควรเพิ่มเงื่อนไขหรือเจตนาพิเศษเข้าไปด้วย กล่าวคือ จะต้องเป็นภาระการพิสูจน์หรือการนำสืบของฝ่ายโจทก์เพื่อชี้ให้เห็นชัดโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยมีเจตนาร้ายที่ทั้งแอบแฝงและชั่วร้ายหรือรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อความหมิ่นประมาทแต่ยังจงใจลงตีพิมพ์ หรือจำเลยมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะปล่อยให้มีการนำข้อความหมิ่นประมาทลงตีพิมพ์อันเป็นการแสดงความคิดเห็นที่เกินเลยขอบเขต ไม่ได้ติชมด้วยความชอบธรรม และไม่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ

6.2.6 จากการที่บุคคลสาธารณะเป็นคนของประชาชนและเป็นบุคคลที่อยู่ในสายตาของประชาชน หรือที่ประชาชนได้ให้ความสนใจ ว่ากันตามหลักการแล้วบุคคลเหล่านี้เมื่อได้ก้าวเข้ามามีฐานะดังกล่าวแล้วย่อมที่จะถูกตรวจสอบหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ทั้งนี้กระแสนของการขายข่าวหรือการเผยแพร่เรื่องราวต่างๆของบุคคลสาธารณะนี้เป็นไปในทางการค้าหรือทางธุรกิจเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอในส่วนนี้คือ สื่อต่างๆสามารถที่จะนำเสนอได้ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานแต่ควรจะคำนึงถึงการนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าที่จะนำเสนอในแง่ของการทำลายชื่อเสียงหรือสร้างกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในทางธุรกิจและควรที่จะระวังที่จะไม่เสนอเรื่องส่วนตัวให้

เป็นการทำลายชื่อเสียงของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นผู้นำเสนอข่าวก็ควรมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวด้วยเช่นกัน นอกจากการบังคับโดยกฎหมายแล้ว เรื่องจรรยาบรรณถือเป็นเรื่องของสามัญสำนึกในการประกอบวิชาชีพ เมื่อบุคคลต่างมีสำนึกแล้วจะทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบและความสงบสุขตามมาด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กุลพล พลวัน. (2527). สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ.
- _____. (2543). สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ.
- เข็มชัย ชูติวงศ์. (2543). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.
- คณิต ฒ นกร. (2545). กฎหมายอาญาภาคความผิด. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน : ปรัชญา กฎหมายและความเป็นจริงทางสังคม. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- จิตติ ดิงศักดิ์. (2526). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 354 ถึง 452 . กรุงเทพฯ.
- _____. (2543). กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 1. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.
- _____. (2539). กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.
- ไพจิตร ปุญญพันธุ์. (2529). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด. กรุงเทพฯ.
- ไพโรจน์ พลเพชร. (2547). สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยศศักดิ์ โกไศยกานนท์. (2547). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ เชื้อไทย. (2548). คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สุชม ศุภนิธย์. (2537). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด. กรุงเทพฯ: นิติบรรณาการ.
- หยุด แสงอุทัย. (2544). กฎหมายอาญาภาค 2-3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

กุลพล พลวัน. (2548). สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย.

เอกสารโรเนียว.

พรเพชร วิชิตชลชัย. (2550). คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.

เอกสารโรเนียว.

วิทยานิพนธ์

ชินอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

คำแปล กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี พ.ศ. 2542
ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย. จากเว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา.
สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2549 จาก

<http://bangkok.usembassy.gov/services/docs/reports/hr99thai-t.htm>

คำแปลกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี พ.ศ. 2547
ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย. จากเว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา.
สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2550, จาก

<http://bangkok.usembassy.gov/services/docs/reports/hr04thai-t.htm>

คัทลียา แมคอินทอช กับ การทบทวนวาทกรรม ‘บุคคลสาธารณะ’ ของสังคม.

ประชาไท. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2549, จาก

http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod=mod_ptcms&ContentID=2038&SystemModuleKey=HighlightNews&System_Session_Language=Thai

จรรยาพร ธรณินทร์. (2550, 17 เมษายน). เปิดรายละเอียดสำคัญ ร่างรัฐธรรมนูญ 2550.

สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2551, จาก

<http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=404589&Ntype=4>

จันทร์ลักษณ์ โชติรัตนดิลก. (2545, 12 พฤศจิกายน). รายงาน : ผลประโยชน์บุคคลภาควิทยุชุมชน.
มติชน.สืบค้นเมื่อ23 มกราคม 2550, จาก

http://www.bangkokbiznews.com/2005/11/19/w01711_53723.php?news_id=53723

เชิงเส้าหลง. (2547, 5 มีนาคม). จิตวิญญาณของ “ผู้ประกอบการวิชาชีพนักข่าว”. บทความ
manager online. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2550, จาก

<http://www.manager.co.th/politics/ViewNews.aspx?NewsID=4766686379312>

ต้องปกป้องสิทธิส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2549, จาก

http://www.siamchronicle.com/news/view_article.html?article_id=ae6778c8b56c8970a6bab8e6ef5a7272

บวร โทศรีแก้ว. (2549, 11 สิงหาคม). บทเรียนของบุคคลสาธารณะ. ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ
25 มกราคม 2550, จาก

<http://www.thairath.co.th/news.php?section=international06&content=15214>

บัญญัติ สุชีวะ. ความรับผิดชอบในการทำละเมิด. ลอว์ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2551, จาก

<http://www.lawonline.co.th/Document/ArchanBunyat25.doc>

บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. (2548, 15 ธันวาคม). อ้อ-หนทัย” แปลงวิกฤตเป็นโอกาส.
สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2549, จาก

<http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000172185&CommentPage=2&>

บุญเลิศ ช้างใหญ่. (2548, 21 เมษายน). จุลสาร "จดหมายข่าว" สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.
มติชนรายวัน. สืบค้นเมื่อ23 มกราคม 2550, จาก

<http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q2/article2005april21p3.htm>

พิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์. (2548, 16 มิถุนายน). วัฒนธรรมปาปาราซซี่. สมาคมนักข่าววิทยุ
โทรทัศน์ไทย. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก

http://www.thaibja.org/new_detail.asp?id=346

มองผ่านเลนส์คม : บุคคลสาธารณะ. คมชัดลึก. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2549, จาก

<http://komchadluek.com/news/2006/01-12/ent-19620464.html>

สุวัฒน์ ทองธนากุล. (2549, 2 กรกฎาคม). ลึงทำทนายล้อมวลชนไทย. บทความmanager online
สืบค้นเมื่อ17 มกราคม 2550, จาก

<http://www.ihththaiday.com/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9490000085311>

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2548, 18 พฤศจิกายน). ได้กระแส : ความรับผิดชอบของบุคคลสาธารณะ

ต่อสังคม. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2549, จาก

<http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q4/article2005nov19p1.htm>

BOOKS

Bryan A. Garner(editor). (2004). **Black's Law Dictionary** (8th ed.). U.S.A: West Group.

Edward Lawson with a foreword by Jan Martenson. (1991). **Encyclopedia of human rights**.

James Michael. (1994). **Privacy and human rights** : an international and comparative study,
with special reference to developments in information technology.

Nicholas J. McBride and Roderick Bagshaw. (2001). **Tort law**.

Rita Cantos Cartwright and H. Victor Conde. (2000). **Human rights in the United States** : a
dictionary and documents.

ARTICLES

Anna S.Y.Cheunf. (2004). "Turning victims into defendants : A study of sex scandals."

**Conference paper presented at the Asia law Institute Inaugural Conference in
Singapore.**

Jed Rubenfeid. (1989). "The Right of Privacy." **Harvard Law Review**.

Ken Gormley. (1992). "One Hundred Years of Privacy." **Wisconsin Law Review**.

Samuel D.Warren & Louis D. Brandeis. (1890). "The Right to Privacy." **Harvard Law
Review,4.**

ELECTRONIC SOURCES

A global information resource on consumer commerce and data protection worldwide. Privacy
exchange organization. Retrieved 30 March 2006, from

<http://www.privacyexchange.org/japan/japanindex.html>

Committee to project Journalists. (2004, April 16). Case 2004 asia. Shukan Bunshun. Retrieved
23 July 2006, from http://www.cpj.org/cases04/asia_cases04/japan.html

Court halts weekly over story on Tanaka daughter. Asia Media News Daily JAPAN: The Japan Times. Retrieved 23 July 2006, from

<http://www.asiamedia.ucla.edu/article.asp?parentid=9086>

Court bans weekly's publication over Tanaka's daughter. Japan today. Retrieved 29 July 2006, from <http://www.japantoday.com/jp/news/291754>

Japan Media Review. Annenberg School for Communication, University of Southern California. Retrieved 1 August 2006, from

http://www.glocom.org/media_reviews/s_review/20040329_special_review31/index.html

Jimmy Chuang. (2002, May 11). Kuo asked about selling Chu tape, filmmaker. The Taipei Times. Retrieved 6 June 2007, from

<http://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2002/05/11/135564>

Jimmy Chuang. (2002, July 26). Six sentenced in sex-VCD scandal. The Taipei Times. Retrieved 6 June 2007, from

<http://www.taipeitimes.com/News/front/archives/2002/07/26/153581>

Last resort to protect privacy. The Japan Times Weekly. Retrieved 29 July 2006, from

http://www.japantimes.co.jp/shukan-st/english_news/editorial/2004/ed20040409.htm

New Privacy Laws Threaten Magazines. Japan media review. Retrieved 17 January 2007, from

<http://www.ojr.org/japan/media/1060286367.php>

Tan Ban chong. Legal informality and Japan new's privacy law. National university of Singapore. Retrieved 20 May 2007, from

http://www.tbs.ubbcluj.ro/studia/articol_13_2_2004.pdf

Personal information protection law Freshfields Bruckhaus Deringer. Retrived 20 May 2007, from

http://www.ictparliament.org/CDTunisi/ict_compendium/paesi/giappone/GIA11.pdf

Political sex video scandal in Taiwan court. CNN.com.World . Retrived 31 June 2007, from

<http://edition.cnn.com/2002/WORLD/asiapcf/east/02/07/taiwan.scandal/index.html>

Privacy. Retrieved 25 March 2006, From <http://www.law.cornell.edu/wex/index.php/Privacy>

Privacy and Human Rights 2003 : Overview. Retrieved July 27 2006, from Privacy International Organization web site

<http://www.privacyinternational.org/survey/phr2003/overview.htm>

Privacy and Human Rights 2003 An international Survey of Privacy laws and developments : Japan. Retrieved 27 July 2006, from

<http://www.privacyinternational.org/survey/phr2003/countries/japan.htm>

Privacy and Human Rights 2003 An international Survey of Privacy laws and developments : The Republic of China (Taiwan). Retrieved 27 July 2006, from

<http://www.privacyinternational.org/survey/phr2003/countries/taiwan.htm>

Sex scandal grips Taiwan. BBC News. Retrieved 5 May 2007, from

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/1735739.stm>

Sex video has Taiwan abuzz. Japan Today.com. Retrieve 27 July 2006, from

<http://www.japantoday.com/news/jp/e/tools/print.asp?content=news&id=200547>

Wikipedia Encyclopedia. Retrieved 6 June 2007, from

http://en.wikipedia.org/wiki/Chu_Mei-feng

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาว ทิพาพร นະมาตร์

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2545 และได้เข้า
ศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปี พ.ศ. 2546